

CCI	
Title in EN	[North-East Regional Operational Programme]
Title in national language(s)	PROGRAMUL OPERATIONAL REGIONAL NORD-EST
Version	Octombrie 2021
First year	2021
Last year	2027
Eligible from	01.01.2021
Eligible until	31.12.2029
Commission decision number	
Commission decision date	
Member State amending decision number	
Member State amending decision entry into force date	
Non substantial transfer (art. 24(5) CPR)	Yes/No
NUTS regions covered by the programme (not applicable to the EMFAF)	Regiunea Nord-Est, Romania
Fund concerned	☒ ERDF
	☐ Cohesion Fund
	☐ ESF+
	☐ JTF
	☐ EMFF
Programme	☐ under Investment for Jobs and Growth Goal for the outermost regions only

1. Programme strategy: main development challenges and policy responses

Reference: points (a)(i) to (viii) and point (a)(x) of Article 22(3) and point (b) of Article 22(3) of Regulation (EU) 2021/1060 (CPR)

Regiunea NE isi propune pentru anul 2030 urmatoarele elemente de ordin strategic:

- **viziunea: regiunea NE va fi un spatiu competitiv, durabil, rezilient si incluziv, unde iti vei dori sa locuiesti, sa lucrezi si sa investesti!**
- **obiectivul general: derularea in regiune a unei dezvoltari echilibrate bazate pe un proces de crestere economica inteligent, durabil si incluziv, care sa conduca la cresterea calitatii vietii si reducerea decalajelor de dezvoltare intra si inter regionale.**

Pentru atingerea obiectivului general sunt avute in vedere sase obiective strategice si opt prioritati, dupa cum urmeaza: obiectivul strategic nr.1 - Imbunatatirea competitivitatii regionale prin cresterea productivitatii in domenii cu potential de crestere si specializare inteligenta, prin stimularea capacitatilor de inovare si cercetare si promovarea utilizarii tehnologiilor avansate si a serviciilor tehnologiei informatiei si comunicatiilor, adresat prin prioritatile nr 1: NE - o regiune mai competitiva, mai inovativa si nr. 2: NE - o regiune mai digitalizata; obiectivul strategic nr.2 - Protejarea mediului si optimizarea utilizarii resurselor prin promovarea eficientei energetice, infrastructurii verzi si reducerea emisiilor de carbon in mediul urban, adresat prin prioritatile nr.3: NE - o regiune durabila, mai prietenoasa cu mediul si nr. 4: NE - o regiune cu o mobilitate urbana mai durabila; obiectivul strategic nr. 3 - Cresterea accesibilitatii, conectivitatii si sigurantei prin dezvoltarea unei infrastructuri de transport rutier moderne si durabile, adresat prin prioritatea nr. 5: NE - o regiune mai accesibila; obiectivul strategic nr. 4 - Cresterea accesului si participarii la un invatamant de calitate, corelat cu cerintele pietii muncii prin dezvoltarea unei infrastructuri educationale moderne, adresat prin prioritatea nr. 6: NE - o regiune educata; obiectivul strategic nr. 5 - Sprijinirea dezvoltarii locale integrate prin valorificarea si promovarea potentialului local existent, adresat prin prioritatea nr.7: NE - o regiune mai atractiva; obiectivul strategic nr. 6 - Dezvoltarea capacitatii administrative pentru managementul si controlul POR la nivel regional, adresat prin prioritatea nr.8 - asistenta tehnica.

Conform raportului realizat de Comisia Europeana (CE)¹ privind regiunile ramase in urma, **regiunea se confrunta cu o serie de bariere in calea cresterii si realizarii de investitii.** Astfel, regiunea este caracterizata de nivele reduse ale productivitatii si educatiei prin comparatie cu alte regiuni. Rigiditatile de pe piata muncii, cat si un mediu de afaceri insuficient dezvoltat au un impact semnificativ asupra dezvoltarii economice. Sistemul de inovare subdezvoltat, interactiunile insuficiente dintre mediul academic si sectorul productiv, deficitul de capital uman, absenta abilitatilor cerute si performanta modesta a sistemelor de guvernata erodeaza potentialul existent. Mai mult, in continuare exista lipsuri semnificative la nivelul infrastructurii de baza. Reducerea semnificativa a populatiei, si in special a persoanelor tinere, absolventilor de invatamant superior si lucratorilor calificati limiteaza perspectivele de crestere si dezvoltare. Raspunsul propus consta in politici si investitii diferite in functie de tipul de teritoriu, orientate spre cresterea competitivitatii regionale, prin dezvoltarea si punerea in aplicare a strategiei de specializare inteligenta, realizarea de investitii in capitalul uman (educatie), cresterea accesibilitatii si legaturilor cu orasele care genereaza crestere economica si imbunatatirea calitatii actului de guvernare.

Intr-un alt raport, realizat de catre Banca Mondiala², se propune pentru regiunile ramase in urma, un obiectiv dual de dezvoltare, orientat catre maximizarea potentialului regional - masurat prin PIB/loc. si capacitatea de a asigura locuri de munca de calitate -, si asigurarea de oportunitati egale pentru toti rezidentii (in special tineri) pentru atingerea potentialului existent. **Prioritatile trebuie orientate catre inlaturarea distorsiunilor produse de esecurile pietii si politica fiscal-bugetara, respectiv catre politici de dezvoltare a inzeestrarii regionale**, prin: adresarea punctelor slabe macro-fiscale care limiteaza potentialul de crestere, imbunatatirea mediului de afaceri, fructificarea potentialului productiv al zonelor urbane mari ca surse de productivitate si acumulari de capital uman, dezvoltarea capitalului uman si cresterea capacitatii administrative a institutiilor si organizatiilor locale si regionale.

Regiunea NE este o regiune periferica, amplasata pe granita de est a Uniunii Europene, fiind cea mai mare din Romania ca suprafata (36.850 km²) si populatie. Regiunea se confrunta in ultimele doua decade cu un proces de imbatranire si declin demografic. Populatia rezidenta insumeaza 3.171.331 locuitori³, cu 822 de mii mai putin fata de populatia domiciliata, fiind intr-o continua descrestere in ultima decada, mai pronuntat in mediul rural si in judetele Botosani si Vaslui (scaderi medii anuale de peste 1%), ca urmare a sporului natural negativ si emigratiei economice catre alte state membre si zone metropolitane din Romania. Mai mult, asistam si la un proces

¹ Commission staff working document – „Competitiveness in low-income and low-growth regions: the lagging regions report” - 2018

² Banca Mondiala - „Rethinking lagging regions – using cohesion policy to deliver on the potential of Europe’s regions” - 2018

³ Date 1 iulie 2020, Tempo INSSE

de îmbătrânire demografică, populația varstnică reprezentând 20%, fenomen care se va accentua pe termen lung, odată cu translatarea pe verticală a segmentelor de populație mai numeroase (35-44 și 50-59 ani). Deși speranța de viață a crescut în ultimii ani, nivelul înregistrat este scăzut (cu 6 ani inferior mediei comunitare), datorită insuficienței asistenței medicale primare și comunitare și accesibilității scăzute la serviciile de sănătate a categoriilor dezavantajate, din comunitățile izolate și/sau marginalizate.

Regiunea are o rată ridicată de ocupare, dar un aport important este adus de agricultura și serviciile publice. În regiune, nivelele de activitate și ocupare au crescut continuu în timp, valoarea curentă (79,5%) depășind media națională, respectiv comunitară. Cu toate acestea, nivelul existent se datorează sectorului agricol (deține 40% din totalul populației ocupate), domeniul fiind caracterizat de o productivitate foarte scăzută și un aport redus la formarea produsului intern brut regional (10%). Rata somajului a scăzut în ultimii ani până la minimul istoric de 2,1%, cu 2 p.p. mai puțin față de RO și 4 p.p. față de UE28; nivelul fiind mai ridicat în rândul tinerilor (9%).

Regiunea se plasează ca performanță economică pe ultima poziție în România și pe una din ultimele zece poziții din Uniunea Europeană. Produsul intern brut regional (PIBR) a avut o dinamică pozitivă, în special în intervalul 2016-2018, creșterea anuală (4-7%) fiind condusă de un model bazat pe politici prociclice, alimentat de cerere și susținut de măsurile de relaxare fiscală și bugetară, de politica monetară, precum și de așteptările pozitive pe piața muncii. În 2018, regiunea avea un PIBR de 21,21 mld. Euro⁴ și un PIBR/loc. de 6.600 Euro⁵ (cu 44% mai mult față de 2013 și 62% față de anul 2007). Deși, PIBR/loc. a crescut anual (cu 3.700 Euro față de 2013), ajungând până la un maxim de 12.500 Euro (2018), nivelul existent fiind inferior mediei naționale (cu 7.500 Euro) și regiunii București-Ilfov (de 3.6 ori).

Regiunea înregistrează disparități economice pe multiple nivele: intercomunitar, național și intraregional. Indicele de disparitate al PIB⁶ a stagnat în orizontul 2012-2018, fiind cel mai scăzut nivel (61%) dintre toate regiunile, cu 13 p.p. mai mic față de următoarea regiune. Totodată, în raport cu media comunitară, regiunea figurează cu un indice de disparitate de numai 21% (41% PPS)⁷, în creștere ușoară, cu 4 p.p. față de 2013.

La nivel intraregional sunt prezente disparități semnificative de dezvoltare pe două straturi: interjudetean și între mediul urban și rural. Astfel, județele Iași și Bacău asigură 50% din PIBR, în timp ce Botoșani și Vaslui au un aport de numai 18%. Cel mai mare produs intern brut judetean este înregistrat în Iași - 6.238 mil. Euro, de 3,3 ori mai mare față de județele Botoșani sau Vaslui. Mai mult, cele mai mari nivele ale PIBJ/loc sunt în județele Iași - 7.900 Euro/loc și Bacău - 5.900 Euro/loc, iar cele mai mici în Botoșani - 4800 Euro/loc și Vaslui - 4.500 Euro/loc.

Disparitățile de dezvoltare sunt cauzate de competitivitatea scăzută a regiunii, aspect semnalat atât de datele și informațiile statistice, cât și de analizele realizate la nivel regional și comunitar.

Nivelul scăzut al productivității muncii, în ramuri cu valoare adăugată scăzută, cât și ponderea ridicată a populației ocupate în agricultura sunt principalii factori care conduc la acest fenomen. Sectorul de cercetare și inovare are o contribuție modestă la economia regională, aceasta fiind caracterizată la rândul ei de capacitatea insuficientă de a prelua rezultatele și de a inova. În plus, nivelul redus de educație, cât și redistribuirea limitată a forței de muncă în funcție de provocări și schimbări limitează pe termen lung capacitatea de a inova și de a absorbi rezultatele obținute. Productivitatea scăzută se reflectă în nivelul exporturilor realizate, regiunea având un aport de numai 5% în totalul național. Deși față de momentul aderării, nivelul investițiilor straine s-a triplat, fluxurile financiare din ultimii ani sunt în continuă descreștere, reprezentând doar o foarte mică parte din valoarea totală a investițiilor realizate în România (3%).

Disparitățile de dezvoltare sunt reiterate și de CE în rapoartele de țară pe anii 2019 și 2020: productivitatea muncii este scăzută - la o treime din valoarea medie comunitară -, în scădere medie anuală cu 1,4%, datorită ponderii ridicate a ocupării în sectoarele cu valoare adăugată scăzută. În raport cu indexul competitivității regionale⁸, regiunea performează modest, în descreștere de la o perioadă la alta, având vulnerabilități atât pe componenta de bază (educație și infrastructură), cât și pe componenta de inovare, educație superioară și formare continuă.

Disparitățile de dezvoltare între mediul urban și rural, menționate și în rapoartele de țară, s-au accentuat în timp și au condus la o creștere a inegalității veniturilor și accesului la oportunități. Ponderea tinerilor care parasesc

⁴ PIBR exprimat PPS: 40,06 mld. euro

⁵ Nivele 2019, date provizorii: PIBR = 23,12 mld. Euro, PIBR (PPS) = 43,57 mld. Euro, PIBR/loc. = 7200 Euro/loc, PIBR (PPS)/loc = 13.700 Euro/loc

⁶ Regional raportat la mediu național

⁷ Previzionat 2019 – 44%

⁸ JRC - DG Regio

timpuriu scoala este cu 10 p.p. mai mare in mediul rural⁹, iar nivelul nevoilor nesatisfacute pentru servicii medicale este dublu in mediul rural. Absenta conectivitatii si abilitatilor digitale in unele zone din spatiul rural este un obstacol in dezvoltarea economica, iar ponderea utilizatorilor de servicii/aplicatii de internet este foarte redusa (diferenta pentru competentele digitale de baza urban vs. rural este de 24 p.p.).

In spatiul rural figureaza peste jumatate din populatia regiunii, populatia ocupata activand in special in agricultura – adesea, sub formele de subzistenta sau autoconsum, necuantificate in produsul intern brut. Nivelul de marginalizare in spatiul rural este ridicat, cel mai mare din tara, dublu fata de zona urbana, cele mai afectate teritorii fiind in judetele Vaslui, Iasi, Botosani si Bacau.

Regiunea perfomeaza modest si pentru progresul social, una din doua persoane aflandu-se in risc de saracie sau excluziune sociala, iar una din trei in risc de saracie, nivel in crestere in ultimii ani. Stransa legatura, bidirectionala, dintre progresul economic si social este reliefata si in informatile din ultimul raport privind indexul de progres social european. Astfel, regiunea ocupa una din ultimele pozitii din Uniune, cu 44,8 puncte¹⁰, avand o performanta apropiata de media comunitara doar pentru calitatea mediului, securitatea personala si libertatile individuale si o performanta inferioara pentru nutritie si ingrijire, sanatate si bunastare, apa si apa uzata, acces la cunoasterea primara, acces la tehnologia informatiei si comunicatiilor, toleranta si incluziune si acces la educatie superioara.

Orientarile strategice comunitare¹¹ sprijina maximizarea potentialului fiecarui individ, prin redistribuirea resurselor intr-o maniera corecta, bazata pe egalitatea de gen. Conform indexului egalitatii de gen (2020), RO ocupa una din ultimele pozitii, in stagnare, inegalitati mari fiind pe dimensiunile cunoastere, putere si timp.

Programul va adresa egalitatea de gen in toate interventiile, pe digitalizare – prin cresterea participarii femeilor in domeniul TIC -, eficienta energetica – prin reducerea saraciei energetice care afecteaza mai ales femeile singure, varstnice -, mobilitatea urbana curata – intrucat femeile folosesc in mai mare masura modurile alternative de transport -, antreprenoriat – prin cresterea participarii femeilor la crearea de noi firme (reduca si in scadere) -, educatie – prin sustinerea invatamantului, si in special a celui timpuriu se va permite intoarcerea femeilor pe piata muncii, iar insotit integrat si de alte masuri va asigura stoparea declinului demografic.

In regiune se resimt efectele crizei sanitare si economice generata de pandemia COVID-19, masurile de raspuns afectand sever consumul individual, productia, investitiile, comertul intracomunitar si fluxurile de capital. Numeroase domenii de activitate au fost oprite/diminuate, fiind afectate industria prelucratoare, transporturile si serviciile HoReCa, determinand o reducere a cifrei de afaceri si implicit a veniturilor populatiei. Mai mult, anticipatiile negative privind intrarea economiei intr-o perioada marcata de recesiune si somaj au determinat o contractie importanta a consumului, componenta care reprezinta principalul motor al cresterii economice in regiune.

Comisia, in Planul de Redresare Economica¹² estimeaza ca unele domenii, precum turismul, industriile culturale si creative si economia sociala vor suferi pierderi mari. Somajul va creste, afectand: tinerii, persoanele cu calificari si abilitati reduse, sezonierii si persoanele afectate deja de saraciei - **grupuri care in regiune detin ponderi semnificative**. In plus, conform ultimei previziuni economice a CE, o parte din indicatorii macro economici-fiscali se vor deteriora: contractia economica (5%) din 2020 va fi urmata de o usoara redresare in 2021 si 2022 (3%), deficitul bugetar va urca (10%), iar datoria publica va ajunge la 64% in 2022¹³ - in conditiile in care Romania avea inainte de debutul pandemiei un spatiu fiscal extrem de redus.

Rezulta un tablou complex de **factori care pot determina diminuarea investitiilor publice si private si implicit limita cresterea economica in regiune, cat si accentuarea nivelului de saracie sau excluziune sociala existent**.

Pentru a reduce decalajele de dezvoltare, CE a recomandat orientarea mai pronuntata a investitiilor politicii de coeziune spre antreprenoriat, educatie si inovare¹⁴, punandu-se mai mult accentul pe dezvoltarea ecosistemelor inovative de relevanta regionala si integrarea acestora prin strategiile de specializare inteligenta¹⁵.

Desi numarul total de unitati locale active a evoluat pozitiv in ultimii ani, din cele 64.250 (IMM-urile-99,75%), 5,3% fac parte din categoria "high technology", 16,3% se incadreaza in categoria "medium-high technology", iar 78,4% in categoria "medium-low technology". Numarul angajatilor din sectorul high tech reprezinta doar 1,1% din totalul fortei de munca ocupate, sub media nationala (3%) si comunitara (4%), la care se adauga alocarea de

⁹ Comparativ cu mediul urban

¹⁰ Din 100 posibile

¹¹ CE – O Uniune a egalitatii - Strategia de egalitate de gen 2020-2025

¹² European Commission – Europe's moment: Repair and Prepare for the Next Generation

¹³ Raportat la produsul intern brut

¹⁴ Raport privind competitivitatea in regiunile ramase in urma, SWD(2017)136 final

¹⁵ COM (2018) 375 final

catre companii a unor resurse mai mici pentru CDI in comparatie cu competitorii (SUA, China, Japonia, Coreea de Sud)¹⁶.

Regiunea se caracterizeaza printr-un nivel scazut al productivitatii medii anuale, de doar 55 mii Euro/salariat¹⁷, reprezentand 74% din media nationala. Cele mai scazute nivele¹⁸ sunt in industria prelucratoare (67%), comert (74%), TIC (72%). Valoarea totala a exporturilor regionale este de 3,18 mld. Euro, reprezentand doar 4,6% din totalul national si 15% din PIB regional - cele mai mari aporturi fiind aduse de judetele Iasi si Bacau (31% si 24%) si cele mai mici de Botosani si Vaslui (9,8% si 5,6%)¹⁹. Numarul companiilor care inoveaza plaseaza regiunea pe locul II national, dar rezultatele acestora sunt sub media nationala (cifra de afaceri si numar de salariati). Conform studiului Inobarometru 2019²⁰, performanta in inovare a regiunii este modesta, ocupand locul 5 in clasamentul national, in descrestere cu 6% fata de situatia din 2011.

Regiunea se situeaza pe locul 7 in ceea ce priveste cheltuielile pentru inovare si locul 6 in ceea ce priveste efectele economice ale introducerii inovatiilor pe piata si proprietatea intelectuala. Capacitatea de promovare a inovarii si competitivitatii in industrie este sustinuta si de clustere, 4 din cele 11 structuri active in regiune, membre ale CLUSTERO²¹ insumau in 2019, 130 intreprinderi, 12.000 angajati, 2,85 mld. lei cifra de afaceri, 288 mil. EUR exporturi si cheltuieli de CD de 43 mil. lei, cu cresteri de 61% exporturi si 207% pentru cheltuielile de CD (raportat la 2013²²).

RIS3 Nord-Est sustine dezvoltarea, diversificarea si reconfigurarea activitatii intreprinderilor in domenii cu potential de specializare: agroalimentar&industria lemnului, textile, TIC, sanatate, turism, energie si mediu. In acest scop fiind prioritizate sprijinirea crearii de noi companii inovative, dezvoltarea intreprinderilor active, sustinerea initiativelor de clusterizare si internationalizare si dezvoltarea competentelor pentru inovare. De aceea, programul va urmari impulsinarea sectorului IMM prin investitii pentru crestere, modernizare tehnologica, cercetare-inovare, facilitarea transferului de cunoastere si a integrarii in lanturi de valoare, cu precadere in domenii RIS 3 NE.

Regiunea ocupa penultimul loc la nivel national pentru ponderea cheltuielilor de cercetare-dezvoltare (CD) in PIB. Serviciile de CD oferite de mediul academic industriei depind de finantarea obtinuta pe proiecte, veniturile obtinute din licente raportat la numarul total de licente este nesemnificativ, in ciuda faptului ca regiunea ocupa locul II national in ceea ce priveste numarul de cercetatori. In anul 2017, cheltuielile de CD/loc in regiune erau de 10,4 Euro/loc, fata de 48,1 Euro/loc (RO) si 625,8 Euro/loc (UE28). Subfinantarea cercetarii face ca potentialul ridicat de CDI (212 infrastructuri de cercetare insumand 2874 cercetatori) al regiunii sa fie insuficient valorificat. Nevoia de crestere a performantei ecosistemului CDI regional este adresata in RIS3 Nord-Est, care prioritizeaza investitiile pentru consolidarea capacitatii CDI in domeniile cu potential de specializare inteligenta si conectarea actorilor CDI²³ cu parteneri performanti din cadrul Parteneriatelor Europene pentru Inovare si Tehnologie(EIT), platformele de specializare inteligenta, etc. Strategia Nationala de Cercetare si Inovare pentru Specializare Inteligenta(SNCISI) urmareste atragerea si mentinerea talentelor in cercetare, mobilizarea firmelor catre inovare si adresarea provocarilor societale cu ajutorul cercetarii in domenii de tip „deep tech” fiind sustinuta de PO Crestere Inteligenta, Digitalizare si Instrumente Financiare (POCIDIF). Politica europeana de cercetare si inovare are ambitia de a crea un spatiu european de cercetare in care cercetatorii, cunostintele stiintifice circula liber, fiind sustinuta in mod direct de programul cadru multianual Orizont Europa²⁴.

Noul Plan de actiune pentru economia circulara „Pentru o Europa mai curata si mai competitiva” intervine in cadrul abordarii lanturilor valorice sectoriale legate de unele categorii de produse. PE a adoptat in 2018 pachetul legislativ pentru economie circulara, iar guvernul RO modificarea si completarea legislatiei privind modalitatea de gestionare a ambalajelor si deseurilor de ambalaje. La nivel european, economia circulara a creat deja milioane de noi locuri de munca intr-o perioada scurta de timp; tranzitia reprezentand o parte indispensabila a strategiei industriale europene si se estimeaza ca va aduce o crestere suplimentara a PIB. Trecerea la o economie circulara

¹⁶ Agenda europeana reinnoita pentru cercetare si inovare”

¹⁷ Conform PDR NE 2021-2027, prelucrari set date 2019

¹⁸ Comparatie regional versus national

¹⁹ PDR NE 2021-2027, date si comparatii 2019

²⁰ Raport realizat de Ministerul Educatiei si Cercetarii, Proiect SIPOCA 393 “Consolidarea capacitatii institutionale a Ministerului Educatiei si Cercetarii prin optimizarea proceselor decizionale in domeniul de cercetare-dezvoltare si inovare”

²¹ CLUSTERO = Asociatia Nationala a Clusterelor din Romania

²² <http://clustero.eu/wp-content/uploads/2020/04/situatia-clusterelor-din-romania-aprilie-2020.pdf>

²³ Research institutions are organisations with a primary goal to conduct independently fundamental research, industrial research and experimental development and to disseminate the results of such activities by way of teaching, publication or knowledge transfer. Examples include universities or research institutes, technology transfer agencies, innovation intermediaries, research-oriented or virtual collaborative entities, and they can be public or private. (Commission Regulation 651/2014).

²⁴ EC 2016, Open innovation, open science, open to the world: A vision for Europe

ofera oportunitati importante pentru regiune, intrucat: ar permite intreprinderilor sa obtina beneficii economice substantiale, sa devina mai competitive, ar conduce la economii importante de energie si obtinerea de beneficii pentru mediu, ar crea locuri de munca si oportunitati de integrare sociala.

RIS3 NE a identificat aceasta nisa in domeniul cu potential de specializare mediu si conexiuni cu aceasta in domeniile agroalimentar si industria lemnului si textile. POR NE isi propune sa faciliteze implementarea solutiilor de economie circulara de catre IMM-uri contribuind si la indeplinirea obiectivului „Consum si productie responsabile” din Strategia de Dezvoltare Durabila a Romaniei.

Densitatea IMM in regiune este foarte scazuta, de 19,4‰loc, cu 34% mai putin fata de media nationala; cel mai mare nivel fiind in judetul Iasi (23‰), iar cele mai mici in Botosani(12‰) si Vaslui(15‰)²⁵. Este necesara dezvoltarea ecosistemului antreprenorial prin sprijinirea dezvoltarea capacitatii regionale de incubare si preaccelerare a start-up-urilor, precum si stimularea operationalizarii start-upurilor.

Astfel, **ADR NE deruleaza proiectul „Strategia Ecosistemului de Startup din Romania“**, finantat prin “Programul de Sprijin pentru Reforma Structurala” gestionat de DG Reform. Acesta raspunde recomandarilor specifice de tara, avand ca obiectiv principal elaborarea unei strategii pentru dezvoltarea ecosistemului antreprenorial prin stimularea antreprenoriatului inovativ (startup-uri), cu potential de scalare, cu un nivel inalt de proprietate intelectuala si capacitate de a revolutiona si transforma sectoarele economice prin produse sau procese inovatoare. Toate instrumentele propuse de viitoarea strategie vor fi bazate pe cercetare si informatii din teren obtinute cu ajutorul jucatorilor cheie din ecosistem: fondatori de startup-uri, reprezentanti ai fondurilor de capital de risc, business angels, furnizori de educatie, reprezentanti ai aparatului guvernamental si ai agentilor de dezvoltare regionala, furnizori de programe de accelerare si pre-accelerare, organizatii suport pentru startup-uri.

Dupa cum specifica si raportul de tara, **competentele nu evolueaza in concordanta cu necesitatile sectoarelor economice in curs de expansiune**. Se recomanda dezvoltarea cu prioritate a celor care asigura dezvoltarea durabila a afacerilor si economiei: creativitatea, spiritul inovator si competente aferente noilor tehnologii. Elementul central al RIS3 NE este reprezentat de incurajarea procesului de descoperire antreprenoriala, care depinde semnificativ de capacitatea intreprinderilor, respectiv a microecosistemelor inovative sectoriale de a descoperi noi oportunitati de productie si a contribui la identificarea domeniilor viitoare ale cercetarii si dezvoltarii. In acest domeniu regiunea a avut activitate de pionierat in perioada 2014-2020, fiind necesare stimulente pentru intarirea capacitatii administrative. Interventiile propuse vor viza dezvoltarea de noi competente in cadrul IMM-urilor pentru inovare, specializare inteligenta, tranzitie industrială, economie circulara, facilitarea acumulării de cunostinte prin atragerea de personal calificat in cercetare, organizarea de stagii de pregatire si internship pentru angajatii proprii in colaborare cu universitatile, stimularea activitatilor de internationalizare. De asemenea, se va urmări dezvoltarea capacitatii organizatiilor publice CDI si entitatilor de transfer tehnologic de a formula si implementa strategii pentru valorificarea rezultatelor cercetarii in cooperare cu industria, societatea civila si autoritatile publice locale.

In recentul Plan de redresare economica²⁶, CE sustine un proces de recuperare bazat pe o dubla tranzitie: neutralitate climatica si transformare digitala. Strategia nationala privind agenda digitala preia si adapteaza obiectivele Agendei Digitale Europa 2020, definind patru arii de actiune: (1) e-guvernare, interoperabilitate, securitate cibernetica, cloud computing, open data, big data si social media; (2) TIC in educatie, sanatate, cultura si incluziune; (3) e-commerce, cercetare, dezvoltare si inovare in TIC si (4) broadband si infrastructura de servicii digitale. CE propune²⁷ printre obiectivele pentru dimensiunea digitala a Europei, pana in 2030, la transformarea digitala a intreprinderilor ca trei sferturi dintre companii sa utilizeze servicii de cloud computing, sisteme big data si inteligenta artificiala, iar peste 90% dintre IMM-uri sa ajunga la cel putin la un nivel de baza de adoptare a tehnologiilor digitale. Totodata, digitalizarea serviciilor publice, toate serviciile esentiale trebuie sa devina online, iar 80% dintre cetateni sa utilizeze o solutie de identificare electronica.

Conform Raportului privind indicele economiei si societatii digitale 2020 (DESI), Romania are o performanta digitala modesta, clasandu-se pe locul 26. Cele mai bune performante inregistrate sunt pe conectivitate, datorita acoperirii cu retelele fixe de banda larga (in special in zonele urbane) si pe ponderea absolventilor TIC (5,6%). In schimb, **competentele digitale ale populatiei si digitalizarea intreprinderilor au ramas in urma** - o cincime dintre romani nu au utilizat niciodata internetul si mai putin de o treime au competente digitale de baza. Pentru dimensiunea capital uman performantele sunt foarte modeste. Doar o treime din populatie are competente digitale de baza (UE56%), iar procentul²⁸ specialistilor TIC este de 2,2%. Pentru serviciile publice

²⁵ Conform PDR NE 2021-2027, date 2019

²⁶ European Commission – Europe’s moment: Repair and Prepare for the Next Generation

²⁷ Deceniul digital al Europei, CE 2021

²⁸ Raportat la total populatie ocupata

digitale se inregistreaza cea mai scazuta performanta (digitalizare administrativa – 40%²⁹), desi interesul cetatenilor pentru serviciile publice online este pe un trend crescator. Pana in prezent nu s-a dezvoltat sistemul si mecanismele de furnizare a unui pachet minim de servicii publice integrate, existand in implementare/dezvoltare o serie de proiecte care vizeaza imbunatatirea politicilor publice in sanatate, educatie sau protectie sociala. **Romania ocupa ultimul loc si in ceea ce priveste integrarea tehnologiei digitale**, provocarile cu care se confrunta firmele in procesul de digitalizare sunt practicile deficitare in achiziitiile online, nivelul redus de utilizarea a comerțului electronic (8%) si subutilizarea potentialului de promovare online (44%).

In regiune rata de acces la rețelele de comunicatii electronice a crescut continuu, ca urmare a investitiilor realizate in extinderea si modernizarea rețelelor de fibra optica (RO-NET), astfel incat, in 2020, patru cincimi din gospodarii aveau acces la internet (trei sferturi la internet broadband; doua treimi in mediul urban). In plus, prin initiativa WiFi4EU, 164 de localitati din regiune beneficiaza de internet tip hotspot, numarul potentialilor utilizatori fiind de 1828 mii, din care 624 mii din spatiul rural.

Desi asistam la o crestere anuala a utilizatorilor serviciilor de internet, nivelul existent este redus, sub media comunitara: jumatate din populatie il utilizeaza zilnic, iar o cincime nu l-a accesat niciodata. Ponderea celor care fac comenzi on-line (18%), a participarii la evenimente de tip e-civic (9%), a interactiunilor electronice cu administratia publica (10%) este foarte mica - de 3 ori mai putin fata de Bucuresti si de 6 ori fata de media comunitara. In platforma PCUe³⁰ care asigura interoperabilitatea serviciilor publice sunt inrolate 183 de institutii publice din regiune, incluzand primarii, prefecturi, directii, inspectorate, agentii nationale si regionale, precum si universitati, cele mai multe figurand in judetul Iasi (77).

Programul va viza transformarea digitala a IMM-urilor in vederea cresterii intensitatii digitale, cat si a serviciilor publice pentru a oferi noi solutii digitalizate pentru mediul privat si locuitori.

In Planul de redresare economica³¹, CE subliniaza ca Pactul Ecologic European devine noua strategie de crestere, Uniunea urmand sa devina pana in 2050, o societate cu o economie moderna, competitiva, eficienta, neutra climatic. Totodata, tranzitia verde va fi incluziva, nimeni nefiind lasat in urma. Investitiile realizate vor adresa prioritatile existente in planul national privind clima si energia, planul pentru o tranzitie echitabila si semestrul european, fiind orientate catre economia circulara, lanturi valorice si tehnologice nepoluante, mobilitate urbana nepoluanta, mijloace de transport durabile, etc. Noua lege europeana a climei ce defineste cadrul pentru atingerea neutralitatii climatice, prevede ca tinta intermediara pentru 2030, reducerea emisiilor nete de GES cu 55% (fata de 1990).

Raportul de tara pe 2019 specifica ca intensitatea energetica este peste media comunitara, saracia energetica afecteaza un sfert dintre gospodarii, fiind necesare investitii prioritare care trebuie orientate catre renovarea energetica a cladirilor rezidentiale si publice, utilizand la scara mica energia din surse regenerabile.

In baza directivei 2018/844, s-a elaborat Strategia Nationala de Renovare pe Termen Lung, pentru a sprijini transformarea parcului national de cladiri rezidentiale si nerezidentiale, publice si private, intr-unul cu un nivel ridicat de eficienta energetica si decarbonat pana in 2050 - tinta de eficienta energetica fiind reducerea cu 32,5% a consumurilor de energie pana in 2030. In plus, Strategia Energetica 2019-2030, cu perspectiva 2050 prevede reducerea emisiilor GES cu 80-95%, cu tinta de 40% pentru anul 2030.

Conform Planului National Integrat privind Energie si Schimbari Climatice si a Strategiei pentru mobilizarea investitiilor in renovarea fondului de cladiri, **in consumul total de energie, ponderea rezidentialului este ridicata si constanta - 38%, in timp ce in sectorul public si comercial este 7%**. Raportul de monitorizare aferent(2018) precizeaza ca, cresterea eficientei energetice in sectorul rezidential este asigurata prin investitiile derulate in Programul national de crestere a performantei energetice a blocurilor de locuinte si POR 2014-2020 - economia totala de energie fiind de 275 tep. Pentru cladirile publice aflate in gestiunea autoritatilor publice locale - in urma chestionarii realizate de ANRE -, rezulta ca doar 11% din APL-uri au realizat economii de energie ca urmare a activitatilor de reabilitare termica a cladirilor publice. Cantitatea de energie economisita a fost de 113 tep, in conditiile in care, conform agregarii tintelor PIEE (localitati cu peste 5.000 locuitori) tinta asumata este de 12.313 tep si mult sub cea asumata la nivel national (35.000 tep).

²⁹ eGovernment Benchmark 2019, CE

³⁰ <https://edirect.e-guvernare.ro/SitePages/landingpage.aspx>

³¹ European Commission – Europe’s moment: Repair and Prepare for the Next Generation

Exista o serie de bariere in regiune de ordin tehnic, financiar, informational si cultural pentru eficienta energetica a locuintelor multifamiliale. Astfel, raportul anual de monitorizare al PDR NE mentioneaza: orientari strategice insuficiente privind eficienta energetica in strategiile locale, contributia proprie ridicata la bugetul proiectului (mai ales in orasele mici), lipsa de expertiza tehnica a asociatiilor de locatari pentru planificarea, executia, receptia lucrarilor, calitatea si durabilitatea acestora; absenta unei reabilitari integrate pentru intregul imobil de locuinte; obtinerea consensului pentru realizarea investitiei, constientizarea reduasa a beneficiilor; lucrarile efectuate (cont propriu) care nu respecta standardele de calitate, imaginea urbana, tipul/forma/aspectul arhitectural al imobilului, uniformitatea cromatica; nerespectarea conditiilor privind protectia la incendii si folosirea la o scara reduasa a materialelor termoizolante prietenoase cu mediu.

In regiune, zonele³² cele mai afectate de probabilitatea manifestarii unui cutremur devastator sunt in judetul Vaslui, jumatarea estica a judetului Bacau si treimea sud-estica a judetului Iasi, unda seismica diminuandu-se spre nord-vest. Zonele cu risc de aparitie a unui seism distrugator se incadreaza intr-o fasie formata din extremitatea sudica si sud-estica a judetului Botosani, nordul si nord-vestul judetului Iasi, prin estul judetului Neamt, continuandu-se pe o fasie ce strabate centrul judetului Bacau, pozitionata central pe directia nord-sud. Zonele cu risc sa fie afectate de un cutremur foarte puternic sunt judetul Botosani si estul judetelor Suceava, Neamt si Bacau. Prin urmare, este necesar ca in cadrul pachetului de renovare energetica, o parte din interventii sa vizeze consolidarea cladirilor publice, intensitatea ajutorului fiind modelata in functie de nivelul de pozitionare pe scara intensitatii seismice.

Vor fi promovate prin program in special interventiile adresate catre cladirile publice cu o utilizare intensiva sociala de lunga durata, cat **si locuintele multifamiliale cu performante energetice reduse si/sau nivel ridicat de saracie energetica** (locuinte multifamiliale sociale), fiind adresate si riscurile legate de activitatea seismica si protectia la incendii. Vizam scenariul in care investitiile realizate pentru cresterea eficientei energetice cladirilor publice si rezidentiale multifamiliale vor fi cofinantate prin asistenta financiara nerambursabila, intensitatea componentei nerambursabile variind in functie de economiile de energie realizate, respectiv gradul de suportabilitate financiara.

Interventiile programului se vor incadra in scenariul de renovare energetica moderata, prin reducerea cu 45% a consumurilor de energie, contribuind la atingerea obiectivelor operationale ale Strategiei Energetice 2019-2030 orientate catre valorificarea potentialului de eficienta energetica in sectorul cladirilor, prin programe de izolare termica in sectorul public, al blocurilor de locuinte si al comunitatilor afectate de saracie energetica.

Conform orientarilor strategice comunitare privind infrastructura verde³³ aceasta este definita ca o retea strategica de areale naturale si semi naturale, cu caracteristici de mediu proiectate si administrate astfel incat sa furnizeze o gama larga de servicii de tip ecosistem. Acordul de la Paris privind schimbarile climatice, politicile si strategiile promovate de UE acorda o importanta deosebita cresterii suprafetei zonelor verzi din orase, reducerii emisiilor de dioxid de carbon si a consumului de energie.

Prin sustinerea infrastructurii verzi din mediul urban rezulta beneficii socio-economice importante pentru populatie: reducerea amprente de carbon datorata transportului urban si consumului energetic al cladirilor publice si rezidentiale, imbunatatirea starii de sanatate, reducerea infectiilor transmisibile, intarirea spiritului comunitar, combaterea excluziunii sociale, a izolarii, cat si asigurarea legaturilor dintre mediul urban si rural prin asigurarea unei calitati ridicate a aerului si apei. Totodata, prin utilizarea unei abordari la nivel de ecosistem se asigura raspunsul, adaptarea la schimbarile climatice actuale.

In prezent, mediul urban din regiune nu indeplineste normativele comunitare si ale OMS pentru spatiile verzi, nivelul existent fiind de 19,4 m²/loc. **Dimensiunea redusa a spatiilor verzi amenajate in regiune sub forma de parcuri, gradini publice sau scuaruri a accentuat in ultima perioada o serie de riscuri ecologice specifice mediului urban, cu un impact negativ imediat asupra starii de sanatate a populatiei.** Conform legislatiei in vigoare, administratia publica locala are obligatia tinerii evidentei spatiilor verzi, fiind prevazuta realizarea de actiuni pentru stoparea diminuarii si degradarii spatiilor verzi intraurbane si periurbane, conservarea suprafetelor verzi existente, reabilitarea zonelor verzi degradate, realizarea de noi spatii verzi, etc.

Masurile de distantare si izolare sociala – ca raspuns la pandemia COVID 19, – a afectat in special populatia care locuieste in zonele urbane dense, cu parcuri si spatii verzi reduse. S-a dovedit ca in circumstante

³² Conform PDR NE 2021-2027

³³ Green infrastructure – Enhancing Europe's Natural Capital, COM(2013) 249; Guidance on a strategic framework for further supporting the deployment of EU-level green and blue infrastructure SWD(2019) 193

extraordinare, accesul la natura poate fi o solutie de rezilienta pentru mentinerea starii de sanatate (reducerea stresului si anxietatii acumulate), prin evadarea din locuinte si reluarea interactiunilor cu natura si semenii, continuarea relatiilor sociale si conexiunilor cu lumea exterioara, posibilitatea de a practica activitati fizice, plimbări, mersul cu bicicleta, etc. Astfel, prin program vom viza promovarea infrastructurii verzi in zona urbana prin amenajarea spatiilor verzi, in special a tipologiei paduri-parc.

Politicele de transport si mobilitate la nivelul UE au ca viziune comuna realizarea unui sistem de transport integrat si functional, competitiv si sustenabil prin sprijinirea mobilitatii si reducerea emisiilor de carbon.

In Strategia³⁴ de mobilitate durabila si inteligenta, doi din cei trei piloni prevad masuri pentru reducerea dependentei de combustibilii fosili prin inlocuirea flotei curente, cu vehicule cu emisii zero sau scazute de carbon, respectiv actiuni pentru trecerea catre moduri alternative, active de transport : transportul public in comun, mersul pe jos si cu bicicleta. Initiativa emblematica « Realizarea unei mobilitati urbane si interurbane mai sustenabila si mai sanatoasa » se concentreaza pe transformarea transporturilor intr-un sistem multimodal de servicii de mobilitate inteligenta si durabile. Orasele vor fi avangarda tranzitiei catre o mai mare mobilitate durabila.

In acest sens, **toate orasele medii si mari care figureaza ca noduri pe reseaua TEN-T vor trebui sa aiba planuri de mobilitate urbana pana in 2030, avand noi tinte: zero emisii de carbon, zero accidente rutiere.** Cresterea presiunii pe sistemele de transport pasageri va conduce la stimularea cererii pentru solutii inovative, digitalizate, la dezvoltarea de servicii de transport integrate bazate pe cerere. Totodata va fi imbunatatit cadrul european pentru mobilitatea urbana prin oferirea de orientare in managementul mobilitatii la nivel urban si suburban: o mai buna planificare urbana pentru asigurarea conectivitatii cu arealele rurale si suburbane astfel incat, navetistii sa aiba optiuni de mobilitate durabila.

Strategia de Dezvoltare Teritoriala a Romaniei 2035 incurajeaza dezvoltarea transportului public de calatori prin identificarea solutiilor optime pentru asigurarea unei accesibilitati locale si regionale care contribuie la reducerea emisiilor de CO². Totodata, Planul National Integrat in domeniul Energiei si Schimbarilor Climatice 2021-2030 prevede politici si masuri pentru promovarea utilizarii energiei regenerabile in transporturi, fiind promovate masuri catre electromobilitate (vehicule usoare, transport public urban), utilizarea biocarburantilor si dezvoltarea si promovarea mobilitatii alternative.

In regiune, pentru perioada de programare 2014-2020, 14 localitati au realizat planuri de mobilitate urbana durabila (PMUD) cu actiuni avand ca orizont de realizare anul 2030, orientate catre interventii asupra infrastructurii stradale, modernizarea transportului public in comun, dezvoltarea sistemelor de management a traficului, a modurilor alternative de mobilitate, etc. In prezent, 7 municipalitati isi actualizeaza documentele (Bacau, Botosani, Flamanzi, Iasi, Piatra Neamt, Suceava, Vaslui), iar alte 7 localitati vor beneficia de noi planuri de mobilitate (Slanic Moldova, Dorohoi, Darabani, Pascani, Roman, Dolhasca, Liteni). PMUD-urile subliniaza ca principale provocari: calitatea mediului este afectata de forma actuala de mobilitate, dominata de utilizarea automobilului, spatiul stradal fiind alocat preponderent pentru circulatia si stationarea automobilelor in dauna altor utilizari de pietoni, biciclisti, amenajari peisagistice, arta urbana. Asistam la o degradare a peisajului urban, a vietii in general, ca urmare a poluarii fonice si atmosferice, vibratiilor, precum si la diminuarea sigurantei. Mai mult, transportul public nu este organizat coerent la nivelul bazinelor de mobilitate, navetismul facandu-se predominat cu automobilul, generand efecte nocive: congestii de trafic, poluare, ocuparea spatiului public cu autovehicule in miscare si stationare, etc. Lipsa unor spatii dedicate sigure de rulare si parcare pentru biciclisti, care sa confirme importanta acestui mod de deplasare mai degraba descurajeaza mersul pe bicicleta sau a altor mijloacele de transport nemotorizate. Totodata, pietonii si in special persoanele cu vulnerabilitate crescuta sunt discriminati prin starea necorespunzatoare a infrastructurii specifice: trotuare subdimensionate, prezenta obstacolelor, lipsa de planeitate a circulatiei, etc.

Conform rapoartelor de tara, mobilitatea urbana este slab dezvoltata, datorita capacitatii administrative locale scazute si a subfinantarii. Marile centre urbane se confrunta cu provocari legate de extinderea zonelor urbane functionale insotita de cresterea congestionarii traficului si poluarii, cat si cu calitatea modesta a PMUD-urilor.

O infrastructura de transport dezvoltata, rezilienta si inteligenta sustine cresterea economica. Astfel, in **raportul de tara pe 2019, Comisia sublineaza calitatea slaba a infrastructurii rutiere existente**, fiind necesare si investitii care sa conduca la imbunatatirea accesului la retele TEN-T pentru cresterea mobilitatii regionale si transfrontaliera. Regiunea este slab interconectata cu celelalte regiuni, afectand conectivitatea si competitivitatea regionala.

³⁴ Sustainable and smart mobility strategy, putting European transport on track for the future – 2020

Gradul redus de modernizare al drumurilor care asigura conectivitatea spatiului rural cu cel urban se constituie intr-un obstacol, determinand o accesibilitate reduca a populatiei la serviciile publice de educatie si sanatate, la oportunitatile de munca din mediul urban.

Conform Planului de Investitii pentru Dezvoltarea Infrastructura de Transport 2020-2030, **in regiunea NE figureaza 3 din cele 5 coridoare nationale de conectivitate rutiera**, 2 dintre ele asigurand si conectivitatea transfrontaliera cu Ucraina, respectiv Republica Moldova. Coridorul de conectivitate nr. 2 (Drumul Siretului) va asigura conexiunea intre regiune si sudul tarii, traversand localitatile Siret, Radauti, Suceava, Dolhasca, Pascani, Roman si Bacau, in timp ce coridorul nr. 3 (Moldova) intre regiune si sudul Transilvaniei, strabatand localitatile Onesti si Bacau. Coridorul nr. 4 (Montana) conecteaza regiunea de Transilvania prin partea central-nordica a Romaniei. Acest coridor trece prin localitatile Iasi si Tg. Neamt. In document sunt prevazute si realizarea de variante ocolitoare pe retele secundare: Vaslui, Vatra Dornei, Campulung Moldovenesc, Gura Humorului, Botosani si Piatra Neamt.

De atfel, **gradul scazut de modernizare a infrastructurii de transport rutier judetene** este sustinut de datele statistice si mentionat adesea in cadrul intalnirilor, consultarilor, dedicate elaborarii PDR NE 2021-2027 si monitorizarii PDR NE 2014-2020, ca fiind un impediment major in atragerea investitorilor. Mai mult, in Studiul privind disparitatile de tip urban-rural in regiunea NE, numerosi actori sustin rolul infrastructurii de transport in cresterea mobilitatii persoanelor si bunurilor, a accesului la serviciile publice de educatie, sanatate si sociale, asigurarea de oportunitati egale la locuri de munca de calitate din zonele urbane dezvoltate pentru populatia domiciliata in zonele rurale si in orasele de dimensiuni mici a regiunii. Pe de alta parte, absenta unei infrastucturi rutiere adecvate are efecte negative asupra economiei, prin cresterea timpilor si costurilor de transport, precum si prin marirea costurilor legate de intretinerea si repararea mijloacelor de transport.

Planul de actiune pentru Pilonul European al Drepturilor Sociale prevede interventii pentru atingerea tintelor comunitare agreate. Astfel, tinta de min 78% populatie ocupata poate fi atinsa prin sprijinirea participarii la educatia timpurie – asigurand prezenta pe piata muncii a unui numar crescut de femei, iar tinta de min 60% adulti in formare/instruire anuala prin reducerea fenomenului de parasire timpurie. Implicit, agregat, poate fi obtinuta pe termen mediu si reducerea numarului de persoane in saracie sau excluziune sociala.

Conform Rapoartelor de tara pe anul 2019 si 2020, modernizarea si optimizarea retelei scolare in vederea adresarii tendintelor demografice din ultima decada este intarziata.

Fenomenul de parasire timpurie a scolii este foarte accentuat, adancind disparitatile socio-economice, in regiunea NE existand o corelare stransa cu nivelul scazut de urbanizare. O serie de scoli din mediul urban sunt supraaglomerate, iar altele, amplasate mai ales in mediul rural nu indeplinesc conditiile minime sanitare de functionare. Exista inegalitati in accesul la educatie: mijloacele care asigura transportul elevilor catre scoli si gradinite sunt insuficiente (in zone rurale). In ciuda progresului din ultimii ani, relevanta invatamantului profesional si tehnic pentru piata muncii ramane in continuare reduca. Rata de ocupare a absolventilor este inferioara mediei comunitare, iar ponderea elevilor din invatamantul dual este foarte reduca. Totodata, documentul mentioneaza si relevanta scazuta a invatamantului superior in raport cu necesitatile pietei muncii.

Conform Raportului de evaluare al cadrului UE pentru strategiile nationale de integrare a populatiei rome rezulta ca desi s-au inregistrat unele progrese in reducerea discriminarii populatiei rome, fenomenul de neacceptare cu care se confrunta aceasta categorie este inca foarte raspandit. In acest sens, noul Cadrul Strategic EU Roma pentru egalitate, incluziune si participare 2020-2030³⁵ are printre obiective si cel de crestere efectiva a accesului egal la educatie incluziva, de calitate. La nivelul 2030, tintele prevad ca cel putin 70% dintre copii rome sa fie inrolati in invatamantul prescolar (42% vs 92%³⁶), majoritatea tinerilor rome sa absolveasca ciclul secundar superior (28% vs 83%), segregarea in scoli sa fie eliminata, etc.

Asociatia furnizorilor de invatamant profesional si tehnic (VET4EU2) a prezentat noile recomandari in domeniu: acceptarea pe teritoriul UE a sistemelor de asigurarea calitatii (EQAVET/EFQM), promovarea crearii unui sistem unitar de calificari la nivel comunitar si cresterea accentul pus pe oportunitatile de invatare pe tot parcursul vietii, integrarea sferelor muncii si educatiei utilizand metode diversificate (ucenicie, invatare peer-to-peer, utilizarea realitatii virtuale, „serious gaming”), abordarea holistica a actului de invatare - actualizarea permanenta a curiculei/metodelor de predare si dezvoltarea de competente si abilitati transversale - si accesibilizarea educatiei profesionale prin flexibilizarea rutelor de educatie.

³⁵ Documentul se gaseste pe link

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/eu_roma_strategic_framework_for_equality_inclusion_and_participation_for_2020_-_2030_0.pdf

³⁶ Comparatii la nivel mediu comunitar: populatia roma versus populatia total

Principalul fenomen cu care se confrunta regiunea in domeniul educational este nivelul foarte ridicat al ratei de parasire timpurie. Cu toate ca a avut loc o scadere usoara in ultimii 5 ani, nivelul existent (19,5%) este foarte ridicat, dublu fata de media comunitara si mai accentuat in randul baietilor (22%). Desi a scazut in ultimii ani, rata abandonului scolar in invatamantul profesional inregistreaza valori mari la nivel judetean³⁷, cele mai mari nivele fiind in Vaslui (9,1%) si Bacau (5,1%). Conform Strategiei nationale pentru reducerea parasirii timpurii a scolii 2014-2020, factorii de risc identificati in regiunea NE sunt rata de saracie ridicata, ponderea ridicata a populatiei in zonele rurale, densitate demografica scazuta, rata ridicata a abandonului scolar, de repetentie si ponderea ridicata a populatiei roma in unele areale. Sunt afectate in special judetele Bacau, cu 5 factori de risc si Iasi, cu 3 factori de risc. Mai mult, in regiune, in ultimii ani, se constata o proportie ridicata si in stagnare a populatiei cu educatie scazuta³⁸ (29%) insotita de o (usoara) scadere a populatiei³⁹ cu educatie tertiara (17%), contrar tendintei comunitare si nationale.

Pentru a mapa scolile dezavantajate din Romania a fost dezvoltat noul indice IRSE (Indice de Risc Socio-Educational) care are la baza indicatorii referitori la riscul de abandon scolar, nivelul de pregatire a cadrelor didactice si cel al elevilor si nivelul de dezvoltare socio-economica al UAT de care apartine scoala. Acest instrument urmeaza sa fie utilizat in alocarea resurselor financiare viitoare. Din datele colectate pentru anii scolari din perioada 2015-2019 pentru unitati scolare din invatamantul primar si gimnazial, rezulta ca **in judetele Vaslui, Iasi (zona de sud si nord-est), Botosani (centru est si sud-est) si Bacau (zona de est) se afla cele mai multe scoli defavorizate.** In dinamica, situatia s-a inrautatat in judetele Neamt, Iasi si Vaslui.

Masurile de raspuns la pandemia COVID-19 afecteaza derularea procesului educational. Din experienta acumulata rezulta ca exista numeroase obstacole: localitati in zona rurala sau amplasate periferic care nu beneficiaza de conexiuni la retelele de comunicatii electronice; numeroase gospodarii in zone marginalizate/dezavantajate cu privatiuni materiale care nu permit elevilor sa detina dispozitivele necesare pentru conectarea la internet si accesarea aplicatiilor educationale. In plus, **Raportul de tara (2020) a CE indica ponderea ridicata a tinerilor cu abilitati digitale scazute (nivel dublu fata de cel comunitar), infrastructura existenta nefiind corelata cu nevoile in crestere de competente digitale.**

In POR 2014-2020, educatia s-a bucurat de un apetit ridicat din partea potentialilor aplicanti. Tanand cont de resursele limitate, cat si de nevoile in crestere a unor areale din regiune, fondurile vor fi alocate pe viitor, cu prioritate, pentru investitii care raspund criteriilor mentionate la P6, tipuri de interventii. Totodata, in cadrul pachetului de modernizare a scolii, o parte din interventii poate viza consolidarea cladirilor, intensitatea ajutorului fiind modelata in functie de nivelul de pozitionare pe scara intensitatii seismice.

In regiune, populatia urbana rezidenta insumeaza 1,335 mil. locuitori (42% din total regiune), fiind concentrata in 46 municipii si orase. In regiune figureaza 6 localitati urbane mari⁴⁰ (municipiile resedinta de judet), 3 localitati urbane mijlocii (Barlade, Onesti si Roman), 25 localitati urbane mici (Moinesti, Dorohoi, Pascani, Radauti, Falticeni, Campulung Moldovenesc, Vatra Dornei, Husi, Buhusi, Comanesti, Darmanesti, Targu Ocna, Darabani, Flamanzi, Targu Frumos, Podu Iloaiei, Targu Neamt, Roznov, Gura Humorului, Vicovu de Sus, Dolhasca, Salcea, Liteni, Negresti si Harlau) si 12 localitati urbane foarte mici (Slanic Moldova, Saveni, Stefanesti, Bucecea, Bicaz, Siret, Cajvana, Frasin, Brosteni, Milasauti, Solca si Murgeni). Conform clasificarii localitatilor din Legea privind amenajarea teritoriului si urbanismul, municipiile Iasi si Bacau sunt de rangul I (municipii de importanta nationala, cu influenta potentiala la nivel european), 15 localitati (Barlade, Botosani, Campulung Moldovenesc, Dorohoi, Falticeni, Husi, Moinesti, Onesti, Pascani, Piatra Neamt, Radauti, Roman, Suceava, Vaslui, Vatra Dornei) sunt de rang II (municipii de importanta interjudeteană, judeteană sau cu rol de echilibru in retea de localitati), iar alte 29 localitati de rang III.

In regiune sunt sase zone urbane functionale dezvoltate in jurul municipiilor resedinta de judet. Acestea totalizeaza o populatie totala de 1,52 mil. loc. (39% din total regional) si cuprind 42.254 de firme care realizeaza o cifra de afaceri totala de 12,55 mld. Euro (60% din total regional). Cele sase zone urbane functionale se incadreaza⁴¹ in trei categorii: un pol regional (Iasi), trei poli judeteni (Bacau, Suceava si Piatra Neamt), doi poli locali (Botosani si Vaslui).

ZUF Iasi cuprinde⁴² peste 500 mii de locuitori si 17 mii de firme ce realizeaza o cifra de afaceri de 4,4 mld. Euro (o treime din cifra de afaceri totala ZUF-urilor). Municipiul Iasi este un oras universitar cu un flux constant de forta

³⁷ Anul scolar 2019-2020

³⁸ Nivele ISCED 0-2

³⁹ Grupa de varsta 30 si 34 ani

⁴⁰ Orase mari cu populatie de peste 100.000 loc., orase mijlocii intre 50-100.000 locuitori, orase mijlocii intre 20-50.000 locuitori

⁴¹ Banca Mondiala, Orase Magnet - Migratie si Navetism in Romania, 2017

⁴² Prelucrari proprii, date populatie 2020, date firme 2018

de munca calificata, un hub automotive, in care se desfasoara activitati cu valoare adaugata ridicata, cu peste 50.000 navetisti zilnic, detine masa economica necesara pentru a polariza dezvoltare, acorda sprijin inovarii si dezvoltarii centrelor de afaceri si faciliteaza astfel legatura dintre profesionisti, cadre universitare si societatea civila.

Cele 3 ZUF- poli judeteni cuprind peste 715 mii locuitori si 19 mii de firme cu o cifra de afaceri totala de 6,5 mld. Euro. Acestia au potential de urbanizare - o rezerva mare de populatie in imprejurimi care ar putea contribui la cresterea urbana -, au potential turistic, atrag navetisti in principal din zone rurale (10.000 - 20.000 navetisti zilnic) si se bazeaza preponderent pe sectorul manufacturier.

Cele 2 ZUF-uri - poli locali, acopera 280 mii locuitori, cuprinzand aprox. 5600 firme ce realizeaza o cifra de afaceri de 1,6 mld. Euro. Sunt caracterizate printr-o forta de munca concentrata in special in sectorul public, au o zona de captare locala (sub 10.000 de navetisti zilnic, in sectoare industriale cu nivel tehnologic redus), se confrunta cu emigratia fortei de munca calificate si dificultati in modernizarea infrastructurii de utilitati publice, nereusind sa difuzeze crestere economica - ceea ce a condus la o suburbanizare demografica.

Totodata, exista si sapte zone metropolitane dezvoltate in jurul celor sase municipii resedinta de judet si a municipiului Roman. In acestea domiciliaza 1,53 milioane loc. si activeaza 43.756 de firme care realizeaza o cifra de afaceri totala de 12,4 mld. euro, in crestere cu 50%⁴³ in ultimii 5 ani. Cea mai mare zona metropolitana este cea dezvoltata in jurul municipiului Iasi si cuprinde 19 comune limitrofe. Aceasta are o populatie totala de aprox. 530 mii persoane (14% din total regional) - trei sferturi fiind concentrata in Iasi -, si 17.097 de firme cu o cifra de afaceri totala de 4,4 mld. euro. Zona metropolitana Bacau cuprinde municipiul Bacau, orasul Buhusi si 22 de comune, avand o populatie de 320 mii loc, doua treimi fiind in zona urbana. In zona activeaza 8.628 firme cu o cifra de afaceri de 4,02 mld. euro. Cele doua zone mentionate asigura doua treimi din cifra de afaceri totala a celor sapte zone metropolitane.

In raport cu informatiile privind indicele dezvoltarii umane la nivel local (IDUL)⁴⁴, cel mai dezvoltat municipiu resedinta de judet este Iasi (67,9 puncte) si cel mai putin dezvoltat este Vaslui (51,5). La nivelul celorlalte municipii disparitatile sunt mai reduse, IDUL fiind cuprins intre minime de 56,8 in Barlad, 57,2 in Husi si maxime de 64,9 in Radauti si 66,6 in Campulung Moldovenesc. Per ansamblu, din cele 17 municipii din regiune, 5 dintre ele: Dorohoi, Roman, Vaslui, Husi si Barlad au valori IDUL cuprinse intre 50 si 60 puncte, iar restul municipiilor in intervalul 60-70 puncte.

Conform PDR NE 2021-2027, tipologiile pentru zonele urbane sunt: orase cu potential de dezvoltare regional/national, orase cu potential de dezvoltare local, orase mici care au in mica parte functiuni socio-economice, asimilate cu localitatile din mediul rural si orase sau cartiere care se constituie in largi comunitati marginalizate sau defavorizate. **Indiferent de tipologie, zonele urbane se confrunta total sau partial cu probleme legate de atractivitatea scazuta.** Totodata, o parte dintre acestea beneficiaza de o serie de oportunitati economice care sunt insuficient exploatate si promovate: patrimoniul istoric si cultural de importanta nationala/internationala, potential balnear curativ, cererea exprimata pentru noi servicii culturale si de agrement, dinamica crescuta a industriilor creativ-culturale, etc.

O serie de documente strategice elaborate la nivel national sustin dezvoltarea si promovarea turismului ca solutie pentru dezvoltarea economica locala. Astfel, trebuie realizate investitii orientate catre cladirile si monumentele istorice aflate in starea de degradare si dezvoltarea experientelor turistice integrate de catre organizatiile de management a destinatiei (Master planul pentru dezvoltarea turismului national), dezvoltarea proiectelor pentru construirea, modernizarea si exploatarea retelei de turism cultural si a traseelor care promoveaza monumentele de pe lista patrimoniului mondial UNESCO (Strategia nationala pentru cultura si patrimoniu), cresterea si diversificarea turistilor in statiunile balneare prin crearea de produse comune balnear-ecoturism (Master planul pentru dezvoltarea turismului balnear sustine).

Planul regional de actiune pentru turism (PRAT NE)⁴⁶ 2017-2023 vizeaza dezvoltarea turistica durabila, cresterea competitivitatii si atractivitatii turistice a regiunii prin valorificarea patrimoniului natural si antropic si cresterea calitatii produselor si serviciilor turistice – este monitorizat anual si contine un portofoliu de proiecte vizand investitii pentru amenajarea siturilor naturale si antropice cu potential turistic, restaurarea si valorificarea

⁴³ Prelucrari proprii

⁴⁴ Prelucrari proprii, date puse la dispozitie de catre Banca Mondiala – 2020.

⁴⁵ In PDR NE 2021-2027, analiza nivelului de dezvoltare la nivel de localitate s-a realizat prin utilizarea informatiilor existente pentru IDUL, indicator complementar si stans corelat cu produsul intern brut pe locuitor

⁴⁶ Elaborat ADR NE in parteneriat, cadrul strategic dezvoltarii turismului in regiune. In curs de elaborare noua versiune PRACT NE 2022-2029

durabila a patrimoniului cultural religios, restaurarea si dotarea muzeelor, reabilitarea monumentelor istorice, realizarea de parcuri tematice istorice, sate traditionale, infiintarea/modernizarea de baze de tratament, amenajarea izvoarelor minerale, reabilitarea si modernizarea statiuni balneoclimaterice. Din experienta acumulata pe axa dedicata turismului din POR 2014-2020 rezulta ca a raspuns nevoilor regionale, generand probleme limitate in implementarea investitiilor. Pentru a-si consolida impactul, ar trebui sa stimuleze interventii publice care vizeaza imbunatatirea gradului de utilizare a patrimoniului cultural si calitatea vietii in comunitatile beneficiare.

In prezent, o serie de municipii si orase deruleaza procesul de actualizare sau realizare a strategiilor integrate de dezvoltare urbana: Bacau, Botosani, Iasi, Piatra Neamt, Suceava, Vaslui, Campulung Moldovenesc, Dorohoi, Moinesti, Pascani, Vatra Dornei, Siret. Totodata, strategiile de dezvoltare locala sunt elaborate/actualizate in Campulung Moldovenesc, Dorohoi, Falticeni, Husi, Onesti, Vatra Dornei, Bicz, Buhusi, Comanesti, Darabani, Darmanesti, Dolhasca, Flamanzi, Gura Humorului, Liteni, Saveni, Slanic Moldova, Tg. Neamt, Tg. Ocna, Tg. Frumos, Vicovu de Sus. Abordarea teritoriala tinteste cel mai adesea teritoriul UAT-ului, existand si strategii (SIDU pentru Bacau, Botosani, Pascani, Suceava, Liteni, Vaslui; PMUD pentru Bacau si Suceava) care se adreseaza pentru zonele urbane functionale, respectiv metropolitane (Iasi).

Raportul de tara mentioneaza ca, capacitatea administrativa a UAT-urilor urbane de planificare strategica este limitata, afectand oportunitatile de dezvoltare si finantare. In cazul oraselor apar provocari suplimentare legate de furnizarea eficienta a serviciilor publice. Pentru a raspunde acestor provocari, prin SRSP, se va implementa proiectul care va viza crearea unei retele nationale de centre regionale de competente pentru planificare strategica si inovare a administratiei publice locale.

Conform rapoartelor de tara, capacitatea administrativa insuficienta a administratiei publice limiteaza oportunitatile de dezvoltare. Capacitatea financiara a acestora difera atat intre regiuni, cat si in interiorul regiunii, localitatile mici si mijlocii fiind cele mai afectate de lipsa de predictibilitate si stabilitate financiara. Se recomanda o dezvoltare urbana durabila personalizata a municipiilor resedinta de judet in raport cu potentialul lor de crestere, pentru a se asigura accesul la noi oportunitati de ocupare si servicii publice,

In acest context, noul instrument de dezvoltare teritoriala DUI NE, dezvoltat in conformitate cu art. 28 si 29 din Regulamentul nr. 1060/2021 se adreseaza municipiilor resedinta de judet, intrucat acestea au dovedit ca o capacitate administrativa si financiara mai ridicata, dezvoltata prin strategiile si proiectele realizate in implementarea POR 2007-2013 si 2014-2020, ocazie cu care, parte dintre acestea au detinut calitatea de poli crestere si poli de dezvoltare urbana.

Interventiile din POR NE pot contribui la atingerea obiectivelor si tintelor prevazute in noua Strategie a UE privind Regiunea Dunarii 2021-2027 (SUERD), adresand arii prioritare precum: energia sustenabila, cultura si turism, biodiversitatea si calitatea aerului, societatea cunoasterii, competitivitate, cooperare si capacitate institutionala. Prin POR NE este vizata crearea/dezvoltarea de parteneriate pentru derularea de actiuni de cooperare interregionala cu regiuni din alte state membre, in zone de interes comun ale programului, capabile sa aduca beneficii si valoare adaugata crescuta in realizarea obiectivelor specifice..

Pornind de la prevederile legislatiei in vigoare - Legea 315/2004 privind dezvoltarea regionala, OUG 122/2020 privind unele masuri pentru asigurarea eficientizarii procesului decizional al fondurilor externe nerambursabile destinate dezvoltarii regionale in RO si HG 1115/2004 privind elaborarea in parteneriat a Planului National de Dezvoltare -, **mecanismul de guvernanta regional va fi format din: Consiliul pentru Dezvoltare Regionala NE** cu rol de asumare si decizie, care conform legii aproba strategia si programele de dezvoltare regionala, avand competenta de a asuma in numele regiunii aceste programe - format din reprezentantii administratiei locale, presedintii consiliilor judetene, primarii municipiilor resedinta de judet, cate un reprezentant al primarilor de orase si unul al primarilor de comune din fiecare judet; **Agentia pentru Dezvoltare Regionala NE** care conform legii este un organism executiv regional si care va indeplini rolul de autoritate de management pentru program; **Comitetul de Monitorizare POR NE**, organism ce se va constitui in conformitate cu prevederile RDC si care va reuni reprezentantii administratiei publice, mediului universitar, mediului de afaceri si societatii civile; **Comitetul Regional pentru Planificare Regionala NE**, organism consultativ care reuneste si implica in procesul de planificare si programare principalii actori cheie din regiune intr-un cadru larg partenerial, si care participa la elaborarea si avizarea PDR NE; **Consortiul Regional de Inovare** (cu rol de avizare strategie RIS3, rapoarte de implementare si portofoliu de proiecte prioritare).

Acest sistem asigura implicare si reprezentativitatea principalilor actori din regiune in procesul de elaborare implementare si control al programului operational regional, are o experienta de buna functionare de 20 de ani, asigura echilibrul structurilor de putere locale si regionale, fiind in acelasi timp relativ suplul. In plus,

se bazeaza intr-o mare masura pe un sistem de reguli/proceduri profesionale si intr-o mica masura pe decizii administrative care pot fi uneori subiective.

CDR NE va avea la nivel regional atributia de aprobare⁴⁷ a POR NE 2021-2027. Astfel, conform legii, a ROF CDR NE si Statut ADR NE, CDR NE este un organismul regional deliberativ, fara personalitate juridica, care este constituit si functioneaza pe principii parteneriale la nivelul regiunii, in scopul coordonarii activitatilor de elaborare si monitorizare ce decurg din politicile de dezvoltare regionala.

AM POR⁴⁸ va fi structura responsabila de gestionarea POR NE 2021-2027 in vederea realizarii obiectivelor programului, avand in special, urmatoarele functii: selectarea operatiunilor in conformitate cu articolul 73, cu exceptia operatiunilor mentionate la articolul 33 alineatul (3) litera (d) al Regulamentului UE nr. 1060/2021; indeplinirea sarcinilor de gestionare a POR NE in conformitate cu articolul 74; sprijinirea activitatii CM POR NE, in conformitate cu articolul 75 al Regulamentului UE nr. 1060/2021; inregistrarea si stocarea intr-un sistem electronic a datelor referitoare la fiecare operatiune necesara pentru monitorizare, evaluare, gestiune financiara, verificari si audituri in conformitate cu anexa XVII si asigurarea securitatii, a integritatii si a confidentialitatii datelor, precum si a autentificarii utilizatorilor (conform Cap. III, sectiunea II, art. 49 al Regulamentului UE nr. 1060/2021).

In timpul implementarii programului, AM POR va promova folosirea strategica a achizitiilor publice in sprijinirea obiectivelor de politica. Beneficiarii vor fi incurajati sa foloseasca in mai mare masura criteriile legate de calitate si costurile ciclului de viata. Cand este fezabil, aspectele de mediu (ex: criteriul achizitiilor publice verzi), sociale, precum si stimulentele de inovare ar trebui incorporate in procedurile de achizitii publice.

Structura si componenta CM POR NE va fi stabilita de AM POR NE, respectand prevederile Art. 8 si 39 al Regulamentului UE nr. 1060/2021. Criteriile si procesul de selectie vor fi realizate ulterior, dupa aprobarea programului.

Conform Art. 40 al Regulamentului UE nr. 1060/2021, CM POR NE va analiza progresele inregistrate in implementarea programului si realizarea obiectivelor de etapa si a tintelor; orice problema care influenteaza performanta programului si masurile luate pentru a le remedia; contributia programului la abordarea provocarilor identificate in recomandarile specifice de tara; progresele inregistrate cu privire la efectuarea evaluarilor, a sintezelor evaluarilor si a oricaror actiuni intreprinse ca urmare a constatarilor; punerea in aplicare a actiunilor legate de comunicare si vizibilitate; progresele inregistrate in implementarea operatiunilor de importanta strategica, daca este cazul; indeplinirea conditiilor favorizante si aplicarea acestora in cursul intregii perioade de programare; progresele inregistrate in ceea ce priveste consolidarea capacitatii administrative pentru institutiile publice, parteneri si beneficiari, daca este cazul; informatii privind implementarea contributiei programului la Programul InvestEU in conformitate cu Art. 14 sau a resurselor transferate in conformitate cu Art. 26, dupa caz.

CM POR NE va aproba metodologia si criteriile folosite pentru selectarea operatiunilor, inclusiv orice modificari ale acestora, fara a aduce atingere Art. 33, alineatul 3 literele (b), (c) si (d) al Regulamentului UE nr. 1060/2021; raportul final de performanta pentru POR NE; planul de evaluare si orice modificare a acestuia; orice propunere inaintata de AM POR NE referitoare la modificarea POR NE, inclusiv la transferuri, in conformitate cu articolul 24 alineatul (5) si articolul 26 al Regulamentului UE nr. 1060/2021. CM POR NE va putea face recomandari AM POR NE, inclusiv masuri pentru reducerea sarcinii administrative asupra beneficiarilor.

Capacitatea administrativa a ADR NE a crescut constant, ajungand la un grad ridicat de pregatire si performanta, iar angajatii au dobandit un portofoliu de competente in gestionarea proiectelor cu finantare europeana, au acumulat multiple cunostinte de specialitate in diverse domenii in gestionarea atributiilor delegate prin acordul cadru privind implementarea POR 2014-2020 si 2007-2013.

Potrivit cadrului legislativ, in calitate de autoritate de management pentru POR, ADR NE va contribui la indeplinirea obligatiilor statului membru in ceea ce priveste executia bugetara in regim de gestiune partajata⁴⁹, va pune accentul pentru dezvoltarea abilitatilor personalului pentru exercitarea unor noi atributii: elaborarea,

⁴⁷ CDR NE va aproba POR NE doar in momentul initial, intrucat este organism regional de decizie care poate sa asume in numele regiunii un document programatic. CM POR NE va aproba modificarile intervenite pe parcurs si practic, CDR NE nu va mai avea un rol de decizie asupra programului. In comitetul de monitorizare reprezentantii administratiei locale (CDR NE) vor fi 12 din 27, deci nu vor avea majoritate.

⁴⁸ AM POR NE va functiona in cadrul ADR NE in subordinea Directorului General. Directorul General al ADR NE este angajat pe baza de concurs si are incheiat un contract individual de munca. Demiterea lui nu se poate face decat respectand legislatia muncii si regulamentul CDR NE in care se precizeaza ca doar in conditii temeinic justificate si cu avizul organismului national privind dezvoltarea regionala, acesta poate fi demis. Deci practic directorul nu este numit cu un mandat, asa cum sunt numiti diversi responsabili in administratia publica si astfel este evitat un posibil conflict de interese

⁴⁹ Art. 63 din Reg. (UE) 2018/1.046

monitorizarea si evaluarea POR NE, sprijin pentru CM POR NE, efectuarea platilor catre beneficiari, prevenirea si detectarea neregulilor si a fraudelor, elaborarea declaratiilor de cheltuieli, etc.

CDR NE va avea noi provocari legate de rolul sau in regiune, pornind de la noua calitate a ADR NE de AM. In aceste conditii, se impune pregatirea corespunzatoare a membrilor sai, cu scopul final de exercitare a unui rol proactiv, asumat, care sa actioneze cunoscand realitatile regionale si europene, sa interpreteze corect, constructiv, potentialul oferit prin program.

CRP NE si structurile consecvente isi vor extinde rolul curent - axat in special pe planificarea, implementarea si monitorizarea PDR NE -, prin implicarea sustinuta si in ciclul de programare, in toate fazele, de realizare, implementare, monitorizare si evaluare program. Astfel, va fi necesara actualizarea cadrului de organizare si functionare a parteneriatului in raport cu noile atributii, participarea la activitati de formare care sa conduca la o crestere a capacitatii de programare si planificare strategica, la schimburi de experienta, etc.

Transformarea inteligenta a regiunii poate fi sustinuta prin dezvoltarea competentelor Consortiului Regional de Inovare si Comisiei Consultative Academice⁵⁰ la nivelul entitatilor implicate, pentru intarirea capacitatii administrative a acestor microecosisteme, prin dezvoltarea de competente pentru specializarea inteligenta, pentru identificarea si managementul procesului de descoperire antreprenoriala (EDP). Problema consolidarii memoriei institutionale si a sustenabilitatii acestor structuri este o preocupare principala in etapa urmatoare.

UAT-urile manifesta un interes ridicat pentru teme orizontale, precum: management de proiect, achizitii publice, ajutor de stat, elaborarea documentelor de planificare locala, implementarea lucrarilor de constructii, aspecte orizontale in elaborarea si implementarea proiectelor. Totodata, au o capacitate redusa pentru mobilizarea parteneriatelor public-private-societate civila in definirea si implementarea de solutii.

Universitatile, au o capacitate strategica redusa, avand nevoia de a avea sisteme eficiente de prioritizare si corelare a proiectelor de CDI, de orientare a temelor de cercetare spre nevoile reale, de a dedica resurse pentru generarea de proiecte cu nivel TRL ridicat. Se constata lipsa unor mecanisme nationale de sprijin pentru dezvoltarea capacitatii administrative a ecosistemelor de inovare regionale si a unei abordari integrate a lantului de inovare in programele de finantare.

Asistenta pentru IMM-uri ar trebui orientata catre dezvoltarea de competente pentru a gandi strategic, a dezvolta strategii investionale coerente si planuri de afaceri fezabile, a indeplini standardele de calitate, a se angaja in activitati de inovare si a investi in noi tehnologii, instruire in domenii RIS3, inclusiv pentru elaborarea de proiecte si achizitii publice inovative, impactul de mediu, managementul inovarii, transferului tehnologic, etc.

Gradul redus al culturii antreprenoriale, dependenta ridicata a IMM-urilor de consultanta in elaborarea/ implementarea de proiecte necesita existenta unei structuri de tip one stop shop, care sa ofere servicii integrate de suport pentru dezvoltarea afacerilor.

Programul, pe prioritatea de AT (P8) va viza cresterea capacitatii administrative a personalului AM POR pentru la managementul si implementarea eficienta a programului, partenerilor locali si regionali implicati in implementarea, monitorizarea si evaluarea programului, si nu in ultimul rand a potentialilor beneficiari/beneficiarilor pentru a intelege si respecta cerintele programului. Aceste interventii le completeaza pe cele din P1, orientate catre dezvoltarea competentelor la nivelul entitatilor implicate in procesul de descoperire antreprenoriala, a IMM-urilor pentru inovare si modernizare tehnologica, cat si pe cele de la prioritatile 2-7, orientate catre cresterea capacitatii administrative a beneficiarilor prin schimburi de bune practici, formare in domeniile de interes acoperite de obiectivul specific, dezvoltarea de strategii si planuri specifice.

Table 1

⁵⁰ Comisia Consultativă Academică (CCA), este o structură consultativă, fără personalitate juridică, activată pe lângă CRI, cu rolul de a oferi sprijin ADR Nord-Est pentru îmbunătățirea conținutului (definirea și revizuirea) RIS3 Nord-Est., Art 2, al (2) ROF CRI

Policy objective	Specific objective	Justification (summary)
OP 1: O Europa mai inteligenta	<i>a (i) Dezvoltarea capacitatilor de cercetare si inovare si adoptarea tehnologiilor avansate</i>	Regiunea are o pondere ridicata a numarului de intreprinderi inovatoare in total intreprinderi (14%), locul 2 pe tara, cu 4 p.p. mai mult fata de media nationala si cu 10 p.p. mai mic fata de media comunitara(24%). Practic, din numarul total de intreprinderi inovatoare insumand 424 de unitati, 68% sunt intreprinderi mici. Activitatile economice cele mai inovatoare fiind cele de cercetare-dezvoltare (100%), TIC (55%), fabricarea calculatoarelor si a produselor electronice si optice (43%) si fabricarea echipamentelor electrice (35%). O prima provocare majora ce va fi adresata este dezvoltarea capacitatii intreprinderilor de a inova si de a absorbi cunoastere. Interventiile propuse vizeaza sprijinirea IMM pentru a cerceta, valida si implementa inovatia, integrarea IMM in lanturi de valoare si consolidarea activitatilor CDI si cooperarea in domeniile smart. Aceste masuri sunt aliniate cu cele incluse in P2 si P4 din RIS3 Nord-Est, corelate cu investitiile in IMM orientate spre modernizarea tehnologica, implementare solutii de economie circulara si dezvoltarea ecosistemului antreprenorial, ce vor fi sustinute prin AP1, OS (iii) si investitiile pentru digitalizarea IMM si a serviciilor publice, sustinute prin AP2, OS (ii), dar si cu masurile pentru dezvoltarea competentelor pentru inovare ale IMM, sustinute prin AP1, OS(iv). Desi cheltuielile de CD au crescut anual - ajungand la 40 mil.Euro (2018), ponderea in totalul national este de doar 4%. Mai mult, doar un sfert sunt reprezentate de cheltuielile de capital. Ponderea domeniului in PIBR este de numai 0,17%, cele mai ridicate procente la nivel judetean fiind in Iasi (0,4%) si Neamt (0,13%). In regiune sunt localizate 5 entitati de inovare si transfer tehnologic acreditate, 2874 cercetatori si 35 scoli doctorale care isi desfasoara activitatea in cele 10 universitati publice si 212 infrastructuri de cercetare . Numarul de cercetatori si de salariati CD a scazut in ultimii 5 ani cu 15%, respectiv 11% . Potentialul CDI al regiunii este asigurat prin 36 institute/centre/statiuni de cercetare, 68 companii cu obiect principal de activitate CDI , insa activitatea CDI depinde de finantarea asigurata prin proiecte iar rezultatele cercetarii din mediul universitar sunt valorificate doar pe primele doua nivele de maturizare tehnologica si in dezvoltarea carierei academice a corpului didactic, mai putin indreptate catre valorizarea comerciala . Competitivitatea cercetarii si inovarii regionale este redusa, fapt demonstrat de valoarea participarilor in PO Competitivitate 2014-2020 – 401,008 mil.Lei (FEDR+BS) prin 29 contracte si valoarea participarilor in Programul Orizont 2020 - 37 participari in 82 proiecte cu 15,9 mil. Euro atrasi. De aceea cea de a doua provocare majora ce va fi adresata in cadrul acestui obiectiv specific este consolidarea capacitatii si cresterea performantei ecosistemului de cercetare-inovare regional. Programul va sprijini consolidarea capacitatii si activitatile de cercetare-dezvoltare in domeniile SMART conform nevoilor identificate in procesul de descoperire antreprenoriala, validarea rezultatelor cercetarii prin demonstratii cu prototipuri in mediul operational relevant, pregatirea strategiilor de comercializare, conectarea cu pietele si furnizorii, conectarea cu bunele practici europene, prin promovarea unor proiecte internationale care sa contribuie la cresterea performantei si reputatiei cercetarii regionale. Aceste masuri aliniate cu P2, P3 si P4 din cadrul RIS3 NE, sunt corelate cu masurile de investitii pentru inovare in IMM, AP1, OS(i) si a celor de incurajare a dezvoltarii competentelor pentru inovare in IMM sprijinite prin AP1 OS(iv) si investitiile pentru dezvoltarea capacitatii CDI a institutiilor de invatamant superior, INCD, ICAR-urilor si intreprinderilor mari, prevazute prin POCIDIF, a parteneriatelor dintre ferme, unitati de cercetare, universitati(sub 500.000Euro), sprijinite prin PAC si a investitiilor pentru inovatie in cercetarea din domeniul medical si sanatate sprijinite prin PO Sanatate. In lipsa acestor interventii, sectorul IMM nu va face fata mediului concurential national si international, va inregistra pierderi de piete si implicit de locuri de munca, sectorul CDI va genera costuri pentru operare, fara beneficii pentru industrie, iar personalul specializat va migra, pierzandu-se astfel locuri de munca si competente.

		Interventia va continua initiativele POR 2014-2020, AP1 Promovarea transferului tehnologic, care a demonstrat ca exista potential pentru proiecte de transfer tehnologic (32 proiecte depuse la data de 31.12.2020, dar limitate calitativ). Start-up urile au modele de afaceri cu potential de crestere rapida, asuma riscuri tehnologice mari in dezvoltarea de produse si servicii, au o nevoie continua de consolidare a cunostintelor si valorifica diferite surse de finantare. Astfel, pentru fondatorii de start-up unul din blocajele majore este finantarea limitata pentru etapele incipiente de dezvoltare, cu precadere procese de ideatie, de dezvoltare a prototipurilor, conceptualizare sau scalare. Alocarea unor resurse semnificative din program pentru acest obiectiv specific indica importanta adresarii acestor provocari, in lipsa carora actualele deficiente semnalate se pot accentua.
	<i>a (ii)</i> <i>Fructificarea avantajelor digitalizarii, in beneficiul cetatenilor, al companiilor si al guvernelor</i>	Documentul RIS 3 NE sustine procesul de digitalizare, unul din cele sase domenii de specializare inteligenta fiind TIC, identificand nisele si subnisele care intr-un cadru asociativ adecvat pot contribui la cresterea competitivitatii regionale: modernizare industriala, cybersecurity, trasabilitate si big data, dezvoltare de noi produse TIC hardware&software si solutii de testare si orase si sate inteligente. Numarul intreprinderilor active din regiune care detin o pagina proprie de internet este foarte redus, mai putin de jumatate din total, nivel in stagnare in ultimii ani⁵¹. Putin peste un sfert din personalul intreprinderilor active utilizeaza calculatoare cu conexiuni la internet. In domeniul TIC, in regiune, isi desfasoara activitatea 2.347 de firme realizand o cifra de afaceri de 523 mil. Euro⁵², cele mai multe activand in domeniul serviciilor. Mai mult de jumatate dintre firme activeaza in judetul Iasi, cuprinzand patru cincimi din numarul total de salariati si realizand trei sferturi din cifra de afaceri totala regionala. Domeniul este intr-o dinamica accentuata, numarul de firme dublandu-se in ultimii 6 ani, iar cifra de afaceri crescand de 3,5 ori, existand astfel in regiune premisele pentru dezvoltarea de aplicatii si solutii care utilizate de IMM-uri sa conduca la transformarea digitala a acestora. Totodata, informatiile din raportul DESI subliniaza ca firmele si cetatenii isi doresc o interactiune digitala crescuta cu autoritatile publice, insa adesea nu pot obtine in format digital datele si informatiile de care au nevoie, care le-ar permite o mai buna fundamentare a deciziilor investitionale caracteristici socio-demografice, economice locale, maparea investitiilor viitoare, etc. Raportul de evaluare⁵³ pentru realizarea Strategiei de transformare digitala a municipiului Iasi mentioneaza printre nevoile ecosistemului digital: punerea la dispozitia firmelor si cetatenilor de date publice deschise, relevante, actualizate si disponibile in timp real in sectorul public (fiscal, administrativ, transport, calitatea vietii, demografie), servicii sociale, infrastructura, cultura, turism, rezultatele cercetarii, sectorul privat; dezvoltarea de platforme experimentale deschise, de CD de noi produse pentru aplicatii B2C (business to consumer), etc. In acest sens, o parte dintre investitii vor fi orientate catre transformarea digitala a administratiei publice si cresterea interoperabilitatii, prin dezvoltarea de masuri si solutii inovative care vin in sprijinul mediului de afaceri, antreprenoriatului, cetatenilor, etc.
	<i>(iii)</i> <i>Impulsionarea cresterii si competitivitatii IMM-urilor</i>	In regiune figureaza 62.160 unitati locale active - ce asigura o densitate economica de numai 19intrep/%oloc.- distribuite neuniform in teritoriu, existand discrepante semnificative intre judetul Iasi si judetele Botosani si Vaslui. Activitatea economica este concentrata⁵⁴ in special in sectoarele traditionale (agricultura, industria prelucratoare a lemnului, industria alimentara, industria textila), cu o valoare adaugata redua. Evaluarea POR 2007-2013 arata ca microintreprinderile care au beneficiat de sprijin si-au marit personalul, in medie cu 3 angajati, fata de cele non-beneficiare. In perioada 2014-2020, PI2/POR, respectiv operatiunile microintrepinderi si IMM-uri au inregistrat cele mai bune performante in atragerea si contractarea de proiecte (2029 proiecte depuse, valoare nerambursabila solicitata 1,2 mild.Euro, peste 450% din fondurile alocate). Activitatea economica a

⁵¹ Conform PDR NE 2021-2027

⁵² Prelucrari proprii

⁵³ Proiect finantat sub initiativa comunitara "Digital Cities Challenge"

⁵⁴ Conform PDR NE 2021-2027

		companiilor din regiune, si in special a microintreprinderilor si intreprinderilor mici a fost puternic afectata de efectele crizei economice generata de pandemia COVID-19. In aceste conditii, sunt necesare investitii orientate spre repararea efectelor crizei si restartarea mediului de afaceri. Spiritul antreprenorial in regiune este moderat, plasand regiunea pe ultimele pozitii in clasamentul national din perspectiva numarului de firme si densitatii acestora. In regiune activeaza 11 structuri de sprijinire a afacerilor, din care 8 incubatoare de afaceri. Cu toate acestea, exista nevoia investitiilor orientate catre dezvoltarea spiritului antreprenorial si cresterea start-upurilor bazate pe modele de afaceri cu crestere rapida si inovatie.
	<i>(iv) dezvoltarea competentelor pentru specializarea inteligenta, tranzitie industrială si antreprenorial</i>	Conform RIS3 NE, regiunea ocupa locul 6 la nivel national in ceea ce priveste procentul populatiei cu educatie tertiara in grupa de varsta 30-34 ani, ultimul loc in ceea ce priveste ponderea ocuparii fortei de munca in sectoarele de inalta tehnologie iar rezultate obtinute de intreprinderile de CD situandu-se sub media nationala (cifra de afaceri, numar de salariatii), in ciuda faptului ca regiunea ocupa locul II la nivel national in ceea ce priveste numarul de cercetatori, numarul scolilor doctorale si detine un numar important de infrastructuri de cercetare performante. In contextul actual al decelerarii economice ca urmare a Pandemiei COVID-19 s-au accentuat o serie de amenintari – tendinta de reducere a populatiei regiunii in ultimii ani, emigrarea populatiei calificate in domeniile intensiv tehnologic, reticenta companiilor de a investi in cercetare si inovare coroborata cu lipsa unor stimulente care sa faciliteze cooperarea dintre mediul academic si industrie. RIS3 NE ⁵⁵ este rezultatul unui proces „bottom-up”, al carui element central este procesul de descoperire antreprenoriala - EDP ⁵⁶ , concretizat intr-un portofoliu de proiecte atasat RIS3. Numarul mare de participanti la EDP 864 (2016-2020) ⁵⁷ , necesita un efort consistent din partea ADR NE, pentru management si coordonare. EDP au declansat un proces iterativ de invatare organizationala care s-a dovedit eficace in elaborarea RIS3, dar mai putin eficient in operationalizarea solutiilor de specializare inteligenta. Afirmatie sustinuta de numarul mic de proiecte inovative selectate pentru Regiunea NE in perioada 2014-2020 in cadrul unor programe precum POR axa 1 - 6, POC axa 1 – 29, Orizont 2020 - 82, alte programe de cooperare interregionala - 51. RIS3 NE a priorizat nevoia dezvoltarii competentelor pentru inovare pe toate domeniile de specializare inteligenta (P1-parteneriate pentru adaptare curricula cu tendintele tehnologice actuale, facilitarea stagiilor de pregatire practica si a activitatilor dedicate stimulării creativității și inovării, dezvoltarea aptitudinilor pedagogice și familiarizarea cailor didactice cu noile evoluții tehnologice). Pentru asigurarea sustenabilitatii masurilor investitionale propuse pentru IMM in os a(i), a(ii) si a(iii), nevoia de a sustine tranzitia catre activitati economice cu productivitate si valoare adaugata mai mare, POR NE propune un pachet de masuri care sa vizeze dezvoltarea competentelor IMM in domeniile RIS3, stimularea cooperarii IMM cu integratorii de lant valoric si generatorii de cunoastere si cresterea capacitatii de identificare a descoperirilor antreprenoriale, de scriere si gestionare proiecte inovative. In regiune nu exista un observator economic care sa colecteze si prezinte informatii necesare intelegerii tendintelor economice actuale si identificarii niselor in care pot fi propuse si valorificate noi descoperiri antreprenoriale. De aceea prin program se propune crearea unei platforme regionale care sa mapeze competentele regionale si sa furnizeze informatii utile atat pentru actualizarea domeniilor cu potential de specializare inteligenta, cat si operationalizarii unor proiecte inovative cu impact asupra economiei regiunii.
OP 2: O Europa cu emisii scazute de carbon si	<i>b (i) Promovarea eficientei energetice si</i>	In regiune, numarul total de locuinte este de 1.468.801 unitati (16% din totalul national, 2019), insumand o suprafata totala de 66,93 milioane m². Suprafata medie a unei locuinte este de 45 m², iar numarul mediu de camere este de 2,7. In mediul urban sunt localizate 628.482 locuinte, cu o suprafata totala de 28,58 mil. m² (43% din total) – in concordanta cu populatia domiciliata -, rezultand o medie de 45

⁵⁵ Sursa: ADR NE, Strategia de Cercetare si Inovare pentru Specializare Inteligenta a Regiunii Nord-Est

⁵⁶ EDP = Entrepreneurial Discovery Process, definitia Centrului Comun de Cercetare (JRC) al DG Regio; EDP Nord-Est are la baza metodologia elaborata de Centrul Comun de Cercetare al DG Regio ; EDP faciliteaza identificarea de solutii creative, prin combinarea atuurilor si colaborarea intre companii si furnizori de cercetare-inovare cu sprijinul administratiei publice si societatatii civile in arii de activitate, in care regiunea beneficiaza de avantaje competitive.

⁵⁷ A se vedea rapoartele EDP publicate pe www.adrnordest.ro/inovare/RIS3

mai ecologica	<i>reducerea emisiilor de gaze cu efect de sera</i>	m²/locuinta si 2,5 camere/locuinta. La nivel judetean cele mai mari ponderi se inregistreaza in Bacau (26%), Iasi (29%) si Suceava (25%), iar cele mai mici in Botosani, Neamt si Vaslui, cu cate 17%. Mediului urban ii sunt specifice locuintele multifamiliale (trei sferturi din total^[4]), majoritatea lor fiind construite in perioada 1960-1980, fara a avea cerinte constructive termice specifice. Doar un sfert au beneficiat de lucrari de reabilitare termica, de cele mai multe ori constand in interventii proprii ale locatarilor, existand un potential ridicat, ca fondul imobiliar existent sa fie imbunatatit semnificativ energetic. Pentru fondul imobiliar apartinand administratiei publice locale, cele mai ridicate ponderi le detin unitatile de invatamant si sanitare, cu cate 30% din total, urmate de administratia publica cu 17%. Cele mai mari consumuri totale de energie sunt in educatie (26% din total), administratie publica (24%) si sanatate (14%). In aceste sectoare figureaza cladiri caracterizate de utilizari intensive, de lunga durata, care vor fi avute in vedere pentru renovarea energetica. In regiune sunt cinci orase (Bacau, Botosani, Moinesti, Piatra Neamt si Vaslui) care au elaborat si aprobat planuri de actiune privind energiile durabile si clima (inclusiv rapoarte de monitorizare a progreselor inregistrate), cu obiective de reducere a emisiilor de CO₂ pana in 2030, pe trei nivele: 22% Moinesti, 40% Bacau, Piatra Neamt, Vaslui si 50% Botosani. Prin selectarea acestui obiectiv specific, regiunea isi va aduce contributia la atingerea tintelor asumate la nivel national in SNRTL si PNIEESC, la diminuarea efectelor schimbrilor climatice, creand in acelasi timp conditii pentru imbunatatirea situatiei economice si sociale a locuitorilor care sunt afectati in prezent de fenomenul saraciei energetice ,conducand in final la reducerea saraciei si excluziunii sociale.
	<i>b (vii) Imbunatatirea protectiei naturii si a biodiversitatii, a infrastructurii verzi in special in mediul urban si reducerea poluarii</i>	In rapoartele de monitorizare ale PDR NE, respectiv in Studiul privind disparitatile de tip urban-rural din regiunea NE, administratia publica locala mentioneaza adesea ca nivelul redus al spatiilor verzi per locuitor din mediul urban este o problema care afecteaza negativ starea de sanatate si calitatea vietii locuitorilor. Procesele de retrocedare a spatiilor verzi dintre blocuri, inmultirea constructiilor noi, invadarea spatiilor verzi cu masini pentru care nu exista locuri de parcare, au condus in timp la diminuarea drastica a acestora, cu precadere in zona marilor ansambluri de locuit Astfel, suprafata spatiilor verzi amenajate in regiune, in mediul urban, insumeaza in anul 2020, 3560 ha, in crestere cu 12% fata de 2015 si reprezentand 12% din suprafata totala urban national. Din aceasta, cele mai mari suprafete se gasesc in mediul urban din judetele Iasi (913 ha) si Bacau (928 ha), iar cele mai mici in Vaslui (320 ha) si Botosani (329 ha). In dinamica, cresteri semnificative au avut loc in urbanul din judetele Bacau (139ha), Suceava (122ha) si Iasi (118 ha), iar reduceri in Vaslui (24 ha). Media pe locuitor in zona urbana este de 19,4 m²/loc, cu 2,5 m² mai putin decat media nationala. Pentru a atinge nivelul de 26 m²/loc, suprafata totala a spatiilor verzi in mediul urban ar trebui sa creasca cu 1.200 hectare^[2]. Doar sase localitati urbane indeplinesc normativul comunitar pentru spatiile verzi: Solca (68m²/loc), Targu Ocna (33m²/loc), Moinesti (29 m²/loc), Suceava (29m²/loc), Bacau (27m²/loc) si Darmanesti (27m²/loc). Mai mult, in regiune sunt 12 localitati urbane pentru care nivelul inregistrat are o valoare critica, sub 10 m²/loc: Bucecea, Flamanzi, Podu Iloaiei, Roznov, Bicaz, Dolhasca, Radauti, Liteni, Cajvana, Milisauti, Vaslui si Murgeni. Prin selectarea acestui obiectiv specific regiunea va contribui la promovarea infrastructurii verzi in mediul urban din regiune prin cresterea suprafetei specifice per locuitor, la reducerea efectelor schimbarilor climatice prin reducerea poluarii si la cresterea calitatii vietii prin imbunatatirea starii de sanatate a populatiei si combaterea excluziunii sociale.
	<i>b (viii) Promovarea mobilitatii</i>	In regiune, transportul public este organizat in 13 localitati urbane, in crestere in ultimii ani. Localitatile deservite sunt in principal municipiile resedinta de judet, precum si localitatile Moinesti, Onesti, Comanesti, Pascani, Campulung

^[4] Strategia pentru mobilizarea investitiilor in renovarea fondului de cladiri rezidentiale si comerciale, atat publice cat si private, 2017

^[2] Raportat la populatia domiciliata in mediul urban in 2019

	<i>urbane multimodale sustenabile</i>	Moldovenesc, Barlad si Husi. Parcul auto cuprindea in total 606 vehicule, din care 157 tramvaie si 431 autobuze si microbuze. Cel mai mare numar de pasageri transportati a fost asigurat de transportul public in comun pe baza de autobuze si microbuze, 135.000 mii pasageri (2018)⁵⁸, reprezentand 64% din numarul total al pasagerilor transportati. Dintre acestia, 75% figurau in judetul Iasi. Transportul public pe baza de tramvaie se realizeaza in municipiile Iasi si Botosani, inregistrand o crestere constanta in intervalul de analiza, cu 35%, si insumand un numar total de 74.574 mii pasageri⁵⁹, preponderent in municipiul Iasi. Transportul electric se desfasoara doar in doua⁶⁰ municipii, Botosani si Iasi, numarul pasagerilor transportati reprezentand doar o treime din total pasageri. In regiune, 14 localitati urbane (municipiile resedinta de judet, Gura Humorului, Husi, Flamanzi, Moinești, Onesti, Siret, Vatra Dornei, Barlad) au elaborat planuri de mobilitate urbana durabila, ce prevad actiuni dedicate dezvoltarii infrastructurii de transport urban, cu orizont de realizare la nivelul 2030, cuprinzand 182 de proiecte cu un total de investitii de aprox 712 mil. Euro, o parte dintre ele in finantare in prezent sub POR 2014-2020. In prezent, toate municipiile resedinta de judet isi actualizeaza planurile, iar alte 6 localitati, Campulung Moldovenesc, Dorohoi, Roman, Pascani, Comanesti si Liteni au in curs de elaborare acest document strategic.
OP 3: O Europa mai conectata	<i>c (iii) Dezvoltarea unei mobilitati nationale, regionale si locale durabile, reziliente in fata schimbarilor climatice, inteligente si intermodale, inclusiv imbunatatirea accesului la TEN-T si a mobilitatii transfrontaliere</i>	Modernizarea drumurilor judetene va contribui la imbunatatirea accesibilitatii la serviciile publice si oportunitatile de munca din marile centre urbane, pentru locuitorii din zonele rurale si orasele de dimensiuni mici a regiunii, in timp ce prin constructia de variante ocolitoare va fi deviat traficul in afara localitatilor, cu beneficii in cresterea vitezei de deplasare, decongestionarea localitatilor si sporirea gradului de siguranta al tuturor participantilor la trafic. Informatiile existente in PDR NE 2021-2027 indica gradul redus de modernizare a drumurilor judetene. Din lungimea totala de 5.388 km, doar 41% reprezinta drumuri modernizate. Procentul variaza la nivel intraregional, fiind cuprins intre 10% in judetul Neamt si 78% in judetul Suceava. Desi situatia s-a imbunatatit in timp - prin investitiile realizate pe POR 2007-2013 si PNDL-, gradul de modernizare este foarte redus si determina o accesibilitate si conectivitate reduca, in special intre comunitatile rurale si orase, respectiv intre orasele mici si marile aglomerari urbane, conducand la instalarea barierei in calea dezvoltarii economice si sociale, acces redus la serviciile publice de educatie si sanatate. Urmare a procesului de consultare realizat cu consiliile judetene, privind nevoile de modernizare a infrastructurii rutiere (drumuri judetene si variante ocolitoare) a rezultat un portofoliu de proiecte, care a fost transmis Ministerului Transporturilor in vederea analizei privind conectivitatea cu reseaua primara si secundara din Planul Investitional pentru Dezvoltarea Infrastructurii de Transport 2020-2030⁶¹. Din rezultatul incadrarii a rezultat un total de 1283 km de drumuri judetene aflate intr-o stare medie sau rea, de-a lungul acestora figurand localitati cu o populatie care insumeaza 982 mii de persoane. Numarul total de accidente inregistrate in regiune reprezinta 17% din totalul la nivel national, in crestere cu 40% in ultimii 5 ani si cu 300% fata de 2007. Cele mai numeroase au fost in judetele Iasi si Suceava, iar cele mai putine in judetele Botosani si Vaslui. Pentru numarul total de raniti, cresterile sunt si mai substantiale, de 6 ori mai multe in ultimii 10 ani. Mai mult, intensitatea accidentelor rutiere este dubla in regiune fata de nivelul mediu comunitar. Conform Studiului privind disparitatile de tip urban-rural din regiunea NE, o parte dintre accidentele grave se petrec in zonele aflate in vecinatatea municipiilor mari, respectiv pe teritoriul localitatilor rurale aflate pe traseul drumurilor judetene.

⁵⁸ Nu au fost utilizate datele din 2019, intrucat ca urmare a lucrarilor de modernizare derulate in unele municipii a avut loc o reducere a indicatorilor - 79.448 mii pasageri

⁵⁹ In 2019 a avut loc o descrestere, pana la nivelul de 36.137 mii pasageri datorita lucrarilor de modernizare derulate

⁶⁰ Din 2020, si in Suceava si Vaslui, prin achizitia de autobuze electrice prin POR 2014-2020. Nu exista inca date statistice privind numarul de calatori transportati

⁶¹ Documentul mentionat actualizeaza strategia de implementare a Master Planului General de Transport al Romaniei

OP 4: O Europa mai sociala	<i>d (ii) imbunatatirea accesului la servicii de calitate si favorabile incluziunii in educatie, formare si invatarea pe tot parcursul vietii prin dezvoltarea infrastructurii;</i>	In 2019 in regiune existau 1.092 entitati scolare (15,6% din totalul national), cele mai multe unitati scolare fiind localizate in judetul Iasi (24% din RNE), iar cele mai putine in Botosani (12%). In regiune sunt acreditate 7 institute de invatamant superior de stat si 4 de invatamant particular. In toate judetele exista un echilibru intre populatia scolara si numarul de unitati scolare. Populatia scolara totala insuma 607.683 elevi si studenti (17% din total national), fiind in scadere pe toate nivelele: prescolar, primar, gimnazial (in special in rural), liceal si postliceal (exceptand invatamantul profesional). Pe ansamblu, scaderea populatiei scolare in ultima decada, in invatamantul preuniversitar este de 6% in mediul urban si de 21,7% in mediul rural. Numarul studentilor a scazut cu 28% in ultimii 10 ani, pana la nivelul de 52.441 - datorita scaderii populatiei scolare, ratei scazute de promovare a bacalaureatului⁶², cat si nivelului scazut al veniturilor populatiei. Desi in regiune figureaza 17,5% din populatia prescolara a RO, numarul gradinitelor reprezinta doar 9,4% din totalul national. Mai mult, datorita capacitatii insuficiente a infrastructurii educationale prescolare, rata de cuprindere a copiilor de varsta prescolara este 75% (85% RO), mai sever in mediul rural. Conform Strategiei privind modernizarea infrastructurii educationale 2017-2023⁶³, unitatile scolare din regiune se confrunta cu utilitati scolare neadecvate (sistemele de incalzire, ventilatie, canalizare, colectare deseuri si conditii sanitare). Astfel, in judetul Vaslui, 70% din unitatile scolare de invatamant primar si secundar din judetul Vaslui nu beneficiaza de toaleta in interior (peste 30% din populatia scolara), in Botosani 60%, in Iasi, Bacau si Suceava cate 40%, iar in Neamt 28%. Accesul elevilor cu dizabilitati fizice este limitat: 60% din unitatile de invatamant din judetele Suceava si Vaslui sunt fara rampa de acces, in Iasi si Botosani 50%, iar in Neamt 35%. In acest context, doar 60% din totalul unitatilor scolare au autorizatie sanitara de functionare, situatia cea mai grava fiind in judetele Suceava (42%) si Vaslui (46%). Fenomenul de supraaglomerare este prezent in unele areale, judetele afectate fiind Vaslui, Bacau, Suceava si Iasi. Fenomenul afecteaza in special scolile din mediul urban, in mediul rural intalnindu-se fenomenul invers. Rapoartele de monitorizare ale PDR NE 2014-2020 mentioneaza o serie de nevoi/probleme care vizeaza lipsa/insuficienta creselor (Buhusi, Campulung Moldovenesc, Bucecea, Comanesti, Dolhasca, Falticeni, Gura Humorului, Hirlau, Liteni, Moinesti, Radauti, Tg. Frumos, Roman, Roznov, Slanic Moldova, Salcea, Tg. Ocna), capacitatea insuficienta a gradinitelor in raport cu cererea existenta (Comanesti, Dorohoi, Flamanzi, Frasin, Gura Humorului, Milisauti, Negresti, Pascani, Podu Iloaiei, Tg. Frumos, Vicovu de Sus, Bicz), necesitatea lucrarilor de reabilitare, modernizare, dotare si constructii de noi sali de sport (toate localitatile urbane), lipsa/numarul insuficient de microbuze pentru transportul elevilor (Dolhasca, Flamanzi, Hirlau, Liteni, Roznov, Tg. Ocna), abandonul scolar ridicat (Murgeni - in ciclul gimnazial in randul comunitatii rome, Podu Iloaiei, Tg. Ocna). Mai mult, pandemia COVID-19 - prin masurile de raspuns ale autoritatilor - a condus la regandirea modului in care se desfasoara procesul educational la nivel regional. Din experienta acumulata rezulta ca exista numeroase obstacole in desfasurarea in conditii de normalitate a procesului - absenta dispozitivelor digitale, in special pentru elevii din mediul rural si comunitatile marginalizate, a bibliotecilor digitale, a aplicatiilor digitale personalizate, eficiente si securizate, care sa fie accesate in procesul de invatare de elevi, profesori si parinti -, fapt care a condus la cresterea absenteismului in randul elevilor.
OP 5: O Europa mai aproape de cetateni prin promovarea dezvoltarii durabile si	<i>e (i) favorizarea dezvoltarii integrate sociale, economice si de mediu la nivel local si a</i>	Orasele regiunii se confrunta cu probleme multiple, complexe, de ordin economic, social, demografic, mediu(climatic) care le reduc atractivitatea avand implicatii directe asupra calitatii vietii. Pentru a inversa acest proces, interventiile din acest obiectiv specific vizeaza o abordare multisectoriala, teritoriala si integrata care adreseaza regenerarea si revitalizarea urbana, fructificand potentialul existent la nivel local. Turismul, cultura si industriile cultural-creative se pot constitui intr-un motor al dezvoltarii economice locale. Conform PDR NE 2021-2027, numarul turistilor a

⁶² Rata de promovare Bacalaureat : 2018 cuprinsa 69% in judetele Neamt si Vaslui si 81% in judetul Iasi, 2017 74% Neamt si 84% Suceava, 2016 67% Neamt si 80% Bacau, 2015 70% in Vaslui si Suceava si 80% Bacau

⁶³ Ministerul Educatiei si Cercetarii www.edu.ro - viziune globala pe termen lung 2025-2030, asupra dezvoltarii/consolidarii infrastructurii educationale si a formarii profesionale initiale si continue

integrate a zonelor urbane, rurale si de coasta si a initiativelor locale	<i>patrimoniului cultural, turismului si securitatii in zonele urbane;</i>	crescut cu 66% in ultimii ani⁶⁴, ajungand la 1,26 mil. turisti in 2019 - cele mai mari ponderi in judetele Suceava, Iasi si Neamt. Cu toate acestea, datorita atractivitatii scazute, durata medie de sedere este scazuta si in scadere, indicand un turism de tranzit. Strategiile urbane enumera barierele care afecteaza dezvoltarea economica prin fructificarea potentialului turistic: degradarea monumentelor de patrimoniu (municipiile resedinta de judet, Vatra Dornei, Tirgu Ocna, Gura Humorului); existenta unor zone cu un grad avansat de degradare a constructiilor monument aflate in proprietate privata (Iasi); accesibilitatea redusa catre obiectivele turistice (Iasi, Piatra Neamt, Vatra Dornei, Tirgu Ocna). Totodata, potentialul balnear este o resursa putin exploatata de localitatile care au statutul de statiune balneoclimatica (Vatra Dornei, Slanic Moldova, Targu Ocna, Nicolina/ Iasi, etc.), nevoile identificate fiind: investitiile reduse in modernizarea si dotarea unitatilor turistice, in captarea izvoarelor minerale, modernizarea bazelor de tratament, etc. Totodata, exista o cerere crescuta, exprimata in portofoliile de proiecte din PDR NE si strategiile locale pentru investitii in activitati recreationale care valorifica potentialul natural, prin amenajarea zonelor turistice/parcurilor de agrement din zona lacurilor /izvoarelor/iazurilor/aurilor (ZM Iasi, Bacau, Piatra Neamt, Tg. Neamt, Vaslui, Barlad, Roman, Pascani, Comanesti, Bicaș, Tg. Ocna, Gura Humorului, Siret), amenajarea zonelor montane urbane (ZM Iasi, Bacau, Piatra Neamt, Moinesti, Onesti), crearea de parcuri tematice/agrement: Botosani, Iasi, Vatra Dornei, Moinesti, Siret, Slanic Moldova, Tg. Ocna, Gura Humorului, Tg. Neamt. Conform PDR NE, sectorul industriilor cultural-creative este intr-o dinamica accentuata. Din cele 5.006 firme localizate in mediul urban, o treime activeaza in artizanat, mestesuguri si arte vizuale, domenii care in ultimii 5 ani au inregistrat cresteri cu 50-60%, atat numeric, cat si ca cifra de afaceri realizata. Mai mult, acestea au realizat o cifra de afaceri totala de 335 mil. Euro, aducandu-si un aport de 40% cifra de afaceri totala a sectorului mentionat.
	<i>Asigurarea functionarii sistemului de management</i>	Pentru a asigura conditiile necesare pentru implementarea POR NE, in vederea utilizarii eficiente a fondurilor alocate acestui program, este necesar ca Autoritatea de Management sa fie sprijinita prin intermediul asistentei tehnice. Asistenta tehnica se acorda conform prevederilor Regulamentului general comun, fondurile pot sprijini actiunile de pregatire, monitorizare, control, audit, evaluare, comunicare, inclusiv comunicare institutionala privind prioritatile politice ale Uniunii, vizibilitate, etc. In ceea ce priveste sprijinul pentru beneficiari, experinta 2007-2013 si 2014-2020 demonstreaza, in special in raport cu alte programe operationale, ca implementarea POR la nivel regional este mai apropiata de solicitantii si beneficiarii programului, avand astfel o intelegere mai buna a ceea ce trebuie realizat pe teren. Viziunea strategica a POR NE 2021-2027 se bazeaza pe recunoasterea faptului ca fiecare regiune trebuie sa isi maximizeze potentialul economic si social de dezvoltare astfel incat sa contribuie la cresterea economica nationala. Dezvoltarea socio-economica a regiunilor trebuie sa se construiasca pe experienta si cunostintele existente la nivel local/regional, precum si pe intelegerea nevoilor si a prioritatilor locale, in functie de potentialul si resursele proprii fiecarei regiuni (in sensul valorificarii experientei acumulate deja). Avand in vedere multitudinea tipurilor de activitati care vor fi implementate prin POR NE 2021 – 2027, precum si valoarea fondurilor alocate programului, utilizarea asistentei tehnice va contribui la: imbunatatirea sistemului de implementare a programului astfel incat institutiile implicate (autoritatea de management) sa poata realiza cu eficienta si eficacitate functiile indeplinite la nivel regional (pregatire, implementare, monitorizare, control, etc.); acordarea de sprijin specific pentru constructia si dezvoltarea capacitatii administrative a partenerilor regionali si locali, pentru informarea si comunicarea catre potentialii beneficiari, beneficiarii de finantare POR, cat si catre publicul larg, in conditii de transparenta si tratament egal; cresterea valorii adaugate in implementarea programului in ceea ce priveste furnizarea de informatii catre beneficiari si consolidarea capacitatilor de monitorizare si suport pentru implementare, in ansamblu cat si pe probleme specifice. Sprijinul furnizat prin asistenta tehnica are in vedere, ca principiu,

⁶⁴ Date anterioare pandemiei COVID-19

		sustinerea unor “costuri ale calitatii”, plecand de la premisa, confirmata de experientele anterioare, ca lipsa calitatii in implementare are costuri mult mai mari. Astfel, se urmareste atingerea unui standard recunoscut de management al calitatii, in intregul sistem de implementare a programului. In acest sens, monitorizarea performantei in realizarea activitatilor specifice implementarii POR NE va adresa necesitatea de diminuare a erorilor in procesele specifice, in vederea cresterii eficientei si eficacitatii in implementare. Asa cum reiese atat din experienta acumulata, cat si din studiile si evaluarile realizate, disponibilitatea resurselor necesare sprijinirii functionarii sistemului de implementare POR in perioada de programare 2007-2013 si 2014-2020 s-a dovedit a fi de o deosebita importanta. In acest sens, este necesara sprijinirea activitatilor specifice implementarii POR la nivel regional (pregatirea, selectia, evaluarea, verificarea cheltuielilor, auditul si monitorizarea proiectelor finantate, etc.). In ceea ce priveste acoperirea costurilor salariale, administrative si de functionare, finantarea AM POR NE se va realiza prin P8 si va fi rambursata pentru costuri directe, in conformitate cu Art.30 (4) al draftului de RDC. In cadrul asistentei tehnice vor fi organizate sesiuni de instruire specifica pentru beneficiari, va fi realizata diseminarea informatiilor si derularea activitatilor de informare si publicitate privind POR NE. Finantarea activitatilor aferente atributiilor AM POR se va realiza in cadrul unor decizii de finantare globale, multianuale.
--	--	---

2. Priorities

2.A Priorities other than technical assistance

2.A.1. Prioritatea 1: Nord-Est – O regiune mai competitiva, mai inovativa

Reference: Article 22(2) and point (c) of Article 22(3) CPR

☐ This is a priority dedicated to youth employment
☒ This is a priority dedicated to innovative actions
☐ This is a priority dedicated to support to the most deprived under the specific objective set out in point (xi) of Article 4(1) of the ESF+ regulation *
☐ This is a priority dedicated to support to the most deprived under the specific objective set out in point (x) of Article 4(1) of the ESF+ regulation ⁶⁵
☐ This is a priority dedicated to urban mobility specific objective set out in point (viii) of Article 2(b) of the ERDF and Cohesion Fund regulation
☐ This is a priority dedicated to ICT connectivity specific objective set out in point (v) of Article 2(a) of the ERDF and Cohesion Fund regulation

* If marked go to section 2.A.1.1.2

2.A.1.1 Specific objective⁶⁶ (repeated for each selected specific objective for priorities other than technical assistance)

a (i) Dezvoltarea capacitatilor de cercetare si inovare si adoptarea tehnologiilor avansate

2.A.1.1.1 Interventions of the Funds

Reference: points (d)(i), (iii), (iv), (v), (vi) and (vii) of Article 22(3) CPR

The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation:

Principalele actiuni care se urmaresc in cadrul acestui obiectiv specific sunt legate de consolidarea capacitatii, cresterea performantei si atractivitatii sistemului regional de inovare, prin actiuni menite sa sprijine implementarea specializarii inteligente, incurajarea colaborarii dintre cercetare si industrie, dezvoltarea si valorificarea infrastructurilor de cercetare-inovare, inclusiv prin stimularea participarii organizatiilor CDI in proiecte internationale. De asemenea, masurile au in vedere, intarirea capacitatii de inovare a IMM prin colaborarea cu entitati de cercetare-dezvoltare, de transfer tehnologic, cu mediul academic si clustere, care vor contribui la consolidarea ecosistemului de inovare regional si la intensificarea activitatilor inovative in lanturile de valoare relevante pentru cresterea economica a regiunii. Tipuri de operatiuni ce vor fi finantate: 1. integrarea organizatiilor CDI din sistemul national in structuri, parteneriate si proiecte de cooperare interregionale si internationale, aliniate domeniilor RIS3. Se vor sprijini proiecte care asigura: - participarea in calitate de partener asociat, la implementarea unor proiecte inovative aprobate in cadrul programului Orizont Europa (activitati de cercetare, demonstrare, validare si inovare, informare, schimb de experienta, promovare, protejare DPI);
--

⁶⁵ In case resources under the specific objective set out in point (x) of Article 4(1) of the ESF+ Regulation are taken into account for the purposes of Article 7(4) of the ESF+ Regulation.

⁶⁶ Except for a specific objective set out in Article 4(1)(c)(xi) of the ESF+ Regulation.

- participarea la activitatile platformelor tematice de specializare inteligenta (Platformele S3), inclusiv formarea de aliante strategice interregionale pentru pregatirea si depunerea de proiecte pentru programul Orizont Europa, componenta investitii interregionale inovative (informare, schimb de experienta, promovare, protejare DPI, achizitie expertiza pentru elaborare documentatiei de proiect);
- aderarea la structuri asociative/parteneriale transnationale si participare la activitati pregatitoare pentru depunere de proiecte in cadrul initiativelor Institutului European pentru Inovare si Tehnologie(EIT) - Comunitatile pentru Inovare si Cunoastere (KICs), Reteaua Europeana a Regiunilor pentru Inovare si Cercetare (ERRIN), (contributie anuala in calitate de membru asociat, activitati de informare, schimb de experienta, promovare, protejare DPI, achizitie expertiza pentru elaborare documentatii de proiect), etc.

Pe termen scurt beneficiarii acestei interventii isi maresc capacitatea de a conduce activitati CDI internationale, dezvolta personalul dedicat activitatii CDI si deruleaza activitati CDI cu vizibilitate sporita. Sprijinul se acorda potentialilor beneficiari care demonstreaza ca incep sau au in derulare cooperari internationale efective in domeniul CDI cu alte organizatii CDI sau intreprinderi (sunt excluse aranjamentele contractuale) si care demonstreaza ca pana la sfarsitul perioadei de implementare a proiectului sprijinit prin POR NE vor depune sau vor avea in implementare un proiect pentru programele de finantare comunitare mentionate Orizont Europa, Investitii Interregionale Inovative si EIT KICs.

Proiectele vizeaza: activitati de cercetare-dezvoltare-inovare, achizitie echipamente de birou si laborator, elaborare studii de fezabilitate si de marketing, aplicare/achizitie/exploatare DPI, achizitie servicii de consultanta pentru inovare (analize de piata, dezvoltarea afacerilor), schimb de experti cu alte organizatii CDI, participare la evenimente de informare si schimb de experienta, achizitie servicii de expertiza pentru elaborare documentatie tehnica aferenta proiectului de cooperare, diseminarea rezultatelor cercetarii si activitati de networking.

Interventiile sunt complementare cu POCIDIF, prioritatea „Integrarea ecosistemului national CDI in Spatiul de Cercetare pan european”, unde se au in vedere sinergii cu Catedrele ERA, actiunile Teaming & Twinning, consolidarea participarii la infrastructurile ESFRI-ERIC, proiecte de tip Joint Technology Initiatives COMPLEMENT, programele CDI cu coordonare transnationala (ERA-NET, JPIs, COST, EUREKA, EUROSTARS). POCIDIF sprijina proiectele care adreseaza domeniile deep-tech identificate in SNCISI si crearea de sinergii prin stimularea participarii la programe co-finantate si co-programate de Statul Roman, in timp ce POR NE isi propune finantarea proiectelor care implementeaza specializare inteligenta in domeniile RIS3 Nord-Est. Sinergia este asigurata prin sprijinirea entitatilor CDI din regiune sa pregateasca aplicatii in calitate de partener sau sa obtina rezultate in calitate de partener asociat (fara buget) in cadrul unor proiecte selectate in programele de finantare cadru sau interregionale, permitandu-le sa intre in contact cu omologi mai performanti, sa aiba acces la bunele practici si rezultate pe care le pot valorifica ulterior la nivel regional.

2. consolidarea ecosistemului de CDI regional, prin operatiuni de:

- CDI si investitii pentru dezvoltarea infrastructurilor proprii in organizatiile CDI si universitatile publice, orientate spre nevoile identificate in procesul de descoperire antreprenoriala

Pe termen scurt beneficiarii acestei interventii isi dezvolta activitatea si infrastructura CDI orientata spre nevoile pietii iar pe termen mediu se asteapta ca beneficiarii sa poata conduce proiecte CDI in colaborare, cu sanse sporite de comercializare a rezultatelor acestora.

Proiectele au in vedere: activitati de CDI independenta (non-economica, auxiliare economic), investitii pentru infrastructuri de cercetare noi sau modernizate, achizitia de echipamente necesare activitatii CDI, studii de fezabilitate sau de marketing, aplicare/achizitie/exploatare DPI, angajare personal calificat pentru activitatea CDI, activitati pentru diseminarea rezultatelor cercetarii. Proiectele pot fi implementate individual sau in parteneriat de mai multe organizatii CDI si/sau universitati publice.

Proiectele selectate in cadrul acestei actiuni vor urmari corelarea cu entitatile incluse in foaia de parcurs nationala pentru infrastructurile de cercetare din Romania⁶⁷ care vizeaza infrastructura mare CDI, de interes European finantata prin POCIDIF.

- CDI si investitii in organizatiile CDI si universitatile publice din regiune in vederea pregatirii ofertei de cercetare pentru piata (transfer de know-how, marketing, obtinerea, validarea si protejarea brevetelor, etc)

⁶⁷ <http://www.research.gov.ro/uploads/cric/roadmap-national-1-august-2017.pdf> , in curs de actualizare

Pe termen scurt beneficiarii isi dezvoltă capacitatea de a transfera cunoasterea si de a derula proiecte CDI in colaborare cu industria. Pe termen mediu se asteapta ca beneficiarii sa poata conduce proiecte CDI in colaborare cu sanse sporite de comercializare a rezultatelor acestora.

Proiectele vizeaza: achizitie echipamente de birou si laborator, elaborare studii de fezabilitate si de marketing, aplicarea/procurarea/exploatarea DPI, infiintarea de companii de tip spin-off, achizitia unor servicii de consultanta pentru inovare (analize de piata si dezvoltarea afacerii), diseminarea rezultatelor cercetarii, activitati de marketing si networking.

Un apel similar este planificat pentru lansare in cursul anului 2021 in cadrul POR 2014-2020, Axa 1, unde vor fi sprijinite initiativele celor 5 echipe de cercetatori asistate de Banca Mondiala in cadrul programului „Research Valorization Program” cu o asistenta financiara per proiect de 50.000 EUR. Durata unui proiect este de 24 luni. In acest program pilot au fost incluse echipe de cercetatori din 3 universitati publice din regiune localizate in Municipiul Iasi. Rata de succes a initiativelor propuse de aceste universitati pentru asistenta Bancii Mondiale a fost de 50%. Conform RIS3 Nord-Est la data de 31.12.2018 in Regiunea Nord-Est isi desfasurau activitatea un numar de 36 institute/centre/statiuni de cercetare si 7 universitati publice. Prin POR NE se propune reluarea acestui apel cu extinderea eligibilitatii la toate cele 43 organizatii de drept public CDI din regiune.

3. Dezvoltarea capacitatii de inovare a intreprinderilor

- proiecte de CDI si investitii in intreprinderi, pentru implementarea specializarii inteligente, conform nevoilor identificate in procesul de descoperire antreprenoriala

Pe termen scurt beneficiarii acestei interventii dezvoltă si produc produse/servicii inovative si introduc schimbari de proces/organizationale.

Activitatile vizeaza: activitati de cercetare-dezvoltare-inovare economice, investitii pentru infrastructuri de cercetare-dezvoltare-inovare noi sau modernizate, achizitia de echipamente necesare activitatii CDI, investitii in active necorporale, studii de fezabilitate sau de marketing, aplicare/achizitie/exploatare DPI, angajare personal calificat pentru activitatea CDI, achizitia de servicii de cunoastere (ex consultanta pentru comercializarea CDI si inovare), activitati de marketing. Proiectele pot fi implementate individual de o intreprindere sau in parteneriat cu una sau mai multe organizatii din sistemul national CDI. Intreprinderile mari pot aplica pentru acest apel individual sau impreuna cu una sau mai multe IMM parteneri in proiect. In sensul acestui apel si autoritatile publice locale pot depune proiecte fiind asimilate unei intreprinderi mari.

Aceasta interventie se coreleaza cu initiativa MIPE de accesare a fondurilor din POAT 2014 – 2020 destinate pregatirii de proiectelor de infrastructura in domeniul specializarii inteligente, in care valoarea estimata totala, fara T.V.A., echivalent in lei, a proiectului este cuprinsa intre 5.000.000 euro si 25.000.000 euro pentru proiectele depuse de parteneriate intre universitati, institute de cercetare, ONG, alte entitati publice sau private de cercetare-dezvoltare-inovare, microintreprinderile si/sau intreprinderile mici, mijlocii si mari sau individual de oricare dintre entitatile de mai sus.

- Proiecte de CDI si investitii in intreprinderi, necesare pentru transferul de cunoastere in IMM

Proiectele sprijinite vizeaza achizitia de servicii de expertiza externa de la organizatii CDI si entitati de transfer tehnologic (EITT), achizitia de bunuri intangibile, pentru a-si creste capacitatea de a inova.

In perioada 2016-2020, prin POR, s-a finantat crearea si dezvoltarea infrastructurilor de transfer tehnologic – din cele 14 proiecte depuse au fost contractate 2 proiecte (un centru de transfer tehnologic in domeniul sanatatii si un parc stiintific si tehnologic), alte 6 proiecte care vizeaza EITT fiind inca in evaluare (se vor adauga celor 5 entitati acreditate existente). Lectiile invatate din implementarea acestor apeluri indica necesitatea sprijinirii EITT sa isi dezvolte capacitatea de a furniza servicii de calitate catre IMM (masura inclusa in OS(i) si OS(iv), concomitent cu posibilitatea extinderii ariei de cuprindere a masurilor de incurajare a inovarii in IMM de la focus pe transfer tehnologic la focus pe transferul de cunoastere (masura care va facilita si interactiunea cu EITT acreditate). Ca exemplu de buna practica poate fi indicat apelul pentru ”parteneriatele pentru transfer de cunostinte” din POC 2014-2020 care a stimulat inclusiv utilizarea de catre intreprinderi a infrastructurilor moderne si a rezultatelor de cercetare disponibile.

Se propune ca mecanism de implementare utilizarea unor vouchere de inovare; 2 apeluri similare au fost organizate in perioada 2017-2018 de UEFISCDI, in cadrul implementarii PNCDIII, denumite „Cecuri de inovare”.

- Proiecte ale IMM-urilor de tipul „proof-of-concept”

Beneficiarii acestei interventii pe termen scurt isi dezvoltă capacitatea de a dezvolta noi produse inovative si a introduce modificari de proces si organizationale. Prin acest apel de proiecte vor fi sprijinite activitati specifice cu caracter inovativ realizate de IMM-uri cu scopul principal de a demonstra functionalitatea si de a verifica un anumit concept de produs, serviciu sau proces care poate fi realizat si pus pe piata. De asemenea sunt avute in vedere investitii in active fixe tangibile si intangibile, precum si achizitia de servicii de consultanta pentru dezvoltarea afacerii, inovare si training - este continuarea unei scheme de finantare similara derulata pe POR 2014-2020.

- Proiecte inovative ale IMM-urilor care primesc marca Seal of Excellence in Programul Orizont Europa

Pe termen scurt beneficiarii acestei interventii isi dezvoltă capacitatea CDI, produc produse si servicii noi sau semnificativ imbunatatite sau implementeaza modificari de proces si organizationale. Proiectele vizeaza activitati CDI, activitati pentru proof of concept, investitia in echipamente, achizitia/protejarea sau exploatarea DPI, achizitie servicii cercetare contractuala, servicii de consultanta pentru inovare si training.

Pana la 01.01.2021 din Programul Orizont 2020 au fost finantate 28 proiecte ale unor entitati de drept privat (societati comerciale, organizatii neguvernamentale si asociatii) care au avut calitatea de beneficiar.

- Investitii pentru dezvoltarea si validarea unui produs minim viabil(MVP) si lansarea acestuia pe piata dedicate startup-urilor/spin-off-urilor

Proiectele vizate sunt cele care vor propune dezvoltarea unui produs care include un set minimal de functionalitati cheie ce permit lansarea pe piata a conceptului la care se lucreaza intr-un timp cat mai scurt cu efort si costuri minime. Prin aceasta interventie sunt reduse riscurile de esec al acelor start-up care nu au capacitatea de a testa produsul inainte ca acesta sa fie viabil din punct de vedere economic.

Proiectele vor include activitati de tipul: activitati specifice realizate de startup-uri cu scopul principal de a construi/dezvolta un MVP si lansarea acestuia pe piata pentru a valida ideea de afaceri pe piata reala, activitati specifice procesului build-measure-learn (bucula de invatare). Pentru a asigura corelarea cu interventia dedicata Proof-of Concept prin aceasta interventie nu se vor finanta proiectele pentru care se propune realizarea de cercetari privind identificarea nivelului de tehnologie /tehnologizare existent in cadrul unei anumite IMM si/sau pe piata cu scopul de a se achizitiona echipamente/active performante, proiectele de cercetare care au in vedere realizarea de audituri tehnologice cu scopul de fi imbunatatita tehnologia existenta prin simpla achizitie de active comercializate pe piata sau proiectele care reprezinta studii de piata ale unui anumit sector de activitate/produs/serviciu/proces existent si/sau propus a fi lansat pe piata de profil.

4. Dezvoltarea inovativa a clusterelor

Sunt vizate operatiuni care integreaza activitati de tipul:

- proiecte de cercetare, dezvoltare, inovare derulate de catre entitatea de management (EMC) in beneficiul cresterii competitivitatii companiilor membre; entitatea de management va defini in proiect modalitatea de asigurare a accesului membrilor clusterului la rezultatele proiectului, inclusiv regulile pentru exploatarea drepturilor de proprietate intelectuala;
- intarirea capacitatii entitatii de management a clusterului de a gestiona si exploata lantul de valoare (inclusiv internationalizare si conectare la platforme/retele colaborative). Aceasta operatiune este obligatorie pentru toate proiectele.

Obiectivul este cresterea capacitatea de inovare a IMM membre, prin sprijinirea proiectelor de CDI promovate in beneficiul membrilor clusterului si cresterea capacitatii EMC de a gestiona si exploata lantul de valoare. Activitatile vizate sunt: investitii pentru dezvoltarea de resurse CDI impartasite si crearea de comunitati antreprenoriale de tip living lab, activitati CDI, achizitie servicii de transfer de cunostinte si tehnologii, activitati de networking, marketing, dezvoltare platforme, diseminarea rezultatelor CDI, achizitia de servicii de consultanta si training, obtinerea de certificate privind standarde de calitate pentru EMC si membrii clusterului.

Interventiile sunt sustinute de elementele de ordin strategic prezente in PDR NE 2021-2027, prioritatea nr.1 dezvoltarea unei economii competitive, masurile 1.1.1 dezvoltarea inovarii si promovarea transferului tehnologic si 1.1.2 sprijinirea

cercetării private și publice pentru dezvoltarea și fructificarea de soluții integrate, măsura 1.2.1 Sprijinirea tinerilor antreprenori și creșterea accesului firmelor înființate la servicii noi, de calitate. Mai mult, sunt corelate cu RIS3 NE 2021-2027, prioritatea nr. 2 sprijinirea întreprinderilor inovative și prioritatea nr. 3 sprijinirea inițiativelor de clusterizare și internaționalizare și cu următoarele măsuri din Strategia Națională de Cercetare Inovare și Specializare Inteligentă: Sustinerea cercetării de la idee la piață(OS2.1), Colaborări multiactor(OS2.2), Incubatoare și acceleratoare(OS5.1), Investiții interregionale pentru inovare (OS6.1) Suport pentru CDI internațional(OS6.2). Intervențiile propuse sunt corelate cu PO Creștere Inteligentă și Digitalizare, Axa Prioritară 1 Creșterea productivității economice prin cercetare și inovare. De asemenea se corelează cu Documentul de Politică Industrială a României, Direcția principală de acțiune 4.2 Linii de finanțare pentru creșterea competitivității economice (eficiența energetică, bioeconomie, tehnologii inovative, cluster).

Intervențiile sunt complementare cu cele prevăzute în PNRR, la pilonul 3 - Creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, componenta 5 CDI, prin Programul național de reformă pentru accelerarea recuperării economice post-Covid prin cooperare internațională și racordarea la agenda europeană în domeniul cercetării și inovării, pe baza de granturi competitive de consolidare a excelenței și de susținere a participării la proiectele multi-tări, creșterea capacității instituțiilor publice pentru implementarea proiectelor CDI, respectiv Programul de reformă a mecanismului de cooperare public - privată în domeniul cercetării, dezvoltării și inovării, pentru stimularea investițiilor private pe baza unui sistem de granturi competitiv.

The main target groups - point (d)(iii) of Article 22(3) CPR:

- *antreprenori*
- *cercetători*
- *angajați cu studii superioare din cadrul companiilor, entități CDI, ITT, entități de management ale clusterelor, entități de administrare a unor incubatoare, acceleratoare, parcuri științifice și tehnologice*
- *microîntreprinderi, IMM-uri, întreprinderi mari*
- *universități, institutii de învățământ superior*
- *organizații CDI*
- *cluster*
- *entități de inovare și transfer tehnologic, inclusiv parcuri științifice și tehnologice*
- *autorități ale administrației publice locale*

Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation Text field [2 000]

Text field [2 000]

Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR

Pentru operațiunile de tip 1 și 2 zona teritorială de intervenție este cea urbană.
Pentru operațiunile de tip 3 - Proiecte de CDI și investiții în întreprinderi, necesare pentru transferul de cunoaștere în IMM-uri zona teritorială de intervenție este în urban și rural; pentru celelalte suboperațiuni din cadrul operațiunii 3 zona teritorială de intervenție fiind cea urbană.
Pentru operațiunile de tip 4 zona teritorială de intervenție este cea urbană.
Nu vor fi utilizate instrumente de dezvoltare teritorială.

The interregional, cross-border and transnational actions – point (d)(vi) of Article 22(3) CPR

Text field [2 000]

The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR

N/A

2.A.1.1.2 Indicators

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR and Article 8 ERDF and CF Regulation

Table 2: Output indicators								
Priorit y	Specific objective (Investmen t for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Categor y of region	ID [5]	Indicator [255]	Measuremen t unit	Mileston e (2024)	Targe t (2029)
P 1	a (i) Dezvoltarea capacitatilor de cercetare si inovare si adoptarea tehnologiilor avansate	FEDR + BS	Mai putin dezvoltata	RC O 01	Intreprinder i care beneficiaza de sprijin (din care: micro, medii, mari)	Intreprinderi	40	363
				RC O 02	Intreprinder i care primesc sprijin financiar sub forma de grant	Intreprinderi	40	363
				RC O 06	Cercetatori care lucreaza in centre de cercetare care beneficiaza de sprijin	Echivalent norme intregi (FTE) anuale	6	78
				RC O 07	Institutii de cercetare care participa la proiecte de cercetare comune	organizatii CDI	4	14

Table 3: Result indicators											
Prio rity	Specific objectiv e (Invest ment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fu nd	Categ ory of regio n	ID [5]	Indicat or [255]	Measure ment unit	Baseli ne or refere nce value	Refere nce year	Tar get (202 9)	Source of data [200]	Comm ents [200]
P 1	<i>a (i) Dezvolta rea capacitat ilor de cercetar e si inovare si adoptare a tehnolog iilor avansate</i>	<i>FE DR +B S</i>	<i>Mai putin dezvolt ata</i>	RC R 03	IMM- uri care introduc inovatii in materie de produse sau procese	Intreprind eri	0	2021	273	Proiecte impleme ntate	
				RC R 06	Aplicati i pentru brevet depuse	Numar brevete depuse	0	2021	7	Proiecte impleme ntate	
				RC R 08	Publicat ii din proiecte le sprijinit e	Publicatii din proiectele sprijinite	0	2021	43	Proiecte impleme ntate	29 de la operatiu nea 2 si 14 de la operatiu nea 1
				RC R 19	Intrepri nderi cu cifra de afaceri marita	intreprind eri	0	2021	90	Proiecte impleme ntate	

2.A.1.1.3 Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention (not applicable to the EMFAF)

Reference: point (d)(viii) of Article 22(3) CPR

Table 4: Dimension 1 – intervention field					
Priority No	Fund	Category of region⁶⁸	Specific objective	Code	Amount (Mil. EUR)
P 1	FEDR	Mai puțin dezvoltată	a (i) Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	012 - Research and innovation activities in public research centres, higher education and centres of competence including networking (industrial research, experimental development, feasibility studies)	2.38
				004 - Investment in fixed assets, including research infrastructure, in public research centres and higher education directly linked to research and innovation activities	29,75
				008 - Investment in intangible assets in public research centres and higher education directly linked to research and innovation activities	0,935
				002 - Investment in fixed assets, including research infrastructure, in small and medium-sized enterprises (including private research centres) directly linked to research and innovation activities	63,75
				028 - Technology transfer and cooperation between enterprises, research centres and higher education sector	1,02
				010 - Research and innovation activities in SMEs, including networking	9,86
				025 - Incubation, support to spin offs and spin outs and start ups	6,8
				026 - Support for innovation clusters including between businesses, research organisations and public authorities and business networks primarily benefiting SMEs	10,2

Table 5: Dimension 2 – form of financing					
Priority No	Fund	Category of region⁶⁹	Specific objective	Code	Amount (MEUR)
P 1	FEDR	Mai puțin dezvoltată	a (i) Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	01 - Grant	124,695

⁶⁸ Not relevant for CF

⁶⁹ Not relevant for CF

Table 6: Dimension 3 – territorial delivery mechanism and territorial focus					
Priority No	Fund	Category of region⁷⁰	Specific objective	Code	Amount (MEUR)
P1	FEDR	Mai putin dezvoltata	a (i) Dezvoltarea capacitatilor de cercetare si inovare si adoptarea tehnologiilor avansate	26 - Cities, towns and suburbs	115,125
				28 - Rural areas	9,57

Table 7: Dimension 6 – ESF+ secondary themes					
Priority No	Fund	Category of region	Specific objective	Code	Amount (MEUR)
P1	FEDR	Mai putin dezvoltata	a (i) Dezvoltarea capacitatilor de cercetare si inovare si adoptarea tehnologiilor avansate		

Table 8: Dimension 7 – ESF+*, ERDF, CF and JTF gender equality dimension					
Priority No	Fund	Category of region	Specific objective	Code	Amount (MEUR)
P1	FEDR	Mai putin dezvoltata	a (i) Dezvoltarea capacitatilor de cercetare si inovare si adoptarea tehnologiilor avansate	02 – Gender mainstreaming	29,75
				03 – Gender neutral	94,945

* In principle, 40% for the ESF+ contributes to gender tracking. 100% is applicable when Member State chooses to use article 6(2), ESF+ as well as programme specific actions in gender equality.

a (iii) Impulsionarea cresterii si competitivitatii IMM-urilor

2.A.1.1.1 Interventions of the Funds

Reference: points (d)(i), (iii), (iv), (v), (vi) and (vii) of Article 22(3) CPR

The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation:

Principalele actiuni incluse in acest obiectiv specific vizeaza investitiile directe in sectorul IMM pentru cresterea capacitatilor de productie, introducerea noilor tehnologii si implementarea unor solutii de economie circulara. Scopul acestor investitii este de a creste nivelul de tehnologizare, productivitatea, capacitatea de gestionare a proceselor de fabricatie, de dezvoltare a produselor si serviciilor, eficienta utilizarii resurselor in companiile in domeniile cu potential competitiv ale regiunii si in sectoarele asociate RIS3. Proiectele promovate in cadrul acestui obiectiv specific vor avea in vedere prin interventii din OS iv) si includerea de masuri dedicate acumularii de catre angajati de competente specifice si know-how aferent operarii cu noile tehnologii, precum si activitati de internationalizare si retelizare. Din implementarea POR 2014-2020, domeniul de interventie competitivitatea IMM-urilor, rezulta ca trebuie sa se tina seama nu numai de dimensiunea acestora, cat si de intreaga gama de parametri care determina natura fiecarui IMM (domenii de activitate, locatie, nivel de inovare) si diferitele faze ale ciclului de viata al IMM-urilor, necesitatea asigurarii unei proportionalitati a cerintelor administrative fata de valoarea finantarii obtinute. Masurile de sprijin vor tinti IMM-uri care promit un potential mare de crestere, structuri de sprijinirea antreprenoriatului si vor focaliza activitatile pe domeniile de specializare ale regiunii. In economia circulara, in ciuda limitarii investitiilor intr-un singur domeniu (CAEN) au existat proiecte implementate prin POR 2014-2020, care au vizat in principal implementarea unor solutii de economie circulara; mai mult apetitul pentru nisa identificat in Caravana pentru programare 2021-2027 este unul ridicat (28% dintre respondenti s-au aratat interesati de investitii in economie circulara). Pentru dezvoltarea ecosistemului antreprenorial regional, una din principalele lectii invatate in perioadele anterioare de programare este necesitatea combinarii investitiilor in dezvoltarea infrastructurilor de sprijinire a afacerilor cu cele de
--

⁷⁰ Not relevant for CF

întărire a capacității de a furniza servicii de calitate pentru antreprenori, de elaborare programe de suport adecvate nevoilor acestora și măsuri care să stimuleze operationalizarea start-up-urilor incubate (vizata de os iv).

Tipurile de operațiuni avute în vedere sunt:

- 1) investiții pentru facilitarea creșterii și dezvoltării tehnologice a companiilor. Sunt vizate proiecte care vor include activități de tipul:
 - investiții în microîntreprinderi și IMM-uri pentru dezvoltarea capacității tehnologice;
 - achiziția de noi tehnologii, automatizare, robotica, inteligența artificială, implementare soluții pentru customizare de masă (imprimare 3D, manufacturare digitală directă);
 - implementare soluții pentru recuperarea, reutilizarea și revalorificarea unor materii prime, materiale, și produse prin reintroducerea în procesul de fabricație principal sau prin crearea de noi produse/servicii, pentru dezvoltarea de noi activități economice necesare integrării în lanțuri de valoare, etc; inclusiv investiții pentru adaptarea fluxului tehnologic și a capacității de producție la situații de criză cauzate de provocări societale majore (ex: pandemia Covid-19);
 - certificare produse/servicii; design industrial; marketing și branding; achiziția/exploatarea unor drepturi de proprietate intelectuală.
- 2) dezvoltarea capacității ecosistemului antreprenorial de inovare pentru crearea și maturizarea start-up/spin-off în domenii de specializare inteligentă prin investiții în crearea, dezvoltarea de incubatoare și acceleratoare de afaceri, pentru promovarea serviciilor și beneficiilor oferite de acestea

În corelare cu Planul național strategic PAC post 2020, prin POR NE vor fi sprijinite microîntreprinderile non-agricole din mediul urban și IMM-urile non-agricole din mediul urban și rural. Deși există o serie de domenii cu potențial de specializare inteligentă identificate prin RIS3 Nord-Est: agroalimentar&prelucrarea lemnului, textile, energie, mediu, TIC, sănătate și turism, carora le pot fi asociate și sectoarele economice de activitate care contribuie la valorificarea avantajelor competitive/comparative, intenția este de a identifica și stimula dezvoltarea și acelor sectoare economice care au potențial de creștere ridicat pe termen mediu, datorat evoluției pietelor de desfacere în contextul pandemiei COVID-19, progresului tehnologic global și orientării cererii regionale pentru asistența financiară nerambursabilă în perioada 2014-2020⁷¹.

Intervențiile sunt susținute de elementele de ordin strategic prezente în PDR NE 2021-2027, prioritatea nr.1 dezvoltarea unei economii competitive, măsura 1.2.1 Sprijinirea tinerilor antreprenori și creșterea accesului firmelor înființate la servicii noi, de calitate și 1.3.1 Dezvoltarea domeniilor competitive, a sistemelor productive integrate și internaționalizarea acestora precum și în RIS3 Nord-Est, Prioritatea 2. Sprijinirea creării de noi companii inovative și creșterii întreprinderilor active din Regiunea Nord-Est, Măsura 2.1: Dezvoltarea capacității ecosistemului antreprenorial de inovare pentru crearea, maturizarea și internaționalizarea start-up / spin-off în domenii de specializare inteligentă.

Intervențiile din program sunt complementare cu cele prezente în PNRR, la pilonul 3 Creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, componenta investiții și instrumente financiare pentru sectorul privat și reforma companiilor de stat, prin finanțarea prin IF în domenii prioritare PNRR (retehnologizare, parcuri industriale și științifice, technopoluri).

The main target groups - point (d)(iii) of Article 22(3) CPR:

antreprenori
angajați din companii
microîntreprinderi, IMM-uri
antreprenori și angajați din start-upuri și spin-offuri

Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation Text field [2 000]

Text field [2 000]

⁷¹ Studiu privind domeniile cu potențial de creștere și competitivitate la nivelul Regiunii NE comandat de ADR Nord-Est în 2021 (în desfășurare).

Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR

Interventiile se adreseaza IMM-urilor non-agricole localizate in mediul urban si rural si microintreprinderilor non-agricole localizate in mediul urban. De asemenea sunt vizate IMM-uri localizate in mediul urban care creaza, dezvolta incubatoare si acceleratoare de afaceri.

The interregional, cross-border and transnational actions – point (d)(vi) of Article 22(3) CPR

Text field [2 000]

The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR

N/A

2.A.1.1.2 Indicators

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR and Article 8 ERDF and CF Regulation

Table 2: Output indicators								
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
P 1	<i>a (iii) Impulsionarea cresterii si competitivitatii IMM-urilor</i>	FEDR +BS	Mai putin dezvoltata	RCO 01	Intreprinderi care beneficiaza de sprijin (din care: micro, medii, mari)	Intreprinderi	220	815
				RCO 15	Capacitati create pentru pepinierele de afaceri	Intreprinderi	0	68

Table 3: Result indicators											
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference year	Target (2029)	Source of data [200]	Comments [200]
P 1	<i>a (iii) Impulsion area cresterii si competitivitatii IMM-urilor</i>	<i>FE DR +BS</i>	<i>Mai putin dezvoltata</i>	RC R 02	Investitiile private generate de masurile de sprijin	Mil Euro	0	2021	144,9245	Proiecte implementate	
				RC R 18	IMM-uri care utilizeaza servicii de incubare anual dupa crearea acestuia	Intreprinderi	0	2021	49	Proiecte implementate	
				RC R 19	Intreprinderi cu cifra de afaceri marita	Intreprinderi	0	2021	570	Proiecte implementate	

2.A.1.1.3 Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention (not applicable to the EMFAF)

Reference: point (d)(viii) of Article 22(3) CPR

Table 4: Dimension 1 – intervention field					
Priority No	Fund	Category of region⁷²	Specific objective	Code	Amount (MEUR)
P 1	FEDR	Mai puțin dezvoltată	a (iii) Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor	021 - SME business development and internationalisation, including productive investments	216,7512
				020 - Business infrastructure for SMEs (including industrial parks and sites)	12,75

Table 5: Dimension 2 – form of financing					
Priority No	Fund	Category of region⁷³	Specific objective	Code	Amount (MEUR)
P1	FEDR	Mai puțin dezvoltată	a (iii) Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor	01 - Grant	229,5012

Table 6: Dimension 3 – territorial delivery mechanism and territorial focus					
Priority No	Fund	Category of region⁷⁴	Specific objective	Code	Amount (MEUR)
P1	FEDR	Mai puțin dezvoltată	a (iii) Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor	26 - Cities, towns and suburbs	196,9885
				28 - Rural areas	32,5127

Table 7: Dimension 6 – ESF+ secondary themes					
Priority No	Fund	Category of region	Specific objective	Code	Amount (MEUR)
P1	FEDR	Mai puțin dezvoltată	a (iii) Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor		

Table 8: Dimension 7 – ESF+*, ERDF, CF and JTF gender equality dimension					
Priority No	Fund	Category of region	Specific objective	Code	Amount (MEUR)
P1	FEDR	Mai puțin dezvoltată	a (iii) Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor	03 – Gender neutral	229,5012

* In principle, 40% for the ESF+ contributes to gender tracking. 100% is applicable when Member State chooses to use article 6(2), ESF+ as well as programme specific actions in gender equality.

⁷² Not relevant for CF

⁷³ Not relevant for CF

⁷⁴ Not relevant for CF

a (iv) dezvoltarea competentelor pentru specializarea inteligenta, tranzitie industrială si antreprenoriat

2.A.1.1.1 Interventions of the Funds

Reference: points (d)(i), (iii), (iv), (v), (vi) and (vii) of Article 22(3) CPR

The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation:

Interventiile au drept scop asigurarea sustenabilitatii investitiilor propuse in obiectivele specifice OS(i) si OS(iii) si atingerea obiectivului major propus pentru OP1 fiind complementare cu masurile prevazute in P8 privind dezvoltarea capacitatii administrative a actorilor care participa la procesul de descoperire antreprenoriala pentru identificarea si formularea solutiilor inovative, pentru transformarea acestora in proiecte viabile si pentru a contribui eficient la elaborarea, implementarea si monitorizarea RIS3 NE.

Tipurile de operatiuni avute in vedere sunt:

1) dezvoltarea competentelor IMM-urilor pentru inovare, modernizare tehnologica si economie circulara

Pentru a asigura sustenabilitatea investitiilor in IMM prevazute la OS(i) si OS(iii), toate proiectele vor putea sprijini achizitia unor servicii pentru:

- acumularea de cunostinte pentru tranzitie industrială si specializare inteligenta prin atragerea de personal calificat in cercetare-inovare sau prin organizarea de stagii de pregatire si internship in colaborare cu universitatile
- formare de competente avansate necesare exploatarii noilor tehnologii
- participarea in activitati de internationalizare, prin dezvoltarea unor strategii de export, a unor instrumente de marketing, participarea la targurile de tehnologie europene, evenimente de brokeraj si matchmaking tehnologic, aderarea si participarea la activitatile unor retele colaborative, etc regionale/nationale/europene.

2) dezvoltarea competentelor antreprenoriale

Pentru a asigura sustenabilitatea investitiilor prevazute la OS(iii) pentru incubatoarele si acceleratoarele de afaceri proiectele sustinute vor include achizitia unor servicii pentru:

- formarea competentelor personalului acestora care sa poata oferi sprijin personalizat relevant clientilor si potentialilor viitori antreprenori
- asistenta si consultanta pentru dezvoltarea programelor potrivite de accelerare si incubare

3) dezvoltarea competentelor la nivelul entitatilor implicate in procesul de descoperire antreprenoriala, adecvate sustinerii specializarii inteligente. Sunt vizate selectarea prin apel competitiv a proiectelor care vizeaza:

- formarea de competente in randul angajatilor EITT acreditate, pentru livrarea si promovarea unor servicii de calitate si pentru retelizare nationala si internationala in domeniile de specializare RIS3 NE
- asistenta si consultanta acordata echipelor de cercetatori din cadrul universitatilor publice pentru a identifica rezultate ale cercetarii cu potential de piata si a dezvolta strategii de comercializare ale acestora, de a gestiona parteneriate si negocieri cu industria.

Mecanismul EDP asociat RIS3 NE are la baza un numar de 7 microecosisteme de inovare sectoriale activate in jurul cvadruplului helix, in care au fost vizate circa 867 de entitati. Doar in cele 12 ateliere EDP organizate doar in anul 2020 au participat 380 entitati, care au indicat necesitatea prioritizarii in RIS3 P5 Capacitate administrativa si asistenta tehnica, Masura 5.2: Dezvoltarea competentelor la nivelul entitatilor implicate in procesul de descoperire antreprenoriala, a nevoii de intarire a capacitatii administrative a acestor microecosisteme, prin dezvoltarea de competente pentru specializarea inteligenta, pentru identificarea si managementul descoperirilor antreprenoriale care pot contribui la transformarea inteligenta a regiunii. Interventia propune abordarea strategica a acestei formari de competente pentru fiecare microecosistem sectorial de inovare, astfel incat sa se asigure o formare eficienta, adaptata nevoilor reale. Masura va contribui la consolidarea capacitatii de guvernare a RIS3 si de asigurare a unui EDP continuu, pe care ADR in calitate de coordonator RIS3 le va urmări prin P8.

Formarea de competente in randul anagajatorilor EITT acreditate este identificata de RIS3 NE, Prioritatea 3 Dezvoltarea capacitatii regionale de cercetare-dezvoltare si promovarea colaborarii cu industria, Masura 3.3 Dezvoltarea capacitatii de transfer tehnologic regionale, fiind vazuta ca o interventie necesara pentru asigurarea sustenabilitatii structurilor acreditate existente la momentul analizei – 5 si a interventiilor din POR 2014-2020 AP1 Promovarea transferului tehnologic care au vizat infiintarea si dezvoltarea infrastructurilor EITT acreditate (2 proiecte contractate si 6 in evaluare

in dec 2020) si este corelata cu investitiile realizate prin OSi pentru facilitarea interactiunii dintre IMM si furnizorii de cunoastere.

Programul pilot de AT dedicat Valorizarii Rezultatelor Cercetarii (RVP), derulat de Banca Mondiala in cadrul programului „RIS3 in catching-up regions” finantat de DG Regio a identificat aceasta deficienta majora existenta in randul echipelor de cercetare din cadrul universitatilor publice regionale. Masura contribuie la adaptarea ofertei de cercetare la nevoile reale ale pietei, cresterea atractivitatii si mai buna valorificare a infrastructurilor si personalului de cercetare, este complementara investitiilor din OSi dedicate cresterii performantei ecosistemului de cercetare-inovare si a cooperarii cu industria.

4) crearea unei platforme de management a competentelor regionale pentru specializare inteligenta

Referintele pe platformele existente, necesare fundamentarii procesului de specializare inteligenta la nivelul regiunii NE sunt insuficiente. Astfel, se vizeaza dezvoltarea unei platforme care va furniza utilizatorilor informatii de incredere, actualitate si cu suficienta granularitate pentru a mapa comunitatile de inovare la nivel regional, competentele in raport cu domeniile RIS3 NE si performantele acestuia la nivel national si international, de a monitoriza proiectele de cercetare-inovare cu finantare publica implementate in regiune.

Scopul acestui instrument este de a defini care sunt ariile promitatoare cu potential de crestere ce pot fi incluse in RIS3 NE si sa ofere posibilitatea unor cautari avansate automate de informatii pe baza unor cuvinte cheie sau indicatori standard utile participantilor la procesul de descoperire antreprenoriala.

Masura este prioritizata in RIS3 NE P5 Capacitate administrativa si asistenta tehnica, Masura 5.2: Dezvoltarea competentelor la nivelul entitatilor implicate in procesul de descoperire antreprenoriala.

The main target groups - point (d)(iii) of Article 22(3) CPR:

antreprenori, angajati din companii, cercetatori, angajati din organizatii de cercetare-dezvoltare, universitati, centre de inovare si transfer tehnologic, organizatii suport pentru dezvoltarea mediului de afaceri, ONG active in proiecte de dezvoltare a comunitatilor locale, angajati administratiei publice locale, servicii subordonate aparatului central de stat, entitati care colecteaza, gestioneaza, proceseaza date statistice economice, legate de ecosistemul CDI national si regional, reprezentanti cvadruplu helix inovare regional

Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation Text field [2 000]

Text field [2 000]

Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR

Zona de interventie teritoriala urban si rural.

The interregional, cross-border and transnational actions – point (d)(vi) of Article 22(3) CPR

Text field [2 000]

The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR

N/A

2.A.1.1.2 Indicators

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR and Article 8 ERDF and CF Regulation

Table 2: Output indicators								
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
P 1	<i>a (iv) dezvoltarea competentelor pentru specializarea inteligenta, tranzitie industrială si antreprenoriat</i>	FEDR+BS	Mai puțin dezvoltată	RC0 16	Participanți actori instituționali care participa la EDP	participanți instituționali	0	12
				RC0 101	IMM care investesc în competente specializare inteligenta, tranzitie industrială si antreprenoriat	intreprinderi	250	915
				RCO 04	Intreprinderi care beneficiaza de sprijin non-financiar	intreprinderi	0	68
				RCO 7S1	Institutii publice sprijinite sa dezvolte servicii digitale, produse sau procese	Institutii publice	0	1

Table 3: Result indicators											
Prio rity	Specific objectiv e (Invest ment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fu nd	Categ ory of regio n	ID [5]	Indicat or [255]	Measure ment unit	Baseli ne or refere nce value	Refer ence year	Tar get (202 9)	Source of data [200]	Comm ents [200]
P 1	<i>a (iv) dezvoltarea competențelor pentru specializarea inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat</i>	FE DR +B S	Mai putin dezvolt ata	R C R 98	Nr angajati IMM care finalizea za cursuri pentru specializ are intelligen ta, tranzitie industria la si antreprenoriat	persoane	0	2021	1.14 9	Proiecte impleme ntate	
				R C R 11	Utilizato ri de servicii, produse sau proces digitale noi sau imbunata rite	Utilizatori /an	0	2021	225	Proiecte impleme ntate	
				R C R 7S 2	Nr persoane care finalizea za cursuri pentru specializ are intelligen ta, tranzitie industria la si antreprenoriat	persoane	0	2021	36	Proiecte impleme ntate	Similar cu RCR 98 aplicabi l doar IMM

2.A.1.1.3 Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention (not applicable to the EMFF)

Reference: point (d)(viii) of Article 22(3) CPR

Table 4: Dimension 1 – intervention field					
Priority No	Fund	Category of region⁷⁵	Specific objective	Code	Amount (MEUR)
P 1	FEDR	Mai putin dezvoltata	a (iv) dezvoltarea competentelor pentru specializarea inteligenta, tranzitie industrială si antreprenoriat	016 - Government ICT solutions, e-services, applications	1,7
				023 - Skills development for smart specialisation, industrial transition, entrepreneurship and adaptability of enterprises to change	1,1687
				024 - Advanced support services for SMEs and groups of SMEs (including management, marketing and design services)	0

Table 5: Dimension 2 – form of financing					
Priority No	Fund	Category of region⁷⁶	Specific objective	Code	Amount (MEUR)
P 1	FEDR	Mai putin dezvoltata	a (iv) dezvoltarea competentelor pentru specializarea inteligenta, tranzitie industrială si antreprenoriat	01 - Grant	2,8687

Table 6: Dimension 3 – territorial delivery mechanism and territorial focus					
Priority No	Fund	Category of region⁷⁷	Specific objective	Code	Amount (MEUR)
P 1	FEDR	Mai putin dezvoltata	a (iv) dezvoltarea competentelor pentru specializarea inteligenta, tranzitie industrială si antreprenoriat	26 - Cities, towns and suburbs	2,8687*
				28 - Rural areas	*

*Fara alocare financiara separat pentru actiunile 1 si 2:suma fixa in bugetul proiectului pe OS a(i) si a(iii).

Table 7: Dimension 6 – ESF+ secondary themes					
Priority No	Fund	Category of region	Specific objective	Code	Amount (MEUR)
P1	FEDR	Mai putin dezvoltata	a (iv) dezvoltarea competentelor pentru specializarea inteligenta, tranzitie industrială si antreprenoriat		

⁷⁵ Not relevant for CF

⁷⁶ Not relevant for CF

⁷⁷ Not relevant for CF

Table 8: Dimension 7 – ESF+*, ERDF, CF and JTF gender equality dimension					
Priority No	Fund	Category of region	Specific objective	Code	Amount (EUR)
P1	FEDR	Mai puțin dezvoltata	a (iv) dezvoltarea competentelor pentru specializarea inteligenta, tranzitie industrială și antreprenariat	03 – Gender neutral	2,8687

* In principle, 40% for the ESF+ contributes to gender tracking. 100% is applicable when Member State chooses to use article 6(2), ESF+ as well as programme specific actions in gender equality.

2.A.1. Prioritatea 2: Nord-Est – O regiune mai digitalizata

Reference: Article 22(2) and point (c) of Article 22(3) CPR

☐ This is a priority dedicated to youth employment
☒ This is a priority dedicated to innovative actions
☐ This is a priority dedicated to support to the most deprived under the specific objective set out in point (xi) of Article 4(1) of the ESF+ regulation *
☐ This is a priority dedicated to support to the most deprived under the specific objective set out in point (x) of Article 4(1) of the ESF+ regulation ⁷⁸
☐ This is a priority dedicated to urban mobility specific objective set out in point (viii) of Article 2(b) of the ERDF and Cohesion Fund regulation
☐ This is a priority dedicated to ICT connectivity specific objective set out in point (v) of Article 2(a) of the ERDF and Cohesion Fund regulation

* If marked go to section 2.A.1.1.2

2.A.1.1 Specific objective⁷⁹ (repeated for each selected specific objective for priorities other than technical assistance)

a (ii) Fructificarea avantajelor digitalizarii, in beneficiul cetatenilor, al companiilor si al guvernelor

2.A.1.1.1 Interventions of the Funds

Reference: points (d)(i), (iii), (iv), (v), (vi) and (vii) of Article 22(3) CPR

The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation:

In procesul de revizuire a Strategiei de Specializare Inteligenta a Regiunii Nord-Est (RIS3 NE) 2021-2027, ADR NE a desfasurat o noua editie a mecanismului regional de descoperire antreprenoriala, avand ca scop revalidarea domeniilor si niselor cu potential de specializare, actualizarea viziunii, tintelor si prioritatilor de interventie. Pentru domeniul TIC au fost identificate ca nise de specializare modernizare industriala, cybersecurity, trasabilitate si big data, smart city si smart village, dezvoltare de noi produse TIC hardware & software si solutii de testare, etc. Municipiul Iasi a elaborat⁸⁰ Strategia de transformare digitala, care vizeaza cresterea economica si bunasterea sociala prin dezvoltarea si implementarea unui set de 16 activitati/fise de proiect, printre care mentionam harti geospatiale (demografice, retea utilitati, zgomot, poluare, etc.), dezvoltarea urbana inteligenta, crearea de biblioteci de obiecte digitale, crearea unei retele de hub-uri inovative, etc. Strategia va fi implementata in perioada 2019-2023, avand un necesar total de finantare estimat la 31,7 mil. Euro. La nivelul regiunii Nord-Est documentele strategice curente SIDU si SDL ale municipiilor si oraselor prevad printre interventiile de digitalizare si cele orientate, dedicate crearii de noi servicii si produse digitale pentru firme si cetateni, cu un orizont de realizare care se intinde pana la nivelul anului 2027. Astfel, 5 proiecte cu un buget total de aproximativ de 900 mii Euro vizeaza actiuni orientate catre realizarea de platforme-baze de date urbane, integrate GIS, platforme de promovare a oportunitatilor de investitii in diferite areale, sisteme de monitorizare a calitatii vietii si dezvoltarii durabile. Localitatile urbane care au prevazut actiuni de digitalizare sunt municipiile resedinta de judet Bacau, Iasi si Piatra Neamt. In plus, se regasesc si doua proiecte cu o valoare aproximativa de 1,1mil. Euro ale consiliilor judetene Botosani si Vaslui. Mai mult, din inventarierea strategiilor aflate in proces de elaborare la nivel local rezulta ca noua localitati intentioneaza sa dezvolte strategii tip orase inteligente (municipiile Botosani, Piatra Neamt, Campulung, Dorohoi, Pascani si orasele Darabani, Dolhasca, Flamanzi, Liteni).
--

⁷⁸ In case resources under the specific objective set out in point (x) of Article 4(1) of the ESF+ Regulation are taken into account for the purposes of Article 7(4) of the ESF+ Regulation.

⁷⁹ Except for a specific objective set out in Article 4(1)(c)(xi) of the ESF+ Regulation.

⁸⁰ In cadrul programului Digital cities challenge

Operatiuni vizate:

1. Transformarea digitala a IMM-urilor orientata catre cresterea intensitatii digitale, prin:
 - investitii pentru sprijinirea utilizarii de instrumente, echipamente si servicii digitale care sa conduca la realizarea de pagini proprii de internet, promovare digitala (internet), gazduire tip „cloud”, e-facturare, e-comert, digitalizarea comunicarii cu consumatorul si/sau clientul, dezvoltarea de mail-room-uri digitale, digitalizarea colectarii datelor, digitalizarea proceselor interne, etc.;
2. Crearea de servicii publice digitale noi sau semnificativ imbunatatite, orientate integrat atat catre mediul privat cat si catre cetateni si comunitatea locala, prin:
 - dezvoltarea, testarea si implementarea de aplicatii si solutii tip e-guvernare noi sau semnificativ imbunatatite, orientate catre imbunatatirea mediului de afaceri si antreprenoriatului, cat si reducerii substantiale a sarcinii administrative a cetateanului, etc;
 - dezvoltarea platformelor de date deschise in formate standardizate, prietenoase pentru dezvoltarea de servicii publice orientate/solicitate catre/de cetateni si firme, inclusiv harti geospatiale.
Prin interventiile realizate se va urmari o crestere a participarii comunitatilor locale in procesele decizionale.

In plus, pot fi vizate actiuni pentru cresterea capacitatii administrative a beneficiarilor care contribuie la o mai buna si eficienta implementare a proiectului: schimburi de bune practici, experiente, formare in domeniile de interes acoperite si strans legate de obiectivul specific, realizarea de documentatii tehnico - financiare aferente, in limita unui procent din bugetul proiectului sau intr-un cuantum fix.

Prin PNRR vor fi vizate scheme de ajutor de stat/de minimis pentru digitalizarea IMM-urilor și transformare digitală și tehnologică - creare de tehnologii digitale avansate (inteligenta artificiala, blockchain, IoT, etc. Asigurarea complementarității va fi facuta la nivel de proiect.

Totodata, va fi avuta in vedere si finantarea informatizarii activitatilor curente a administratiei publice locale.

Prin POCIDIF va fi vizata cresterea nivelului de interoperabilitate al sistemelor informatice din administratia publica centrala, pentru a utiliza informatiile si serviciile care sunt disponibile din diferite surse, iar prin POS se va sigura digitalizarea sistemului medical si a competentelor necesare.

Interventiile sunt corelate si raspund la elementele de ordin strategic prevazute in PDR NE 2021-2027, prioritatea nr. 1 „Dezvoltarea unei economii competitive”, masura 1.4.1 „Folosirea avantajelor tehnologiei informatiei si comunicatiilor in economie si serviciile publice” si, de asemenea cu RIS3 P2, Masurile 2.2: Sprijin pentru dezvoltarea tehnologică și durabilă a companiilor inovative si 2.4: Soluții smart pentru dezvoltarea comunităților locale.

The main target groups - point (d)(iii) of Article 22(3) CPR:

Populatia care beneficiaza de servicii digitale publice noi sau semnificativ imbunatatite (produse, servicii)

Firmele care beneficiaza de servicii digitale publice noi sau semnificativ imbunatatite (produse, servicii)

IMM-uri

Administratia publica locala

Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation Text field [2 000]

Respectarea prevederilor naționale în vigoare referitoare la egalitatea de sanse, incluziune si nediscriminare va reprezenta condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor de pe aceasta interventie. Pe de altă parte, se va încuraja și implementarea de acțiuni suplimentare, favorabile incluziunii și diversității.

Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR

Pentru interventiile care vizeaza transformarea digitala a IMM-urilor: zona de interventie urbana si rurala

Pentru interventiile care vizeaza crearea de servicii publice digitale noi sau semnificativ imbunatatite zona de interventie teritoriala este reprezentata de unitatea administrativ teritoriala urbana, de zona urbana functionala sau zona metropolitana.

Cele șase municipii reședința de județ vor putea accesa fondurile de pe această prioritate prin utilizarea și respectând condițiile aferente instrumentului de dezvoltare teritorială « Dezvoltare urbană integrată », dezvoltat în regiunea Nord-Est.

Proiectele depuse trebuie să facă parte dintr-o strategie integrată de dezvoltare urbană, inclusiv cele ale comunelor aflate în componenta zonei urbane funcționale sau zonei metropolitane.

Celelalte municipii și orașe din regiune vor putea accesa fondurile de pe această prioritate, cu condiția ca proiectele depuse să facă parte dintr-o strategie integrată de dezvoltare urbană sau o strategie de dezvoltare locală. De această prevedere vor beneficia și satele aparținătoare de localități urbane.

UAT-urile județene pot depune proiecte cu condiția ca acestea să fie cuprinse într-o strategie județeană.

The interregional, cross-border and transnational actions – point (d)(vi) of Article 22(3) CPR

The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR

N/A

2.A.1.1.2 Indicators

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR and Article 8 ERDF and CF Regulation

Table 2: Output indicators								
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
P 2	a (ii) Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor	FEDR	Mai puțin dezvoltată	RCO 01	Intreprinderi care beneficiază de sprijin (din care: micro, medii, mari)	Intreprinderi	333	1057
				RCO 02	Intreprinderi care primesc sprijin financiar sub formă de grant	Intreprinderi	333	1057
				RCO 13	Servicii și produse digitale dezvoltate pentru întreprinderi	Mil. Euro	20	57,11

				RCO 14	Institutii publice care beneficiaza de sprijin pentru a dezvolta servicii si aplicatii digitale	Nr.	11	82
--	--	--	--	-----------	---	-----	----	----

Table 3: Result indicators											
Prio rity	Specific objecti ve (Invest ment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fu nd	Categ ory of regio n	ID [5]	Indica tor [255]	Mea sure men t unit	Baseline or referenc e value	Refe renc e year	Target (2029)	Sourc e of data [200]	Comm ents [200]
P 2	a (ii) Fructific area avantaje lor digitaliz arii, in beneficiu l cetatenil or, al compani ilor si al guvernel or	FE DR	Mai putin dezvolt ata	R C R 11	Utilizat ori de servicii si aplicatii digitale publice	Nr.	0	2020	1.224.795	Proiect e implem entate	
				R C R 13	Intrepri nderi care ating un nivel ridicat de intensit ate digitale	Nr.	0	2020	1057	Proiect e implem entate	

[Point 2.1.1.3 in the Commission proposal has been moved up following changes in Article 17(3)(c) CPR and it is now point 2.1.1.bis]

2.A.1.1.3 Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention (not applicable to the EMFAF)

Reference: point (d)(viii) of Article 22(3) CPR

Table 4: Dimension 1 – intervention field					
Priority No	Fund	Category of region⁸¹	Specific objective	Code	Amount (MEUR)
P 2	FEDR	Mai puțin dezvoltată	a (ii) Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor	013 - Digitizing SMEs (including e-Commerce, e-Business and networked business processes, digital innovation hubs, living labs, web entrepreneurs and ICT start-ups, B2B)	51,2466
				016 - Government ICT solutions, e-services, applications	30,4
				172 - Cross-financing under the ERDF (support to ESF-type actions necessary for the implementation of the ERDF part of the operation and directly linked to it)	4,2972

Table 5: Dimension 2 – form of financing					
Priority No	Fund	Category of region⁸²	Specific objective	Code	Amount (MEUR)
P 2	FEDR	Mai puțin dezvoltată	a (ii) Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor	01 - Grant	85,9438

Table 6: Dimension 3 – territorial delivery mechanism and territorial focus					
Priority No	Fund	Category of region⁸³	Specific objective	Code	Amount (MEUR)
P 2	FEDR	Mai puțin dezvoltată	a (ii) Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor	19 – Functional urban areas	18,72
				26 - Cities, towns and suburbs	56,435
				28 - Rural areas	10,7888

Table 7: Dimension 6 – ESF+ secondary themes					
Priority No	Fund	Category of region	Specific objective	Code	Amount (MEUR)
P 2	FEDR	Mai puțin dezvoltată	a (ii) Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor	02 – Developing digital skills and jobs	85,9438

⁸¹ Not relevant for CF

⁸² Not relevant for CF

⁸³ Not relevant for CF

Table 8: Dimension 7 – ESF+*, ERDF, CF and JTF gender equality dimension					
Priority No	Fund	Category of region	Specific objective	Code	Amount (MEUR)
P 2	FEDR	Mai puțin dezvoltată	a (ii) Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor	03 – Gender neutral	85,9438

* In principle, 40% for the ESF+ contributes to gender tracking. 100% is applicable when Member State chooses to use article 6(2), ESF+ as well as programme specific actions in gender equality.

2.A.1 Prioritatea 3: Nord-Est – O regiune durabila, mai prietenoasa cu mediul

Reference: Article 22(2) and point (c) of Article 22(3) CPR

☐ This is a priority dedicated to youth employment
☐ This is a priority dedicated to innovative actions
☐ This is a priority dedicated to support to the most deprived under the specific objective set out in point (xi) of Article 4(1) of the ESF+ regulation *
☐ This is a priority dedicated to support to the most deprived under the specific objective set out in point (x) of Article 4(1) of the ESF+ regulation ⁸⁴
☐ This is a priority dedicated to urban mobility specific objective set out in point (viii) of Article 2(b) of the ERDF and Cohesion Fund regulation
☐ This is a priority dedicated to ICT connectivity specific objective set out in point (v) of Article 2(a) of the ERDF and Cohesion Fund regulation

* If marked go to section 2.A.1.1.2

2.A.1.1 Specific objective⁸⁵ (Investment for Jobs and Growth goal) repeated for each selected specific objective for priorities other than technical assistance

b (i) Promovarea eficientei energetice si reducerea emisiilor de gaze cu efect de sera

2.A.1.1.1 Interventions of the Funds

Reference: points (d)(i), (iii), (iv), (v), (vi) and (vii) of Article 22(3) CPR

The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation:

La nivelul regiunii documentele strategice curente (SIDU/SDL) ale municipiilor si oraselor prevad actiuni cu un orizont de realizare 2030. Acestea se concretizeaza in 77 proiecte cu impact asupra cresterii eficientii energetice, si includ operatiuni precum: - Reabilitarea termica a blocurilor de locuinte – 28 proiecte in Bacau, Botosani, Campulung Moldovenesc, Falticeni, Husi, Iasi, Moinesti, Onesti, Piatra Neamt, Roman, Suceava, Vatra Dornei, Bicz, Buhusi, Darmanesti, Flamanzi, Gura Humorului, Murgeni, Negresti, Siret, Targu Frumos, Targu Neamt, Targu Ocna - Reabilitarea termica a cladirilor publice – 49 de proiecte in Bacau, Barlad, Botosani, Campulung Moldovenesc, Falticeni, Iasi, Moinesti, Onesti, Piatra Neamt, Radauti, Roman, Suceava, Vaslui, Vatra Dornei, Darmanesti, Murgeni, Negresti, Roznov, Siret, Targu Neamt In cadrul POR 2014-2020 au fost contractate 5 proiecte de eficientizare energetica a cladirilor rezidentiale, in Darmanesti, Roman si Tg. Neamt care vizeaza un total de 602 apartamente. Pe domeniul de interventie adresat eficientizarii energetice a cladirilor publice au fost contractate 39 proiecte: 18 de infrastructura educationala, 12 de infrastructura de sanatate si 9 reprezentate de alte tipuri de infrastructura (administratia publica), in localitatile Iasi, Moinesti, Falticeni, Comanesti, Piatra Neamt, Buhusi, Roman, Bicz, Solca, Pascani, Barlad, Vaslui, Dorohoi, Vatra Dornei, Darmanesti, Radauti, Onesti, Suceava, Flamanzi, Husi si comunele Savinesti (NT), Grozesi (IS), Ion Neculce (IS), Moara (SV), Margineni (BC). In urma implementarii proiectelor de eficientizare energetica a cladirilor publice se estimeaza o reducere a consumului anual de energie primara de 50.320 MWh/an. Municipiul Iasi va beneficia de asistenta tehnica si financiara (38 mil.Euro) prin participarea pe Programul BERD “Orase Verzi”. Astfel, in baza viitorului plan de actiune, va fi promovata tranzitia verde, prin investitii orientate catre cresterea eficientei energetice a cladirilor publice si reducerea poluarii parcului de transport public in comun Operatiuni vizate: - investitii in cladirile rezidentiale in vederea cresterii eficientei energetice inclusiv, dupa caz, masuri de consolidare structurala, in functie de nivelul de expunere si vulnerabilitate la riscurile identificate;

⁸⁴ In case resources under the specific objective set out in point (x) of Article 4(1) of the ESF+ Regulation are taken into account for the purposes of Article 7(4) of the ESF+ Regulation.

⁸⁵ Except for a specific objective set out in Article 4(1)(c)(xi) of the ESF+ Regulation.

- investiții în clădirile publice în vederea asigurării/creșterii eficienței energetice inclusiv după caz, măsuri de consolidare structurală, în funcție de nivelul de expunere și vulnerabilitate la riscurile identificate.

Acțiunile pentru fiecare dintre cele două operațiuni pot cuprinde:

1. îmbunătățirea izolației termice a anvelopei clădirii (ex. pereți exteriori, ferestre, tamplarie, planșeu superior, planșeu peste subsol, etc.), sarpantelor și învelitoarelor, inclusiv măsuri de consolidare a clădirii (după caz) – în mod obligatoriu;
2. crearea, reabilitarea, modernizarea sistemelor de ventilare și climatizare (inclusiv sisteme de răcire pasivă), înlocuire, după caz, a instalațiilor producere și utilizare agent termic pentru încălzire și a apei calde menajere, cu surse regenerabile la scară mică, în combinație cu pachetul de renovare energetică;
3. implementarea sistemelor inteligente de management energetic pentru îmbunătățirea eficienței energetice și monitorizarea consumurilor de energie (ex. achiziționarea, instalarea, întreținerea și exploatarea sistemelor inteligente pentru gestionarea și monitorizarea oricărui tip de energie pentru asigurarea condițiilor de confort interior);
4. amenajarea de acoperisuri și fațade verzi;
5. orice alte activități care conduc la îndeplinirea realizării obiectivului specific (înlocuirea/modernizarea lifturilor, înlocuirea circuitelor electrice, dotarea clădirilor cu sisteme de iluminat inteligente, etc.).

În plus, ca parte a proiectului, pot fi vizate acțiuni pentru creșterea capacității administrative a beneficiarilor care contribuie la o mai bună și eficientă implementare a proiectului: schimburi de bune practici, experiențe, formare în domeniile de interes acoperite și stărni legate de obiectivul specific, realizarea de documentații tehnico-financiare aferente în limita unui procent din bugetul proiectului sau într-un quantum fix. Totodată, pot fi avute în vedere și realizarea de planuri/strategii pentru energie și climă, îmbunătățirea eficienței energetice, etc. Acțiunile propriu-zis de renovare energetică vor trebui însoțite de acțiuni de informare, consultare, constientizare a grupului țintă privind avantajele oferite de îmbunătățirea eficienței energetice cât și diseminarea de informații referitoare la rezultatele pozitive obținute din implementarea curentă a proiectelor.

Un pachet de renovare energetică la nivel de operațiune va cuprinde, în mod obligatoriu acțiuni de la punctul 1 și în funcție de nevoile/provocările specifice, combinat și acțiuni de la pct. 2-5. Intervențiile vor pune accent în special pe clădirile cu performanță energetică scăzută, cu un consum mediu anual de energie ridicat, fiind condiționate de realizarea unui audit energetic înainte și după realizarea intervenției. Un alt criteriu de prioritzare (aplicabil clădirilor publice) va fi gradul de utilizare a capacității, acordându-se prioritate celor care vor fi utilizate intens și pe termen îndelungat (utilizatori x durată).

Prin PNRR ar urma să fie finanțate clădirile rezidențiale din municipii (altele decât cele reședința de județ) și orașe, respectiv clădirile publice aparținând autorităților publice centrale. Mai mult, în pilonul de coeziune socială și teritorială, componenta fondul de reziliență pentru localități urbane și rurale prevede intervenții pentru construirea și modernizarea de clădiri publice nZEB.

Intervențiile sunt corelate și adresează elementele de ordin strategic prevăzute în PDR NE 2021-2027, prioritatea nr. 3 Protejarea mediului și optimizarea utilizării resurselor, măsura 3.1.1 Creșterea eficienței energetice și a utilizării energiei din surse regenerabile în sectorul rezidențial, infrastructura publică și firme.

The main target groups - point (d)(iii) of Article 22(3) CPR:

Persoane care locuiesc în locuințe multifamiliale, blocuri de apartamente

Utilizatori ai clădirilor publice

Nota: În această categorie figurează și utilizatorii clădirilor publice cu funcțiuni medicale, în cazul în care eficientizarea energetică a acestor clădiri nu va fi finanțată pe PO Sanătate.

Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation Text field [2 000]

Respectarea prevederilor naționale în vigoare referitoare la egalitate de șanse, incluziune și nediscriminare va reprezenta condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor alocate acestei intervenții.

Pe de altă parte, se va încuraja și implementarea de acțiuni suplimentare, favorabile incluziunii și diversității.

Infrastructura aferentă clădirilor rezidențiale și publice va fi adaptată pentru persoanele cu dizabilități, după caz, prin: asigurarea de rampe de acces pentru toate tipurile de clădiri (rezidențiale și publice) și asigurarea de măsuri obligatorii de accesibilizare a clădirilor publice pentru persoane cu dizabilități și pentru nevoile individuale ale persoanelor cu

handicap: de exemplu marcaje tactil vizuale și utilizarea de culori contrastante pe trasee de acces, adaptări în spațiul construit prin intrări, circulații orizontale și verticale, grupuri sanitare, alte tipuri de adaptari.

Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR

Zona de interventie teritoriala este reprezentata de unitatea administrativ teritoriala urbana, de zona urbana functionala sau de zona metropolitana.

Cele sase municipii resedinta de judet vor putea accesa fondurile de pe aceasta prioritate atat pentru componenta rezidentiala cat si pentru cladiri publice, prin utilizarea si respectand conditiile aferente instrumentului de dezvoltare teritoriala « Dezvoltare urbana integrata », dezvoltat in regiunea Nord-Est. Proiectele depuse trebuie sa faca parte dintr-o strategie integrata de dezvoltare urbana, inclusiv cele ale comunelor aflate in componenta zonei urbane functionale sau zonei metropolitane.

Celelalte municipii si orase din regiune vor putea accesa fondurile pe componenta de cladiri publice, pe acest obiectiv specific cu conditia ca, proiectele depuse sa faca parte dintr-o strategie integrata de dezvoltare urbana sau o strategie de dezvoltare locala. De aceasta prevedere vor beneficia si satele apartinatoare de acest tip de localitati urbane.

UAT judet.

Totodata, toate proiectele initiale de administratia publica locala trebuie sa raspunda obiectivelor de imbunatatire a eficientei energetice, prevazute in planuri/strategii de imbunatatire a eficientei energetice, clima, energie durabila, etc.

The interregional, cross-border and transnational actions – point (d)(vi) of Article 22(3) CPR

The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR

N/A

2.A.1.1.2 Indicators

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR and Article 8 ERDF and CF Regulation

Table 2: Output indicators								
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
P 3	b (i) Promovarea eficientei energetice si reducerea emisiilor de gaze cu efect de sera	FEDR +BS	Mai putin dezvoltata	RCO 18	Gospodarii care beneficiaza de sprijin pentru imbunatatirea performantei energetice a locuintei	Nr.	0	14.471
				RCO 19	Cladiri publice care beneficiaza de sprijin pentru imbunatatirea performantei energetice	mp	0	465.028

Table 3: Result indicators											
Prior ity	Specific objectiv e (Invest ment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fu nd	Categ ory of regio n	ID [5]	Indica tor [255]	Meas urem ent unit	Baselin e or referen ce value	Referenc e year	Target (2029)	Sour ce of data [200]	Com ment s [200]
P 3	<i>b (i) Promova rea eficientei energetic e si reducere a emisiilor de gaze cu efect de sera</i>	<i>FE DR +B S</i>	<i>Mai putin dezvolt ata</i>	RC R 26	Consu m final anual de energie	MWh	243.176	2005- 2010 medie anuala pentru sector rezidential 2017- 2019 medie anuala pentru cladiri publice	124.495,5	Proie cte imple menta te	
				RC R 29	Emisii de gaze cu efect de sera estimat e	Tone echiv CO2/ an	49.447,6	2005- 2010 medie anuala pentru sector rezidential 2017- 2019 medie anuala pentru cladiri publice	25.261,9	Proie cte imple menta te	

[Point 2.1.1.3 in the Commission proposal has been moved up following changes in Article 17(3)(c) CPR and it is now point 2.1.1.bis]

2.A.1.1.3 Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention (not applicable to the EMFAF)

Reference: point (d)(viii) of Article 22(3) CPR

Table 4: Dimension 1 – intervention field					
Priority No	Fund	Category of region⁸⁶	Specific objective	Code	Amount (MEUR)
P 3	FEDR	Mai puțin dezvoltată	b (i) Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	041 – Energy efficiency renovation of existing housing stock, demonstration projects and supporting measures	37,6736
				045 – Energy efficiency renovation or energy efficiency measures regarding public infrastructure, demonstration projects and supporting measures compliant with energy efficiency criteria	183,249
				172 - Cross-financing under the ERDF (support to ESF-type actions necessary for the implementation of the ERDF part of the operation and directly linked to it)	11,6275

Table 5: Dimension 2 – form of support					
Priority No	Fund	Category of region⁸⁷	Specific objective	Code	Amount (MEUR)
P 3	FEDR	Mai puțin dezvoltată	b (i) Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	01 - Grant	232,5501

Table 6: Dimension 3 – territorial delivery mechanism and territorial focus					
Priority No	Fund	Category of region⁸⁸	Specific objective	Code	Amount (MEUR)
P 3	FEDR	Mai puțin dezvoltată	b (i) Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	19 – Functional urban areas	136,1032
				26 - cities, towns and suburbs	96,4469

⁸⁶ Not relevant for CF

⁸⁷ Not relevant for CF

⁸⁸ Not relevant for CF

Table 7: Dimension 6 – ESF+ secondary themes					
Priority No	Fund	Category of region	Specific objective	Code	Amount (MEUR)
P 3	FEDR	Mai putin dezvoltata	b (i) Promovarea eficientei energetice si reducerea emisiilor de gaze cu efect de sera	010 – Adressing challenges identified in the European Semester ⁸⁹	232,5501

Table 8: Dimension 7 – ESF+*, ERDF, CF and JTF gender equality dimension					
Priority No	Fund	Category of region	Specific objective	Code	Amount (MEUR)
P 3	FEDR	Mai putin dezvoltata	b (i) Promovarea eficientei energetice si reducerea emisiilor de gaze cu efect de sera	02 – Gender mainstreaming	232,5501

* In principle, 40% for the ESF+ contributes to gender tracking. 100% is applicable when Member State chooses to use article 6(2), ESF+ as well as programme specific actions in gender equality.

b (vii) Imbunatatirea protectiei naturii si a biodiversitatii, a infrastructurii verzi in special in mediul urban si reducerea poluarii

2.A.1.1.1 Interventions of the Funds

Reference: points (d)(i), (iii), (iv), (v), (vi) and (vii) of Article 22(3) CPR

The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation:

La nivelul regiunii strategiile integrate de dezvoltare urbana si de dezvoltare locala 2014-2020, prevad si actiuni cu orizont de realizare la nivelul anului 2030 – 46 de proiecte, cu un buget total de 71 mil. Euro -, pentru investitiile care promoveaza infrastructura verde in zonele urbane. Pe POR 2014-2020 au fost contractate 14 proiecte care vizeaza amenajarea, reamenajarea si revitalizarea de zone verzi in municipiile Botosani, Iasi, Piatra Neamt, Suceava si Roman si in orasele Darmanesti, Siret, Gura Humorului si Buhusi; interventiile vizand o suprafata totala de 610 mii m² de spatii verzi. Alte 6 proiecte vor viza reconversia de terenuri degradate in zone verzi in municipiile Iasi, Dorohoi si orasele Darabani, Vicovu de Sus, Flamanzi si Siret, prin care se vor reda spre utilizarea locuitorilor o suprafata de 111 mii m² zone verzi. Operatiuni vizate: - Investitii care promoveaza infrastructura verde in zonele urbane, respectiv modernizarea si extinderea spatiilor verzi, inclusiv prin reconversia functionala a spatiilor urbane degradate, a terenurilor virane degradate/ neutilizate/abandonate, cat si amenajari de paduri – parc; fiind sprijinite urmatoarele tipuri de actiuni: • Creare, amenajare de spatii verzi: defrisarea vegetatiei existente, modelarea terenului, plantarea cu plante perene/gazonarea suprafetelor, plantare arbori si arbusti, amenajare alei cu structura non-invaziva, foisoare, puncte de observare pasari, pasuni de albine, hoteluri de albine, inclusiv sisteme de irigatii si de iluminat inteligent pentru spatiile amenajate, toalete ecologice, mobilier urban aferent (din materiale ecologice), managementul informatizat al fondului de arbori, etc. • Amenajare de paduri-parc: zone de acces, alei cu structura non-invaziva (materiale ecologice), trasee pentru biciclete, platforme de popas, coridoare ecologice, sisteme de irigatii/sisteme de iluminat inteligent pentru spatiile amenajate, toalete ecologice; mobilier urban aferent (din materiale ecologice), dupa caz – reimpaduriri, managementul informatizat al fondului de arbori, etc.

⁸⁹ Interventiile de EE raspund Recomandarii Specifice de Tara RST 4 (Raport de Tara 2020)

In plus, ca parte a proiectelor, pot fi vizate actiuni pentru cresterea capacitatii administrative a beneficiarilor care contribuie la o mai buna si eficienta implementare a proiectului: schimburi de bune practici, experiente, formare in domeniile de interes acoperite si strans legate de obiectivul specific, realizarea de documentatii tehnico-financiare aferente in limita unui procent din bugetul proiectului sau intr-un quantum fix. Mai mult, proiectele pot include actiuni de informare, consultare, constientizare a grupurilor tinta asupra viitoarelor beneficii ale proiectului. De asemenea, proiectele care vizeaza amenajari de paduri-parc pot cuprinde si elaborarea de planuri de management al acestui tip de infrastructura verde.

Interventiile din program orientate catre promovarea infrastructurii verzi sunt complementare cu cele prevazute pe PNRR-ul, care vizeaza realizarea de paduri urbane si culoare verzi ecologice.

Desi o parte din aceste interventii sunt asemanatoare cu cele din prezentul program, trebuie retinut aspectul ca necesarul de finantare inventariat in regiune depaseste alocarea financiara din POR NE prin P3, existand premisele ca programul si planul sa le finanteze in mod complementar.

Interventiile sunt sustinute si raspund la elementele de ordin strategic prevazute in PDR NE 2021-2027, prioritatea nr. 3 Protejarea mediului si optimizarea utilizarii resurselor, masura 3.5.1 Prezervarea biodiversitatii si dezvoltarea infrastructurii verzi.

The main target groups - point (d)(iii) of Article 22(3) CPR:

Populatia localitatilor urbane care beneficiaza de actiuni care promoveaza infrastructura verde

Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation

Respectarea prevederilor naționale în vigoare referitoare la egalitate de șanse, incluziune și nediscriminare va reprezenta condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor alocate acestei intervenții.

Pe de altă parte, se va încuraja și implementarea de acțiuni suplimentare, favorabile incluziunii și diversității.

Beneficiarii vor lua măsuri ca infrastructura verde creată, amenajată să fie accesibilă întregii populații, incluzând toate categoriile vulnerabile, asigurându-se măsuri speciale de accesibilizare pentru persoanele cu dizabilități, cum ar fi: aleile pietonale să aibă o lățime adecvată și finisaj antiderapant, ca traseele pietonale să fie fără obstacole, ca mobilierul urban și locurile de odihnă să fie ușor de detectat de către persoanele cu capacități diminuate de vedere, să existe toalete adaptate, etc.

Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR

Zona de interventie teritoriala este reprezentata de unitatea administrativ teritoriala urbana, de zona urbana functionala sau de zona metropolitana.

Cele sase municipii resedinta de judet vor putea accesa fondurile de pe aceasta prioritate prin utilizarea si respectand conditiile aferente instrumentului de dezvoltare teritoriala « Dezvoltare urbana integrata », dezvoltat in regiunea Nord-Est. Proiectele depuse trebuie sa faca parte dintr-o strategie integrata de dezvoltare urbana, inclusiv cele ale comunelor aflate in componenta zonei urbane functionale sau zonei metropolitane.

Celelalte municipii si orase din regiune vor putea accesa fondurile de pe acest obiectiv specific cu conditia ca, proiectele depuse sa faca parte dintr-o strategie integrata de dezvoltare urbana sau o strategie de dezvoltare locala. De aceasta prevedere vor beneficia si satele apartinatoare de localitatile urbane.

The interregional, cross-border and transnational actions – point (d)(vi) of Article 22(3) CPR

The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR

N/A

2.A.1.1.2 Indicators

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR and Article 8 ERDF and CF Regulation

Table 2: Output indicators								
Priorit y	Specific objective (Investmen t for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Categor y of region	ID [5]	Indicator [255]	Measuremen t unit	Mileston e (2024)	Targe t (2029)
P 3	<i>b (vii) Imbunatatire a protectiei naturii si a biodiversitatii , a infrastructuri i verzi in special in mediul urban si reducerea poluarii</i>	<i>FEDR+B S</i>	<i>Mai putin dezvoltata</i>	RC O 36	Suprafata infrastructuri i verzi care beneficiaza de sprijin in zonele urbane	ha	0	87

Table 3: Result indicators											
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference year	Target (2029)	Source of data [200]	Comments [200]
P 3	<i>b (vii) Imbunatatirea protectiei naturii si a biodiversitatii, a infrastructurii verzi in special in mediul urban si reducerea poluarii</i>	<i>FE DR +BS</i>	<i>Mai putin dezvoltata</i>	<i>RCR 95</i>	Populatia care are acces la infrastructuri verzi noi sau modernizate in zonele urbane	Nr. persoane	335.649	2019	527.784	Proiecte implementate	

[Point 2.1.1.3 in the Commission proposal has been moved up following changes in Article 17(3)(c) CPR and it is now point 2.1.1.bis]

2.A.1.1.3 Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention (not applicable to the EMFAF)

Reference: point (d)(viii) of Article 22(3) CPR

Table 4: Dimension 1 – intervention field					
Priority No	Fund	Category of region ⁹⁰	Specific objective	Code	Amount (mEUR)
P 3	FEDR	Mai putin dezvoltata	b (vii) Imbunatatirea protectiei naturii si a biodiversitatii, a infrastructurii verzi in special in mediul urban si reducerea poluarii	079 – Nature and biodiversity protection, green and blue infrastructure	55,2306
				172 - Cross-financing under the ERDF (support to ESF-type actions necessary for the implementation of the ERDF part of the operation and directly linked to it)	2,9069

⁹⁰ Not relevant for CF

Table 5: Dimension 2 – form of support					
Priority No	Fund	Category of region⁹¹	Specific objective	Code	Amount (mEUR)
P 3	FEDR	Mai puțin dezvoltată	b (vii) Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării	01 - Grant	58,1375

Table 6: Dimension 3 – territorial delivery mechanism and territorial focus					
Priority No	Fund	Category of region⁹²	Specific objective	Code	Amount (mEUR)
P 3	FEDR	Mai puțin dezvoltată	b (vii) Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării	19 – Functional urban areas	11,6275
				26 - cities, towns and suburbs	46,51

Table 7: Dimension 6 – ESF+ secondary themes					
Priority No	Fund	Category of region	Specific objective	Code	Amount (mEUR)
P 3	FEDR	Mai puțin dezvoltată	b (vii) Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării	010 – Addressing challenges identified in the European Semester⁹³	58,1375

Table 8: Dimension 7 – ESF+*, ERDF, CF and JTF gender equality dimension					
Priority No	Fund	Category of region	Specific objective	Code	Amount (mEUR)
P 3	FEDR	Mai puțin dezvoltată	b (vii) Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării	03 – Gender neutral	58,1375

* In principle, 40% for the ESF+ contributes to gender tracking. 100% is applicable when Member State chooses to use article 6(2), ESF+ as well as programme specific actions in gender equality.

⁹¹ Not relevant for CF

⁹² Not relevant for CF

⁹³ Intervensiile de EE răspund Recomandării Specifice de Țară RST 4 (Raport de Țară 2020)

2.A.1 Prioritatea 4: Nord-Est – O regiune cu o mobilitate urbana mai durabila

Reference: Article 22(2) and point (c) of Article 22(3) CPR

☐ This is a priority dedicated to youth employment
☐ This is a priority dedicated to innovative actions
☐ This is a priority dedicated to support to the most deprived under the specific objective set out in point (xi) of Article 4(1) of the ESF+ regulation *
☐ This is a priority dedicated to support to the most deprived under the specific objective set out in point (x) of Article 4(1) of the ESF+ regulation ⁹⁴
☒ This is a priority dedicated to urban mobility specific objective set out in point (viii) of Article 2(b) of the ERDF and Cohesion Fund regulation
☐ This is a priority dedicated to ICT connectivity specific objective set out in point (v) of Article 2(a) of the ERDF and Cohesion Fund regulation

* If marked go to section 2.A.1.1.2

2.A.1.1 Specific objective⁹⁵ (Investment for Jobs and Growth goal) repeated for each selected specific objective for priorities other than technical assistance

b (viii) Promovarea mobilitatii urbane multimodale sustenabile

2.A.1.1.1 Interventions of the Funds

Reference: points (d)(i), (iii), (iv), (v), (vi) and (vii) of Article 22(3) CPR

The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation:

Planurile de mobilitate urbana durabila din regiune prevad actiuni orientate catre modernizarea infrastructurii stradale aferente transportului public; modernizarea transportului public; construirea de sisteme intermodale pentru pasageri; achizitionarea de material rulant electric; introducerea de sisteme de e-ticketing; crearea de sisteme de parcare inteligente; introducerea de sisteme de management al traficului; introducerea de mijloace alternative de mobilitate - amenajarea piste pentru biciclisti, centre de inchiriere biciclete, parcare pentru biciclete, extinderea, modernizarea zonelor pietonale (inclusiv construire de pasaje supraterane pietonale) si infrastructura de incarcare electrica. Optimizarea mobilitatii urbane prin investitii in infrastructura de transport, bazata pe actiunile prioritare reiesite din PMUD-ul fiecarui municipiu sau oras din regiune va contribui la reducerea emisiilor de CO². Transportul urban electric reprezinta o varianta nepoluanta si eficienta din punct de vedere al utilizarii resurselor pentru a asigura tranzitul zilnic al populatiei, iar imbunatatirea infrastructurii va creste gradul de confort, viteza de deplasare, siguranta traficului si alte beneficii adiacente, in special asigurarea accesibilitatii pentru persoane cu dizabilitati. Astfel, se va asigura dezvoltarea unei structuri de transport public durabile din punct de vedere tehnic si eficiente din punct de vedere financiar. Realizarea de trasee separate exclusive pentru vehiculele de transport public, cu scopul cresterii frecventei serviciilor atat in orele de varf, cat si in afara lor va reduce timpul de calatorie al vehiculelor de transport public, precum si reducerea nivelului si a duratei aglomerarilor/congestiilor de trafic in reseaua principala de transport. Accesibilitatea urbana va pune accent pe mijloacele de transport favorabile mediului, cu evidentiarea prioritatii transportului public si oferirea de facilitati de optiune pentru mijloacele alternative de transport: mersul pe jos, cu bicicleta. Retelele integrate de alei pietonale ar trebui sa acopere traseele de la /catre: institutiile de invatamant, centre de comunitate si de agrement, parcuri, obiective turistice si culturale, centre comerciale-birouri, institutii publice. Proiectele majore de imbunatatire a mobilitatii se axeaza pe investitii integrate in coridoarele de mobilitate pentru traficul auto public si privat si mijloace de transport alternativ, care sa cuprinda pe acelasi segment de strada mai multe componente pentru imbunatatirea mobilitatii. Pe POR 2014-2020, in regiune au fost contractate 26 proiecte de catre municipiile resedinta de judet (zona urbana functionala), in valoare de circa 240 mil. euro care vizeaza reabilitarea, modernizarea si extinderea transportului public local electric, crearea de coridoare de mobilitate in zona centrala, regenerarea coridoarelor secundare, implementarea sistemelor bike-share, etc. Totodata, au fost contractate 9 proiecte in alte municipii si orase (si zona lor functionala), in

⁹⁴ In case resources under the specific objective set out in point (x) of Article 4(1) of the ESF+ Regulation are taken into account for the purposes of Article 7(4) of the ESF+ Regulation.

⁹⁵ Except for a specific objective set out in Article 4(1)(c)(xi) of the ESF+ Regulation.

valoare de 57,2 mil euro care vizeaza extinderea retelei de piste de biciclete, reamenajarea trotuarelor, modernizarea retelei stradale deservite de transportul in comun, introducerea de autobuze electrice, etc. De asemenea, in cadrul a 4 proiecte derulate de MDLPA, au fost achizitionate 80 de autobuze electrice si 25 de tramvaie pentru municipiile Botosani, Iasi, Piatra Neamt si Suceava, cu un buget total de 115,6 mil. Euro.

Operatiuni vizate:

- implementarea mobilitatii urbane durabile prin crearea, dezvoltarea transportului public in comun nepoluant, prin:
 - Crearea, modernizarea, reabilitarea, extinderea infrastructurii rutiere utilizate de transportul public in comun nepoluant;
 - Crearea, modernizarea, reabilitarea, extinderea de benzi separate, folosite exclusiv pentru mijloacele de transport public de calatori;
 - Crearea, modernizarea, reabilitarea, extinderea cailor de rulare pentru tramvaie;
 - Modernizare, achizitionare de material rulant electric (tramvaie), troleibuze si autobuze electrice, inclusiv asigurarea accesibilitatii in mijloacele de transport in comun pentru persoanele cu dizabilitati;
 - Amenajarea statiilor de incarcare electrica pentru autobuzerle electrice in punctele terminus ale traseelor;
 - Crearea, modernizarea, reabilitarea, extinderea depourilor/autobazelor aferente transportului public in comun nepoluant, inclusiv infrastructura tehnica aferenta;
 - Crearea, modernizarea, reabilitarea statiilor de transport public de calatori, inclusiv asigurarea accesibilitatii pentru persoanele cu dizabilitati;
 - Sisteme informationale inteligente pentru transportul public in comun: furnizarea de informatii privind timpii de sosire si de plecare, harti de transport si grafice orare, alternativele si legaturile cu alte linii de transport prin afisare digitala si mesaje vocale, posibilitati de intermodalitate, aplicatii pentru planificarea calatoriilor, inclusiv sisteme e-ticketing;
 - Amenajarea de parcarri in punctele terminus ale liniilor de transport in comun, in zona de acces in municipiu/oras pentru a incuraja continuarea calatoriei spre punctele de interes cu mijloacele de transport in comun;
 - Crearea, modernizarea, extinderea sistemelor de management inteligent al traficului, precum si a altor sisteme de transport inteligente;
 - Dezvoltarea solutiilor inteligente pentru managementul parcarilor;
 - Dezvoltarea facilitatilor de tip parking integrate cu infrastructuri pentru deplasari nemotorizate;
 - Amenajarea de aliniamente de arbori si arbusti.
- implementarea mobilitatii urbane durabile prin crearea, dezvoltarea de moduri alternative de transport nepoluat, prin:
 - Crearea, modernizarea, reabilitarea, extinderea pistelor si traseelor pentru biciclete, a parcarilor pentru biciclete, inclusiv sistemelor de inchiriere de biciclete;
 - Crearea, modernizarea, extinderea de zone si trasee pietonale si semi-pietonale partajate (pentru pietoni, biciclisti si deplasari motorizate pentru riverani), inclusiv prin reconversia strazilor;
 - Dezvoltarea sistemelor de reducere, interzicere a circulatiei autoturismelor in anumite zone;
 - Crearea, extinderea de trotuare si spatii dedicate transportului nemotorizat si amenajari urbane pentru pietoni, inclusiv aliniamente de arbori si arbusti.

Totodata, poate fi avuta in vedere si configurarea, reconfigurarea infrastructurii rutiere pe strazile urbane, pentru prioritizarea transportului public de calatori, cu bicicleta si pietonal, accesibilizarea infrastructurii de transport pentru persoanele cu dizabilitati.

In plus, ca parte a proiectului, pot fi vizate actiuni pentru cresterea capacitatii administrative a beneficiarilor care contribuie la o mai buna si eficienta implementare a proiectului: schimburi de bune practici, experiente, formare in domeniile de interes acoperite si strans legate de obiectivul specific, realizarea de documentatii tehnico-financiare aferente in limita unui procent din bugetul proiectului sau intr-un quantum fix. Totodata, sprijinul poate viza realizarea/actualizarea planurilor urbane de mobilitate durabila. Mai mult, proiectele vor include actiuni de informare, constientizare a grupului tinta asupra viitoarelor beneficii ale proiectului, precum si actiuni de consultare a grupului tinta asupra masurilor de mobilitate urbana si a modalitatilor de implementare propuse prin proiect. Asemenea actiuni vor avea loc in timpul pregatirii documentatiei aferente cererii de finantare.

In PNRR sunt prevazute interventii in municipii care vizeaza schimbarea parcului de transport public in comun cu autobuze electrice si/sau pe combustibili alternativi, calea de rulare aferenta si piste ciclabile.

Desi aceste interventii sunt asemanatoare cu o parte din cele prevazute in program, trebuie retinut aspectul ca necesarul de finantare inventariat in regiune depaseste alocarea financiara din POR NE prin P4, existand premisele ca programul si planul sa le finanteze in mod complementar.

Aceasta prioritate este sustinuta si raspunde de/la elementele de ordin strategic prezente in PDR NE 2021-2027, la prioritatea nr. 4 - Dezvoltarea unei infrastructuri moderne, inteligente, reziliente si durabile, masura 4.3.1 Mobilitate urbana durabila.

The main target groups - point (d)(iii) of Article 22(3) CPR:

Populatia localitatilor urbane si comunelor din componenta ZUF, ZM care beneficiaza de actiuni de mobilitate urbana

Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation

Respectarea prevederilor naționale în vigoare referitoare la egalitate de șanse, incluziune și nediscriminare va reprezenta condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor alocate acestei intervenții. Pe de altă parte, se va încuraja și implementarea de acțiuni suplimentare, favorabile incluziunii și diversității.

Beneficiarii se vor asigura ca infrastructura creata, reabilitată, modernizata să fie accesibila intregii populatii, tuturor categoriilor vulnerabile, asigurandu-se masuri speciale de accesibilizare pentru persoanele cu dizabilitati, cum ar fi: trotuarele pietonale să aibă o lățime adecvată și finisaj antiderapant, cu profilare tactilovizuală, traseele pietonale să fie fără obstacole, mobilierul urban și locurile de odihnă să fie ușor de detectat de către persoanele cu capacități diminuate de vedere, mijloacele de transport public in comun sa fie echipate pentru transportul persoanelor cu dizabilitati motorii, statiile de transport public sa fie accesibile persoanelor cu dizabilitati, etc.

Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR

Zona de interventie teritoriala este reprezentata de unitatea administrativ teritoriala urbana, zona urbana functionala sau de zona metropolitana.

Cele sase municipii resedinta de judet vor putea accesa fondurile de pe aceasta prioritate doar prin utilizarea si respectand conditiile aferente noului instrument de dezvoltare teritoriala intitulat « Dezvoltare urbana integrata », dezvoltat in regiunea Nord-Est. Proiectele depuse trebuie sa faca parte dintr-o strategie integrata de dezvoltare urbana si din planul de mobilitate urbana durabila.

Municipiile resedinta de judet pot dezvolta in parteneriat cu comunele limitrofe proiecte de mobilitate urbana, pe baza de acord de parteneriat, cu conditia ca aceste proiecte sa fie prevazute in PMUD.

De asemenea, dupa caz sunt incurajate parteneriate cu consiliile judetene.

Celelalte municipii si orase din regiune vor putea accesa fondurile de pe aceasta prioritate cu conditia ca proiectele depuse sa faca parte dintr-o strategie integrata de dezvoltare urbana sau o strategie de dezvoltare, cat si din planul de mobilitate urbana durabila.

UAT-urile municipiiu/oras pot dezvolta in parteneriat cu comunele limitrofe proiecte de mobilitate urbana pe baza de acord de parteneriat, cu conditia ca aceste proiecte sunt prevazute in PMUD. De asemenea, sunt incurajate parteneriate cu consiliile judetene.

The interregional, cross-border and transnational actions – point (d)(vi) of Article 22(3) CPR

The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR

N/A

2.A.1.1.2 Indicators

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR and Article 8 ERDF and CF Regulation

Table 2: Output indicators								
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
P 4	<i>b (viii) Promovarea mobilitatii urbane multimodale sustenabile</i>	<i>FEDR+BS</i>	<i>Mai putin dezvoltata</i>	RCO 55	Lungimea liniilor de tramvai si metrou – noi	Km	0	12,66
				RCO 56	Lungimea liniilor de tramvai si metrou – reconstruite/modernizate	Km	0	4
				RCO 57	Capacitate material rulant ecologic pentru transportul public	Nr. persoane	0	22.831
				RCO 58	Piste ciclabile care beneficiaza de sprijin	Km.	0	71
				RCO 60	Orase si localitati cu sisteme de transport urban digitalizate noi sau modernizate	Nr.	0	8

Table 3: Result indicators											
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference year	Target (2029)	Source of data [200]	Comments [200]
P 4	<i>b (viii) Promovarea mobilității urbane multimediate sustenabile</i>	<i>FE DR +BS</i>	<i>Mai puțin dezvoltată</i>	R C R 50	Populația care beneficiază de măsuri privind calitatea aerului	Nr	0	2020	1.277.161	<i>Proiecte implementate</i>	
				R C R 62	Număr anual de pasageri ai transporturilor publice	Nr	985.000	2018	86.831.791	<i>Proiecte implementate</i>	
				R C R 63	Numărul anual de utilizatori ai liniilor de tramvai și de metrou noi/modernizate	Nr	73.721.000	2018	104.828.000	<i>Proiecte implementate</i>	
				R C R 64	Numărul anual de utilizatori ai pistelor ciclabile	Nr	0	2020	17.890	<i>Proiecte implementate</i>	

[Point 2.1.1.3 in the Commission proposal has been moved up following changes in Article 17(3)(c) CPR and it is now point 2.1.1.bis]

2.A.1.1.3 Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention (not applicable to the EMFAF)

Reference: point (d)(viii) of Article 22(3) CPR

Table 4: Dimension 1 – intervention field					
Priority No	Fund	Category of region⁹⁶	Specific objective	Code	Amount (mEUR)
P 4	FEDR	Mai putin dezvoltata	b (viii) Promovarea mobilitatii urbane multimodale sustenabile	081 – Clean urban transport infrastructure	46,512
				082 – Clean urban transport rolling stock	195,857
				083 – Cycling infrastructure	5,5717
				084 – Digitalisation of urban transport	16,368
				172 - Cross-financing under the ERDF (support to ESF-type actions necessary for the implementation of the ERDF part of the operation and directly linked to it)	13,9109

Table 5: Dimension 2 – form of support					
Priority No	Fund	Category of region⁹⁷	Specific objective	Code	Amount (mEUR)
P 4	FEDR	Mai putin dezvoltata	b (viii) Promovarea mobilitatii urbane multimodale sustenabile	01 - Grant	278,2196

Table 6: Dimension 3 – territorial delivery mechanism and territorial focus					
Priority No	Fund	Category of region⁹⁸	Specific objective	Code	Amount (mEUR)
P 4	FEDR	Mai putin dezvoltata	b (viii) Promovarea mobilitatii urbane multimodale sustenabile	19 – Functional urban areas	230,9223
				26 - Cities, towns and suburbs	47,2973

Table 7: Dimension 6 – ESF+ secondary themes					
Priority No	Fund	Category of region	Specific objective	Code	Amount (mEUR)
P 4	FEDR	Mai putin dezvoltata	b (viii) Promovarea mobilitatii urbane multimodale sustenabile	010 – Adressing challenges identified in the European Semester⁹⁹	278,2196

⁹⁶ Not relevant for CF

⁹⁷ Not relevant for CF

⁹⁸ Not relevant for CF

⁹⁹ Interventiile de EE raspund Recomandarii Specifice de Tara RST 4 (Raport de Tara 2020)

Table 8: Dimension 7 – ESF+*, ERDF, CF and JTF gender equality dimension					
Priority No	Fund	Category of region	Specific objective	Code	Amount (EUR)
P 4	FEDR	Mai puțin dezvoltată	b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile	03 – Gender neutral	278,2196

* In principle, 40% for the ESF+ contributes to gender tracking. 100% is applicable when Member State chooses to use article 6(2), ESF+ as well as programme specific actions in gender equality.

2.A.1. Prioritatea 5: Nord-Est – O regiune mai accesibila

Reference: Article 22(2) and point (c) of Article 22(3) CPR

☐ This is a priority dedicated to youth employment
☐ This is a priority dedicated to innovative actions
☐ This is a priority dedicated to support to the most deprived under the specific objective set out in point (xi) of Article 4(1) of the ESF+ regulation *
☐ This is a priority dedicated to support to the most deprived under the specific objective set out in point (x) of Article 4(1) of the ESF+ regulation ¹⁰⁰
☐ This is a priority dedicated to urban mobility specific objective set out in point (viii) of Article 2(b) of the ERDF and Cohesion Fund regulation
☐ This is a priority dedicated to ICT connectivity specific objective set out in point (v) of Article 2(a) of the ERDF and Cohesion Fund regulation

* If marked go to section 2.A.1.1.2

2.A.1.1. Specific objective¹⁰¹ (Investment for Jobs and Growth goal) repeated for each selected specific objective for priorities other than technical assistance

c (iii) Dezvoltarea unei mobilitati nationale, regionale si locale durabile, reziliente in fata schimbarilor climatice, inteligente si intermodale, inclusiv imbunatatirea accesului la TEN-T si a mobilitatii transfrontaliere

2.A.1.1.1 Interventions of the Funds

Reference: points (d)(i), (iii), (iv), (v), (vi) and (vii) of Article 22(3) CPR

The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation:

ADR NE a realizat un proces de consultare cu consiliile judetene privind nevoile de modernizare a infrastructurii rutiere (drumuri judetene si variante ocolitoare), care sunt vizate a fi finantate prin POR NE 2021-2027. Portofoliul constituit a fost analizat de Ministerul Transporturilor din prisma incadrarii in reseaua primara si secundara de transport rutier, a fost supus ulterior procesului de prioritizare¹⁰², rezultand proiecte care vizeaza modernizarea de drumuri judetene, cu o lungime totala de 269 km si deservind o populatie totala de 176 mii persoane, precum si realizarea unei variante ocolitoare (municipiul Iasi), cu o lungime de 73 km si deservind o populatie de 108 mii persoane. Aceste proiecte asigura premisele pentru imbunatatirea conectivitatii a 42 de unitati administrativ teritoriale amplasate in mediul rural, cu un bazin demografic totalizand 235 mii persoane. Prin investitiile realizate in infrastructura de transport rutier (drumuri judetene) s-ar putea obtine o crestere a conectivitatii, a gradului de mobilitate a persoanelor si bunurilor, un acces mai facil si rapid catre furnizorii de servicii de educatie, sanatate si sociale, la oportunitati concretizate in locuri de munca mai bune din zonele urbane dezvoltate pentru populatia aflata in zonele rurale si in orasele de dimensiuni mici ale regiunii. La nivelul regiunii planurile de mobilitate urbana durabile, prevad actiuni cu un orizont de realizare la nivelul anului 2030. O serie de localitati urbane si-au prevazut in planurile de mobilitate urbana durabila si/sau strategiile de dezvoltare locala construirea de variante ocolitoare (Bacau, Botosani, Iasi, Piatra Neamt, Suceava, Onesti si Vatra Dornei). Realizarea variantelor ocolitoare ar putea avea un impact favorabil, contribuind la descongestionarea traficului de tranzit din orase, sporirea considerabila a capacitatii de circulatie, reducerea degradarii si a uzurii arterelor existente datorita suprasolicitarilor cauzate de traficul greu, reducerea semnificativa a poluarii mediului prin reducerea noxelor si zgomotului, reducerea numarului de accidente si realizarea legaturilor intre retelele de transport pentru fluxuri de marfuri.
--

¹⁰⁰ In case resources under the specific objective set out in point (x) of Article 4(1) of the ESF+ Regulation are taken into account for the purposes of Article 7(4) of the ESF+ Regulation.

¹⁰¹ Except for a specific objective set out in Article 4(1)(c)(xi) of the ESF+ Regulation.

¹⁰² Proiecte cu documentatia tehnica realizata cu finantare prin POAT 2014-2020

În perioada de programare 2014-2020, în regiune au fost contractate 7 proiecte de modernizare drumuri județene, totalizând 523 km și urmând să deservească 446 de mii persoane din localitățile străbatute de acestea. Investițiile realizate vor îmbunătăți legătura între județele Iași și Suceava, Botoșani și Iași, Neamț și Bacău, respectiv din județul Vaslui. În plus, Consiliul județean Vaslui este beneficiarul a două proiecte de modernizare (DJ 245E și DJ 244I). Aceste proiecte, împreună cu cele de construire de variante ocolitoare (Bacău – în executie parte a viitoarei autostrăzi A7, care va străbate regiunea pe axa Nord-Sud; Iași-Sud, finalizată; Suceava - finalizată) reprezintă un început în procesul de accesibilizare a regiunii și de creștere a competitivității.

Operațiuni vizate:

- modernizarea, construirea de legături rutiere secundare către rețeaua rutieră și nodurile TEN-T;
- dezvoltarea de soluții pentru descongestionarea/fluidizarea traficului (variante ocolitoare, etc.).

Fiind sprijinite:

- modernizarea, construirea drumurilor județene care se constituie în legături rutiere secundare către rețeaua rutieră și nodurile TEN-T, construirea unor noi segmente de drum județean pentru conectarea la autostrăzi sau drumuri expres;
- construcția variantelor ocolitoare cu statut de drum județean ce vor face parte din drumul județean, construirea/realizarea de elemente pentru creșterea siguranței circulației, semnalisticii aferente;
- construirea, modernizarea, reabilitarea de pasaje/noduri rutiere și construirea pasarelelor pietonale;
- reducerea impactului asupra ariilor protejate prin realizarea/refacerea coridoarelor ecologice, în scopul asigurării conectivității laterale pentru speciile de carnivore mari, ungulate sălbatice, amfibieni, reptile sau mamifere mici (pasaje, tunele, casete betonate, canale pentru amfibieni etc.).

În plus, vor fi avute în vedere și următoarele acțiuni, ca parte a proiectului de conectivitate rutieră:

- construirea/modernizarea de stații și alveole (în cazul în care proiectul vizează un drum județean/traseu deservit de transportul public de călători) pentru transport public pe traseul drumului județean;
- realizarea de investiții pentru creșterea siguranței rutiere: măsuri de siguranță pasivă (atenuatori de impact și parapete de ghidare), semnalizarea acustică și vizuală a sectoarelor de drum periculoase și obstacolelor prin utilizarea energiei verzi, construire de pasaje denivelate, construire/amenajare de sensuri giratorii, măsuri de prevenire a incidentelor/accidentelor cauzate de faună sălbatică (pasaje, tunele, casete betonate, canale pentru amfibieni etc.), etc;
- realizarea de investiții destinate siguranței rutiere pentru pietoni și bicicliști;
- realizarea de aliniamente de arbori situate de-a lungul căilor de transport și parapeti pentru protecție, aparari de maluri și consolidări de versanți, realizarea de investiții suplimentare pentru protecția drumului respectiv față de efectele generate de condiții meteorologice extreme, efect al schimbărilor climatice.

Totodată, pot fi vizate acțiuni pentru creșterea capacității administrative a beneficiarilor care contribuie la o mai bună și eficientă implementare a proiectului: schimburi de bune practici, experiențe, formare în domeniile de interes acoperite și stărni legate de obiectivul specific, realizarea de documentații tehnico-financiare aferente în limita unui procent din bugetul proiectului sau într-un cuantum fix.

Prin program vizăm modernizarea drumurilor județene, aparținând rețelei secundare¹⁰³ de transport rutier, precum și realizarea soluțiilor care vor asigura fluidizarea/descongestionarea traficului rutier din municipii și orașe, în timp ce PO Transport 2021-2027, va viza construcția variantelor ocolitoare pentru realizarea accesului municipiilor la rețeaua rutieră primară (la nivel de drum național situat pe rețeaua secundară), precum și construcția altor sectoare de drum național situate pe rețeaua secundară.

Intervențiile din program orientate către creșterea conectivității prin modernizarea drumurilor județene sunt complementare cu cele prevăzute pe PNRR, prin investițiile care vor fi realizate în regiune pentru infrastructura rutieră TEN-T (secțiunile de autostradă A7 și A8), cât și pentru asigurarea conexiunilor cu zone economice relevante - legături pentru municipiile Botoșani, Piatra Neamț, Vaslui cu autostrada A7.

Prioritatea este susținută și răspunde la elementele de ordin strategic prezente în PDR NE 2021-2027, prioritatea nr.4 Dezvoltarea unei infrastructuri moderne, inteligente, reziliente și durabile, măsura 4.1.1 dezvoltarea infrastructurii de transport feroviara, aeriana și rutieră, fiind prevăzute acțiuni indicative care se adresează pentru construcția,

¹⁰³ Așa cum este definită în Planul Investitional pentru Dezvoltarea Infrastructurii de Transport pentru perioada 2020-2030.

modernizarea variantelor ocolitoare, în special pentru zonele urbane aglomerate, congestionate care se confruntă cu probleme de poluare atmosferică și fonică, respectiv reabilitarea, modernizarea drumurilor publice naționale, județene, comunale, în special a celor care asigură o creștere a accesibilității între zonele rurale izolate și centrele urbane limitrofe, între orașele mici și mijlocii și zonele funcționale urbane, a conectivității și accesibilității transnaționale cu Republica Moldova și Ucraina.

The main target groups - point (d)(iii) of Article 22(3) CPR:

Populația care locuiește în localitățile rurale și urbane, străbatute de drumurile modernizate/construite, inclusiv agenții economici din zonele respective
Populația localităților urbane care beneficiază de proiecte de decongestionarea/fluidizarea trafic

Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation Text field [2 000]

Respectarea prevederilor naționale în vigoare referitoare la egalitate de șanse, incluziune și nediscriminare va reprezenta condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor alocate acestei intervenții. Beneficiarii se vor asigura că infrastructura creată, reabilitată, modernizată să fie accesibilă întregii populații, tuturor categoriilor vulnerabile, asigurându-se măsuri speciale de accesibilizare pentru persoanele cu dizabilități, cum ar fi: trotuare de lățime adecvată și finisaj antiderapant, fără obstacole, cu traversări stradale sigure, marcate cu pavaj tactil, cu semaforizări echipate cu comenzi de ghidare senzorială, cu bordurile la nivelul carosabilului în zonele de traversare, etc.

Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR

- Pentru proiectele care vizează modernizarea drumurilor județene, teritoriile tinta sunt reprezentate de localitățile rurale și urbane străbatute de traseul drumului județean.

Consiliile județene vor putea accesa fonduri cu condiția ca proiectele vizate să facă parte dintr-o strategie de dezvoltare județeană.

- Pentru proiectele care vizează descongestionarea, fluidizarea traficului în interiorul localităților urbane:

Consiliile județene vor putea accesa fondurile de pe această prioritate care vizează realizarea de variante ocolitoare cu statut de drum județean, cu condiția ca proiectele vizate să facă parte dintr-o strategie de dezvoltare județeană/teritorială.

UAT-urile urbane din regiune vor putea accesa fonduri, cu condiția ca proiectele depuse să facă parte dintr-o strategie integrată de dezvoltare urbană sau o strategie de dezvoltare locală, și, după caz, din planul de mobilitate urbană. Parteneriatele dintre UAT-uri urbane și consilii județene sunt încurajate sub această intervenție.

The interregional, cross-border and transnational actions – point (d)(vi) of Article 22(3) CPR

N/A

The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR

N/A

2.A.1.1.2 Indicators

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR and Article 8 ERDF and CF Regulation

Table 2: Output indicators								
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
P 5	<i>c (iii) Dezvoltarea unei mobilitati nationale, regionale si locale durabile, reziliente in fata schimbarilor climatice, inteligente si intermodale, inclusiv imbunatatirea accesului la TEN-T si a mobilitatii transfrontaliere</i>	FEDR	Mai putin dezvoltata	RCO 44	Lungimea drumurilor noi care beneficiaza de sprijin – altele	Km.	0	73
				RCO 46	Lungimea drumurilor reconstruite sau modernizate – altele	Km.	0	336

Table 3: Result indicators											
Prior ity	Specific objective (Investm ent for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fu nd	Categ ory of region	ID [5]	Indicat or [255]	Meas urem ent unit	Baseline or reference value	Refe renc e year	Target (2029)	Sour ce of data [200]	Co m me nts [20 0]
P 5	<i>c (iii) Dezvoltar ea unei mobilitati nationale, regionale si locale durabile, reziliente in fata schimbaril or climatice, inteligente si intermoda le, inclusiv imbunatati rea accesului la TEN-T si a mobilitatii transfront aliere</i>	<i>FE DR +B S</i>	<i>Mai putin dezvolt ata</i>	<i>RC R 55</i>	Utilizat ori de drumuri nou construi te, reconstr uite sau moderni zate	Pasage r- km/an	10.961.072	2015	12.473.700	Proie cte imple ment ate	

[Point 2.1.1.3 in the Commission proposal has been moved up following changes in Article 17(3)(c) CPR and it is now point 2.1.1.bis]

2.A.1.1.3. Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention (not applicable to the EMFAF)

Reference: point (d)(viii) of Article 22(3) CPR

Table 4: Dimension 1 – intervention field					
Priority No	Fund	Category of region¹⁰⁴	Specific objective	Code	Amount (mEUR)
P 5	FEDR	Mai puțin dezvoltată	c (iii) Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere	089 - Newly built or upgraded secondary road links to TEN-T road network and nodes	42,3938
				093 - Other reconstructed or modernised roads (motorway, national, regional or local)	103,4133
				172 - Cross-financing under the ERDF (support to ESF-type actions necessary for the implementation of the ERDF part of the operation and directly linked to it)	7,674

Table 5: Dimension 2 – form of support					
Priority No	Fund	Category of region¹⁰⁵	Specific objective	Code	Amount (mEUR)
P 5	FEDR	Mai puțin dezvoltată	c (iii) Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere	01 - Grant	153,4811

Table 6: Dimension 3 – territorial delivery mechanism and territorial focus					
Priority No	Fund	Category of region¹⁰⁶	Specific objective	Code	Amount (mEUR)
P 5	FEDR	Mai puțin dezvoltată	c (iii) Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere	26 – Cities, towns and suburbs	23,4098
				28 – Rural areas	132,6553

Table 7: Dimension 6 – ESF+ secondary themes					
Priority No	Fund	Category of region	Specific objective	Code	Amount (EUR)
P 5	FEDR	Mai puțin dezvoltată	c (iii) Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața	09 – Not applicable	153,4811

¹⁰⁴ Not relevant for CF

¹⁰⁵ Not relevant for CF

¹⁰⁶ Not relevant for CF

			schimbarilor climatice, inteligente si intermodale, inclusiv imbunatatirea accesului la TEN-T si a mobilitatii transfrontaliere		
--	--	--	---	--	--

Table 8: Dimension 7 – ESF+*, ERDF, CF and JTF gender equality dimension					
Priority No	Fund	Category of region	Specific objective	Code	Amount (mEUR)
P 5	FEDR	Mai putin dezvoltata	c (iii) Dezvoltarea unei mobilitati nationale, regionale si locale durabile, reziliente in fata schimbarilor climatice, inteligente si intermodale, inclusiv imbunatatirea accesului la TEN-T si a mobilitatii transfrontaliere	03 – Gender neutral	153,4811

* In principle, 40% for the ESF+ contributes to gender tracking. 100% is applicable when Member State chooses to use article 6(2), ESF+ as well as programme specific actions in gender equality.

2.A.1. Prioritatea 6: Nord-Est – O regiune educata

Reference: Article 22(2) and point (c) of Article 22(3) CPR

☐ This is a priority dedicated to youth employment
☐ This is a priority dedicated to innovative actions
☐ This is a priority dedicated to support to the most deprived under the specific objective set out in point (xi) of Article 4(1) of the ESF+ regulation *
☐ This is a priority dedicated to support to the most deprived under the specific objective set out in point (x) of Article 4(1) of the ESF+ regulation ¹⁰⁷
☐ This is a priority dedicated to urban mobility specific objective set out in point (viii) of Article 2(b) of the ERDF and Cohesion Fund regulation
☐ This is a priority dedicated to ICT connectivity specific objective set out in point (v) of Article 2(a) of the ERDF and Cohesion Fund regulation

* If marked go to section 2.A.1.1.2

2.A.1.1. Specific objective¹⁰⁸ (Investment for Jobs and Growth goal) repeated for each selected specific objective for priorities other than technical assistance

d (ii) imbunatatirea accesului la servicii de calitate si favorabile incluziunii in educatie, formare si invatarea pe tot parcursul vietii prin dezvoltarea infrastructurii;

2.A.1.1.1 Interventions of the Funds

Reference: points (d)(i), (iii), (iv), (v), (vi) and (vii) of Article 22(3) CPR

The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation:

Pana in prezent au fost intreprinse demersuri pentru modernizarea si echiparea unitatilor de invatamant, materializate prin implementarea de proiecte de infrastructura finantate din POR 2007-2013 si 2014-2020, Programul National de Dezvoltare Locala si din bugetele locale. Cu toate acestea o parte a infrastructurii educationale se confrunta in continuare cu o serie de probleme dintre care cele mai importante sunt: lipsa unor spatii adecvate procesului de instruire, lipsa unor dotari care sa tina pasul cu nevoile mereu in schimbare ale pietei fortei de munca, lipsa de cooperare cu unitatile economice si, ceea ce este foarte important, necorelarea in multe unitati de invatamant a procesului de instruire cu cerintele pietei fortei de munca. In prezent, derulam cu sprijinul Bancii Mondiale, in cadrul proiectului "Safe and Modern Schools Integrated Project", procesul de identificare si prioritizare a scolilor din regiune care ar urma sa fie subiectul interventiilor acestei prioritati, dupa urmatoarele criterii: scorul de risc seismic, pozitionarea geografica a scolilor (localitati rurale marginalizate, localitati urbane dezavantajate pe criteriul de ocupare, localitati cu nivele scazute ale indicelui de dezvoltare umana la nivel local, localitati care demonstreaza un trend (previzionat) favorabil pentru populatia scolara, etc. Prioritatea vizeaza cresterea accesului la infrastructura educationala moderna, rezilienta, care fructifica avantajele digitalizarii, indeplinind conditiile standard de functionare, cu ateliere si laboratoare inzestrate cu dotari moderne, care permit dezvoltarea competentelor in corelare cu nevoile/provocările prezente si viitoare ale pietii muncii locale si regionale. Operatiuni vizate: - dezvoltarea infrastructurii educationale pentru invatamant timpuriu (anteprescolar si prescolar), invatamant primar si gimnazial;
--

¹⁰⁷ In case resources under the specific objective set out in point (x) of Article 4(1) of the ESF+ Regulation are taken into account for the purposes of Article 7(4) of the ESF+ Regulation.

¹⁰⁸ Except for a specific objective set out in Article 4(1)(c)(xi) of the ESF+ Regulation

- dezvoltarea infrastructurii educationale pentru invatamant secundar superior, filiera vocationala si tehnologica si invatamant profesional, inclusiv cel dual;
- dezvoltarea infrastructurii de invatamant universitar.

Vor fi sprijinite urmatoarele tipuri de actiuni:

- constructia, reabilitarea, modernizarea, extinderea si echiparea (inclusiv accesibilizare pentru persoane cu dizabilitati, masuri de consolidare structurala in functie de nivelul de expunere si vulnerabilitate la riscurile identificate) infrastructurii educationale pentru educatia timpurie anteprescolara (crese) si prescolara (gradinite) in mediul urban si rural;
- constructia, reabilitarea, modernizarea, extinderea si echiparea (inclusiv accesibilizare pentru persoane cu dizabilitati, masuri de consolidare structurala in functie de nivelul de expunere si vulnerabilitate la riscurile identificate.) infrastructurii educationale pentru invatamantul general obligatoriu in mediul urban si rural;
- constructia, reabilitarea, modernizarea, extinderea, echiparea (inclusiv accesibilizare pentru persoane cu dizabilitati, masuri de consolidare structurala in functie de nivelul de expunere si vulnerabilitate la riscurile identificate.) infrastructurii educationale pentru invatamantul profesional si tehnic (licee tehnologice si scoli profesionale) si cel vocational, in mediul urban si rural;
- constructia, reabilitarea, modernizarea si dotarea infrastructurii sportive asociate unitatilor de invatamant, inclusiv a centrelor de pregatire sportiva (inclusiv olimpice), stabilite pe langa scoli sau institutii de invatamant);
- reabilitarea, modernizarea, extinderea si echiparea (inclusiv accesibilizare pentru persoane cu dizabilitati, masuri de consolidare structurala in functie de nivelul de expunere si vulnerabilitate la riscurile identificate.) infrastructurii educationale universitare, inclusiv case de cultura ale studentilor;
- achizitionare de microbuze/autobuze/autocare scolare electrice (echipate pentru transportul elevilor cu dizabilitati locomotorii) pentru transportul elevilor domiciliati in localitatile rurale din zonele limitrofe comunelor, oraselor, municipiilor, precum si din zonele rurale izolate, inclusiv infrastructura de incarcare electrica la nivel de unitate scolara - acest tip de actiune poate fi doar parte componenta a unui proiect de tip investitie in infrastructura educationala;
- crearea si dezvoltarea de platforme digitale de comunicare si schimb de documente (inclusiv lectii digitalizate), baze de date si biblioteci virtuale pentru elevi si studenti, parinti si scoala, live streaming, dotarea cu echipamente si infrastructura de proiectare si mapare video - acest tip de actiune poate fi doar parte componenta a unui proiect de tip investitie in infrastructura educationala;

In plus, pot fi vizate actiuni pentru cresterea capacitatii administrative a beneficiarilor care contribuie la o mai buna si eficienta implementare a proiectelor: schimburi de bune practici, experiente, formare in domeniile de interes acoperite si starns legate de obiectivul specific, realizarea de documentatii tehnico-financiare aferente in limita unui procent din bugetul proiectului sau intr-un quantum fix.

Nota: in functie de caracteristicile/nevoile/provocările locale, sociale, culturale pot fi dezvoltate solutii integrate care sa contina combinatii dintre tipurile de interventii prezentate mai sus.

Vor fi sprijinite cu precadere unitatile de invatamant din mediul urban care au un bazin de recrutare extins (urban si rural limitrof), din zonele rurale, comunitatile izolate, periferice, marginalizate/dezavantajate care se confrunta cu fenomenul de abandon scolar si parasire timpurie.

De asemenea, vor fi sprijinite cu precadere acele scoli pentru care valoare medie a indicelui IRSE din perioada 2015-2019 este situat in intervalul 6-10.

Operatiunile care vizeaza construirea infrastructurii educationale vor fi avute in vedere in special pentru invatamantul timpuriu, ante si prescolar, unde se inregistreaza lipsuri majore.

Prin acest tip de interventii (in special in cazul creselor) prin program urmarim sa crestem participarea femeilor la viata profesionala, precum si concilierea între viata profesionala și cea personala, și combaterea feminizării saraciei.

De asemenea, conform Directivei 31/2010 al UE, Art. 9, cladirile nou construite vor fi cladiri al caror consum de energie este aproape egal cu zero (nZEB), conform definitiei din L 372/2005 (actualizata in 2020), Art. 3, pct. 15.

In cazul celorlalte unitati scolare, acestea trebuie sa demonstreze o tendinta demografica pozitiva pentru populatia scolara din bazinul lor de cuprindere. Totodata, operatiunile care adreseaza extinderea infrastructurii scolare vor fi conditionate de gradul de supraaglomerare a scolilor.

Prin Program Operational de Educatie si Ocupare 2021-2027 se vor realiza actiuni pentru crearea si dezvoltarea de mecanisme de monitorizare, avertizare si prevenire a parasirii timpurii si abandonului scolar. Acestea vor reprezenta o continuare a proiectului pilot al Ministerului Educatiei „Design of an early warning system for early school leaving -

SRSP 2017”, prin care se dezvoltă și se testează un mecanism de avertizare timpurie în educație (MATE). Instrumentul se pilotează în prezent în Regiunea NE, în 4 școli la nivel gimnazial (Iasi, Bacău și Vaslui), presupunând dezvoltarea unui sistem de indicatori pentru identificarea elevilor aflați în situație de risc, colectare date și identificare elevi, proiectarea și aplicarea de măsuri personalizate. Pentru îmbunătățirea participării copiilor la educația anteprescolară și prescolară se va realiza diversificarea și flexibilizarea serviciilor de suport socio-educational și dezvoltarea sistemului de formare inițială și continuă a cadrelor didactice. Totodată, pentru creșterea calității ofertei de educație și formare profesională pentru asigurarea echității sistemului și o mai bună adaptare la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic, în cadrul intervențiilor pentru învățământ primar și secundar, se vor finanta măsuri privind flexibilizarea și diversificarea oportunităților de formare și dezvoltare a competențelor cheie ale elevilor, iar pentru învățământ terțiar se va pune accent pe promovarea dezvoltării programelor de studii flexibile și corelate cu cerințele pieței. Ca măsuri orizontale se prevede pilotarea unui mecanism eficient de recunoaștere a rezultatelor învățării dobândite în contexte non-formale și informale pentru o mai bună integrare pe piața muncii, precum și măsuri privind asigurarea calității educației pentru toți, în corelație cu dinamica pieței muncii (schimbări tehnologice și structurale, digitale etc) și a societății.

Prin Programul Operațional de Incluziune și Demnitate Socială 2021-2027, componenta Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității se vor dezvolta servicii de educație și îngrijire pentru copii, servicii de tip before și after school, servicii de suport educational pentru copiii în risc de abandon școlar. De asemenea, pentru reducerea disparităților dintre copiii aflați în risc de sărăcie și/sau excluziune socială și ceilalți copii se preconizează acordarea de vouchere before și after school, vouchere pentru activitățile de weekend ale copiilor (sport, creație, artă), construirea / reabilitarea/modernizarea/extinderea/echiparea de centre de zi pentru copiii și adolescenții cu tulburări de comportament, precum și servicii de terapie; pentru accesul copiilor afectați de sărăcie în vederea îmbunătățirii aptitudinilor sociale se vor finanta tabere de creație/sport pentru elevi (ciclu primar și gimnazial).

Unitățile de învățământ de tip școli tehnice agricole din mediul rural vor fi finanțate prin Planul Național Strategic PAC post 2020.

Prin PNRR se va finanta crearea de infrastructură anteprescolară (similar cu POR), urmând să se stabilească ulterior mecanisme de evitare a dublei finanțări. În ceea ce privește dotările infrastructurilor școlare, prin PNRR se vor finanta proiecte care vizează doar dotarea unităților școlare în timp ce prin POR se va urmări abordare integrată (reabilitare, modernizare, eficientizare energetică, dotare). De asemenea, prin PNRR se va sprijini dezvoltarea consorțiilor regionale (clustere de învățământ dual) și dezvoltarea și dotarea campusurilor profesionale integrate. În ceea ce privește învățământul terțiar, prin PNRR se va finanta infrastructura conexă, în mod complementar POR, care vizează modernizarea și dotarea infrastructurii educaționale.

PNRR vizează intervenții adresate educației la pilonul 2 transformare digitală, componenta crearea unui fond pentru biblioteci ca hub-uri de învățare și dezvoltare de aptitudini digitale pe tot parcursul vieții, componenta digitalizarea educației - dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor, dotarea unităților școlare cu echipamente pentru asigurarea condițiilor optime pentru învățarea în mediul virtual, dezvoltarea de centre digitale avansate în învățământul preuniversitar și universitar, elaborarea și implementarea de programe accesibile de alfabetizare digitală pentru elevii cu dizabilități, la pilonul 3 creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, componenta învățământ dual, profesional și tehnic prin dezvoltarea de rute IPT relevante, complete (ISCED 7), prin prelungirea duratei învățământului dual secundar (cu posibilitatea accesului spre nivelul terțiar universitar și non-universitar), crearea de scheme de sprijin pentru parteneriate agentii economici- unitati învățământ- unitati administrative teritoriale- parteneri sociali pentru achiziția de echipamente și a formarea de personal, investiții în infrastructura de educație (camine, cantine, spații de învățare, campusuri), investiții în infrastructura liceelor agricole și sprijin pentru ferme didactice partenere, pilonul 5 componenta infrastructura școlară și universitară prin construirea de școli, programul național de finanțare a infrastructurii școlare, modernizarea căminelor și cantinelor studentesti, mobilitatea elevilor, pilonul 6 politici pentru generația viitoare, copii și tineri, prin componentele program național de reducere a abandonului școlar prin mecanismul de avertizare timpurie, schema de granturi pentru școlile identificate cu un număr mare de elevi cu risc de abandon, programul național de creștere.

Deși aceste intervenții sunt asemănătoare cu cele din prezentul program, trebuie reținut aspectul că necesarul de finanțare inventariat în regiune depășește alocarea financiară din POR NE prin P6, existând premisele ca programul și planul să le finanțeze în mod complementar.

Prioritatea este susținută de elementele de ordin strategic prezente în PDR NE 2021-2027, prioritatea nr. 2 Dezvoltarea capitalului uman, măsura 2.2.1 Creșterea participării la un învățământ de calitate, modern, corelat la cerințele pieței muncii, inclusiv prin modernizarea infrastructurii aferente și la formarea continuă care prevede și acțiuni dedicate pentru reabilitarea, modernizarea, accesibilizarea, extinderea unităților de învățământ (inclusiv Sali de sport), inclusiv realizarea de lucrări de creștere a eficienței energetice (reabilitare termică, sisteme de încălzire, climatizare, ventilare,

sisteme de management energetic, iluminare, sisteme alternative de producere a energiei electrice si sau termice/surse regenerabile de energie pentru asigurarea energiei termice), dotarea unitatilor de invatamant cu mobilier, elemente de birotica, calculatoare, dotarea laboratoarelor si atelierelor cu echipamente de specialitate, dotarea atelierelor si spatiilor unde se efectueaza practica productiva (licee tehnologice, scoli profesionale, colegii economice), etc.

The main target groups - point (d)(iii) of Article 22(3) CPR:

Elevi, prescolari (3-5 ani), copii (0-2 ani) care utilizeaza infrastructura de invatamant construita/ reabilitata/ modernizata/ extinsa/ echipata
Parinti de copii anteprescolari care intra/revin pe piata muncii
Studenti care utilizeaza infrastructura de invatamant reabilitata/ modernizata/ extinsa/ echipata

Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation Text field [2 000]

Respectarea prevederilor naționale în vigoare referitoare la egalitate de șanse, incluziune și nediscriminare va reprezenta condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor alocate acestei intervenții. Beneficiarii se vor asigura ca infrastructura creata, reabilitată, modernizata să fie accesibila intregii populatii, tuturor categoriilor vulnerabile, asigurandu-se masuri speciale de accesibilizare pentru persoanele cu dizabilitati locomotorii, cum ar fi rampe de acces, grupuri sanitare adaptate, etc.
Pentru scolile pentru elevi cu cerinte speciale (elevi cu dizabilitati de vedere, etc.) se vor respecta cerintele legislatiei in vigoare.

Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR

Prioritatea se adreseaza localitatilor urbane si rurale din regiune, fiind sprijinite cu precadere unitatile de invatamant aflate in teritorii care au un bazin de recrutare extins, cele din randul comunitatilor rurale, izolate, marginalizate/dezavantajate confruntate cu un nivel ridicat al parasirii timpurii si abandonului scolar.
Cele sase municipii resedinta de judet vor putea accesa fondurile de pe aceasta prioritate prin utilizarea si respectand conditiile aferente instrumentului de dezvoltare teritoriala « Dezvoltare urbana integrata », dezvoltat in regiunea Nord-Est. Proiectele depuse trebuie sa faca parte dintr-o strategie integrata de dezvoltare urbana, inclusiv cele ale comunelor aflate in componenta zonei urbane functionale sau zonei metropolitane.
Celelalte municipii si orase din regiune vor putea accesa fondurile de pe acest obiectiv specific cu conditia ca, proiectele depuse sa faca parte dintr-o strategie integrata de dezvoltare urbana sau o strategie de dezvoltare locala. De aceasta prevedere vor beneficia si satele apartinatoare de localitatile urbane.
Consiliile judetene pot accesa fondurile de pe acest obiectiv specific pentru infrastructura scolara aflata in subordinea lor in mediul urban si rural.
Localitatile din mediul rural pot accesa individual, dupa caz, aceste interventii.

The interregional, cross-border and transnational actions – point (d)(vi) of Article 22(3) CPR

The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR

N/A

2.A.1.1.2 Indicators

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR and Article 8 ERDF and CF Regulation

Table 2: Output indicators								
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
P 6	<i>d (ii) imbunatatirea accesului la servicii de calitate si favorabile incluziunii in educatie, formare si invatarea pe tot parcursul vietii prin dezvoltarea infrastructurii;</i>	FEDR+BS	Mai putin dezvoltata	RCO 66	Capacitatea claselor din cadrul infrastructurilor pentru ingrijirea copiilor care beneficiaza de sprijin (noi sau modernizate)	Nr. copii	0	2.420
				RCO 67	Capacitatea claselor din cadrul infrastructurilor din domeniul invatamantului care beneficiaza de sprijin (noi sau modernizate)	Nr. Elevi/studenti	0	29.691

Table 3: Result indicators											
Prio rity	Specific objectiv e (Invest ment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fu nd	Categ ory of regio n	ID [5]	Indicat or [255]	Measure ment unit	Baselin e or referen ce value	Refe renc e year	Target (2029)	Sourc e of data [200]	Com ment s [200]
P 6	<i>d (ii) imbunata tirea accesului la servicii de calitate si favorabil e incluziun ii in educatie, formare si invatarea pe tot parcursul vietii prin dezvoltar ea infrastru cturii;</i>	FE DR +B S	Mai putin dezvol tata	R C R 70	Numarul anual al copiilor care utilizeaza infrastruc turile pentru ingrijirea copiilor ce beneficia za de sprijin	Nr.	1.273	2020	2.420	Proiect e implem entate	
				R C R 71	Numarul anual al elevilor care utilizeaza infrastruc turile din domeniul invatama ntului ce beneficia za de sprijin	Nr.	26.928	2020	29.691	Proiect e implem entate	

[Point 2.1.1.3 in the Commission proposal has been moved up following changes in Article 17(3)(c) CPR and it is now point 2.1.1.bis]

2.A.1.1.3 Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention (not applicable to the EMFAF)

Reference: point (d)(viii) of Article 22(3) CPR

Table 4: Dimension 1 – intervention field					
Priority No	Fund	Category of region¹⁰⁹	Specific objective	Code	Amount (MEUR)
P 6	FEDR	Mai puțin dezvoltată	d (ii) îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii	121 - Infrastructure for early childhood education and care	35,5381
				122 - Infrastructure for primary and secondary education	76,3976
				123 - Infrastructure for tertiary education	11,5796
				124 - Infrastructure for vocational education and training and adult learning	24,871
				172 - Cross-financing under the ERDF (support to ESF-type actions necessary for the implementation of the ERDF part of the operation and directly linked to it)	7,8097

Table 5: Dimension 2 – form of support					
Priority No	Fund	Category of region¹¹⁰	Specific objective	Code	Amount (MEUR)
P 6	FEDR	Mai puțin dezvoltată	d (ii) îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii	01 - Grant	156,196

Table 6: Dimension 3 – territorial delivery mechanism and territorial focus					
Priority No	Fund	Category of region¹¹¹	Specific objective	Code	Amount (MEUR)
P 6	FEDR	Mai puțin dezvoltată	d (ii) îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație,	19 – Functional urban areas	54,8248

¹⁰⁹ Not relevant for CF

¹¹⁰ Not relevant for CF

¹¹¹ Not relevant for CF

			formare si invatarea pe tot parcursul vietii prin dezvoltarea infrastructurii	26 - cities, towns and suburbs	38,8928
				28 – Rural areas	62,4784

Table 7: Dimension 6 – ESF+ secondary themes					
Priority No	Fund	Category of region	Specific objective	Code	Amount (MEUR)
P 6	FEDR	Mai putin dezvoltata	d (ii) imbunatatirea accesului la servicii de calitate si favorabile incluziunii in educatie, formare si invatarea pe tot parcursul vietii prin dezvoltarea infrastructurii	010 – Addressing challenges identified in the European Semester ¹¹²	156,196

Table 8: Dimension 7 – ESF+*, ERDF, CF and JTF gender equality dimension					
Priority No	Fund	Category of region	Specific objective	Code	Amount (MEUR)
P 6	FEDR	Mai putin dezvoltata	d (ii) imbunatatirea accesului la servicii de calitate si favorabile incluziunii in educatie, formare si invatarea pe tot parcursul vietii prin dezvoltarea infrastructurii	01 – Gender targeting	11,781
				02 – Gender mainstreaming	144,415

* In principle, 40% for the ESF+ contributes to gender tracking. 100% is applicable when Member State chooses to use article 6(2), ESF+ as well as programme specific actions in gender equality.

¹¹² Interventiile de la aceasta Prioritate raspund Recomandarii Specifice de Tara RST 3 (Raport de Tara 2020)

2.A.1. Prioritatea 7: Nord-Est – O regiune mai atractiva

Reference: Article 22(2) and point (c) of Article 22(3) CPR

☐ This is a priority dedicated to youth employment
☐ This is a priority dedicated to innovative actions
☐ This is a priority dedicated to support to the most deprived under the specific objective set out in point (xi) of Article 4(1) of the ESF+ regulation *
☐ This is a priority dedicated to support to the most deprived under the specific objective set out in point (x) of Article 4(1) of the ESF+ regulation ¹¹³
☐ This is a priority dedicated to urban mobility specific objective set out in point (viii) of Article 2(b) of the ERDF and Cohesion Fund regulation
☐ This is a priority dedicated to ICT connectivity specific objective set out in point (v) of Article 2(a) of the ERDF and Cohesion Fund regulation

* If marked go to section 2.A.1.1.2

2.A.1.1. Specific objective¹¹⁴ (Investment for Jobs and Growth goal) repeated for each selected specific objective for priorities other than technical assistance

e (i) favorizarea dezvoltarii integrate sociale, economice si de mediu la nivel local si a patrimoniului cultural, turismului si securitatii in zonele urbane;

2.A.1.1.1 Interventions of the Funds

Reference: points (d)(i), (iii), (iv), (v), (vi) and (vii) of Article 22(3) CPR

The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation:

Conform PDR NE 2021-2027, zonele urbane se incadreaza in urmatoarele tipologii: (1) orase cu potential de dezvoltare la nivel regional caracterizate prin acces rapid la un aeroport regional, situate pe coridoare rutiere si/sau feroviare, mediu academic dezvoltat, densitate economica ridicata care poate atrage forta de munca instruita din aria de influenta, structuri de sprijin a afacerilor diversificate, unitati de cercetare/inovare, care pot deveni motoare de crestere la nivel regional constituindu-se in vectori ai competitivitatii regionale si atragerii de (noi) investitori; (2) orase cu potential de dezvoltare local, care beneficiaza de resurse locale si se pot specializa pe unu-doua domenii principale de activitate. Acestea necesita actiuni suport de vitalizare ce pot conduce la atragerea investitorilor autohtoni, absorbtia fortei de munca locale, si implicit la retentia populatiei; (3) orase mici care au in mica parte functiuni socio-economice, o parte dintre ele fiind asimilate cu localitatile din mediul rural si care sunt inconjurate de teritorii cu un potential agricol/zootehnic ridicat. Acestea necesita un pachet integrat, complex de interventii economice/sociale/fizice/mediu, axat pe fructificarea potentialului existent, astfel incat sa devina mai atractive, determinand o crestere a calitatii vietii si asigurarea unui standard de viata minim; (4) orase sau cartiere care se constituie in largi comunitati marginalizate sau defavorizate, in care exista o pondere ridicata a grupurilor vulnerabile si care presupun, alaturi de un proces de regenerare fizica si interventii dedicate imbunatatirii capitalului uman si a conditiilor de locuire. Toate localitatile urbane, indiferent de tipologie se confrunta total sau partial, cu probleme care tin de atractivitatea scazuta, fapt care afecteaza negativ atat calitatea vietii locuitorilor – cu efecte negative asupra retentiei -, cat si mediul economic local, prin nivelul redus al investitorilor si investitiilor realizate. Cu toate acestea, o parte dintre localitati detin un potential turistic, cultural, creativ, care, fructificat, poate conduce la redresare si diversificare economica, crearea de locuri de munca pentru tineri, schimbarea imaginii oraselor. Astfel, aceste actiuni, insotite de cele dedicate revitalizarii si regenerarii urbane, fizice si sociale, pot conduce la cresterea de atractivitate asteptata de catre locuitori pentru a locui, trai si investi.

¹¹³ In case resources under the specific objective set out in point (x) of Article 4(1) of the ESF+ Regulation are taken into account for the purposes of Article 7(4) of the ESF+ Regulation.

¹¹⁴ Except for a specific objective set out in Article 4(1)(c)(xi) of the ESF+ Regulation.

Pandemia COVID 19 a pus o presiune semnificativa asupra sectorului cultural-turistic, digitalizarea prefigurandu-se ca o solutie viabila de asigurare in continuare a accesului pentru turisti si comunitatile locale.

Strategiile integrate de dezvoltare urbana si de dezvoltare locala 2014-2020, cat si portofoliul de proiecte aferent PDR NE 2021-2027 si PRAT NE 2017-2023 prevad actiuni pentru valorificarea potentialului turistic, cu orizont de realizare la nivelul anului 2030. Astfel, 51 de proiecte, cu o valoare aprox de 230 mil. de Euro localizate in Bacau, Botosani, Iasi, Piatra Neamt, Suceava, Barlad, Gura Humorului, Moinesti, Slanic Moldova, Tg, Neamt, Tg, Ocna, etc. vizeaza operatiuni precum restaurarea/renovarea monumentelor istorice, arheologice, cladirilor de patrimoniu, caselor memoriale, a oraselor vechi (subterane), dotarea muzeelor, centrelor istorice, dezvoltarea infrastructurii turistice balneare, construirea de centre culturale multifunctionale, parcuri tematice de arta sau stiintifice, parcuri de agrement, zone turistice montane, etc. Exista un apetit echilibrat pentru turismul cultural si de agrement (cate 45% din total buget solicitat), diferenta fiind pentru turismul balnear.

Totodata, in documentele mentionate se regasesc si 43 proiecte, in valoare de 41 mil. Euro orientate catre revitalizarea si regenerarea urbana: amenajare de parcuri, pietete, scuaruri, spatii pietonale, amenajarea perimetrelor lacurilor cu piste de alegare si ciclism, locuri de joaca, mini terenuri de sport, reconversia/amenajarea cinematografelor, reconversia si amenajarea albiilor in zone publice de agrement si culoare verzi, etc.

Sunt avute in vedere, in functie de provocarile si oportunitatile existente la nivelul fiecarei localitati utilizarea intr-un mod integrat a operatiunilor dedicate:

A. Revitalizarii si regenerarii urbane fizica, cu actiuni orientate catre:

- (re)amenajare, reabilitare, modernizare spatii publice, centre istorice, pietete, zone pietonale, parcuri inteligente (ca parte a unui proiect integrat de regenerare/revitalizare urbana si doar justificate prin disparitia zonelor de parcare existente, urmare a reconfigurarii spatiilor deschise, subiect al proiectelor de revitalizare/regenerare urbana), spatii de joaca, etc.;
- crearea, extinderea, modernizarea, reabilitarea de parcuri, scuaruri, gradini publice, alte zone cu spatii verzi, pergole, alei, reabilitarea monumentelor de for public (statui), inclusiv dotare cu mobilier urban, iluminat inteligent, etc.;
- dezvoltarea de sisteme integrate tip strazi inteligente avand sisteme de supraveghere video inteligente cu senzori IoT, mobilier urban inteligent, iluminat inteligent, etc.

si,

B. Fructificarii potentialului economic local, cultural, balnear, turistic, creativ, cu actiuni orientate catre:

1. Cultura si turism cultural

- restaurarea, consolidarea, protectia si conservarea monumentelor istorice;
- dotari pentru expunerea si protectia patrimoniului cultural mobil si imobil;
- adaptarea obiectivelor de patrimoniu cultural pentru gazduirea de evenimente, activitati cultural-creative
- construirea, extinderea, modernizarea, reabilitarea, dotarea cladirilor cu functii culturale, centrelor culturale muzeelor, teatrelor, biblioteci;
- conservarea, protectia si valorificarea durabila a patrimoniului cultural si dezvoltarea de noi servicii culturale;
- reabilitare, modernizare, creare drumuri de acces pietonal, ciclabil, transport public in comun curat, catre obiective, interconectate cu reseaua existenta/dezvoltata pietonala, ciclabila, transport in comun, inclusiv parcuri pentru biciclete;

2. Turism balnear

- constructia, reabilitarea, modernizarea bazelor de tratament, a centrelor balneare si a bazelor de kinetoterapie ca resorturi cu servicii integrate (servicii de tip sanatate si intretinere, balneo, activitati de recreere, activitati sportive etc);
- constructia, reabilitarea, modernizarea retelelor de captare si / sau transport a izvoarelor minerale si saline cu potential terapeutic;
- reabilitarea instalatiilor de alimentare cu apa minerala de la surse la bazele de tratament;
- restaurarea, consolidarea, protectia si conservarea cladirilor declarate monumente istorice care se afla in statiuni balneoclimatice;
- reabilitare, modernizare, creare drumuri de acces pietonal, ciclabil, transport public in comun curat, catre bazele de tratament, interconectate cu reseaua existenta/dezvoltata pietonala, ciclabila, transport in comun, inclusiv parcuri pentru biciclete ;

3. Turism de agrement

- crearea, amenajarea, reabilitarea, modernizarea infrastructurii specifice activitatilor de agrement acvatic pe lacuri, rauri: miniporturi turistice, debarcadere, pontoane pentru agrement nautic;
 - amenajarea in scop turistic a plajelor, falezelor;
 - amenajarea perimetre lacurilor/rauri cu piste de alegare si ciclism;
 - crearea, extinderea, modernizare infrastructurii de agrement, inclusiv utilitati aferente tip parcuri tematice, dezvoltate in jurul unui subiect asociat unor evenimente, personalitati culturale, personaje sau perioade istorice, tip parcuri stiintifice - educationale (zone stiintifice tematice, expozite interactive, zona de spectacole, ateliere, etc); parcuri de aventuri (instalatie tiroliana, panouri de escalada, roller-coaster, centru/zona de agrement, etc); aquaparcuri (instalatie de tobogane de apa, de rafting, tunele, saune, baie turceasca, bazine, locuri de joaca pentru copii, etc);
 - reabilitare, modernizare, creare drumuri de acces pietonal, ciclabil, transport public in comun curat catre obiective, interconectate cu reseaua existenta/dezvoltata pietonala, ciclabila, transport in comun, inclusiv parcare pentru biciclete;
4. Sprijinirea industriilor cultural - creative care pun in valoare specificul cultural local, prin sustinerea intreprinzatorilor care activeaza in mestesuguri, artizanat, arte vizuale, inclusiv actiuni de promovare a acestora.

In plus, vor fi avute in vedere actiuni de crestere, dezvoltare a capacitatii administrative a actorilor, comunitatilor implicate in dezvoltarea/actualizarea, implementarea si monitorizarea strategiilor integrate de dezvoltare urbana, organizatiile de management a destinatiei, alte organizatii, institutii implicate in realizarea si implementarea de politici la nivel local, regional in domeniul turismului.

Totodata, pot fi vizate actiuni pentru cresterea capacitatii administrative a beneficiarilor care contribuie la o mai buna si eficienta implementare a proiectelor: schimburi de bune practici, experiente, formare in domeniile de interes acoperite si strans legate de obiectivul specific, realizarea de documentatii tehnico-financiare aferente in limita unui procent din bugetul proiectului sau intr-un quantum fix.

Pentru operatiuni de categoria B se va avea in vedere introducerea planurilor de interpretare¹¹⁵ si a planurilor de intretinere¹¹⁶ a monumentelor istorice ca si conditie obligatorie pentru accesarea alocațiilor financiare.

In PNRR, la pilonul de crestere inteligenta, durabila si favorabila incluziunii, componenta industriei cultural-creative, prin cresterea rezilientei sectoarelor culturale si creative din RO si reformarea sistemului de finantare a creativitatii sunt prevazute actiuni orientate catre promovarea turismului, culturii, industriilor creative. Desi o parte din aceste interventii sunt asemanatoare cu cele din prezentul program, trebuie retinut aspectul ca necesarul de finantare inventariat in regiune depaseste alocarea financiara din POR NE prin P7, existand premisele ca programul si planul sa le finanteze in mod complementar. Mai mult, programul va finanta **doar** interventiile din turism si cultura care contribuie la dezvoltare economica si sociala locala, care sunt abordate integrat alaturi de alte provocari si nevoi locale, si prin utilizarea obligatorie a instrumentului de dezvoltare.

Interventiile sunt sustinute si raspund la elementele de ordin strategic prevazute in PDR NE 2021-2027, prioritatea nr. 1 Dezvoltarea unei economii competitive, masurile 1.5.1 Sprijin acordat pentru dezvoltarea si promovarea industriilor culturale si creative si 1.7.1 Dezvoltarea infrastructurii de turism si de agrement aferenta, promovarea potentialului turistic, precum si Prioritatea 4 - Dezvoltarea unei infrastructuri moderne, inteligente, reziliente si durabile, masurile 4.4.1 Dezvoltarea durabila a zonelor urbane functionale si 4.4.2 Sprijin pentru revitalizarea si regenerarea oraselor mici si mijlocii cu functiuni socio-economice reduce.

The main target groups - point (d)(iii) of Article 22(3) CPR:

Populatia din mediul urban a carei conditii economico-sociale se imbunatatesc in urma interventiilor
Turisti, care beneficiaza de servicii imbunatatite
Antreprenori care beneficiaza de sprijin
Parteneriate locale, regionale

¹¹⁵ Planurile de interpretare sunt documente care vizeaza crearea unei identitati culturale a monumentelor istorice, aducând împreună toate elementele de interes ale locului respectiv, precum si poveștile sale autentice pentru a oferi o experiență coerentă vizitatorilor. Planul precizeaza implicarea actorilor si descrie ceea ce vizitatorul va face, vedea, citi și experimenta. De asemenea, „conduce povestea” locului astfel incat sa creeze experiente noi, educative si cu impact, care sa determine pe vizitatori sa revina.

¹¹⁶ Planurile de intretinere vizeaza mentenanta pe termen lung a siturilor de patrimoniu, indica actorii implicati, costuri și modul va fi monitorizat procesul.

Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation

Respectarea prevederilor naționale în vigoare referitoare la egalitate de șanse, incluziune și nediscriminare va reprezenta condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor alocate acestei intervenții. Beneficiarii se vor asigura că infrastructura creată, reabilitată, modernizată să fie accesibilă întregii populații, tuturor categoriilor vulnerabile, asigurându-se măsuri speciale de accesibilizare pentru persoanele cu dizabilități cum ar fi: rampe de acces, toalete adaptate, alei pietonale de lățime corespunzătoare și finisaj antiderapant, măsuri pentru persoane cu deficiențe de vedere și auz, etc.

Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR

Zona de intervenție teritorială este reprezentată de unitatea administrativ teritorială urbană, zona urbană funcțională sau zona metropolitană (Nota: obiectivele de patrimoniu de categoria B din comunele – zone rurale ale ZUF și ZM vor fi finanțate prin FEADR prin LEADER).

Pentru dezvoltarea urbană durabilă¹ va fi utilizat un nou instrument de dezvoltare teritorială, dezvoltat în RNE, intitulat Dezvoltare Urbană Integrată (DUI), având caracteristicile: teritoriul vizat este reprezentat de zona urbană/zona urbană funcțională/zona metropolitană; strategia integrată de dezvoltare urbană cuprinzând lista proiectelor prioritare și descrierea mecanismului de asigurare a integrării intervențiilor; accent pus pe aplicarea principiului parteneriatului în elaborarea, implementarea și monitorizarea strategiilor.

Instrumentul va fi utilizat obligatoriu de toate municipiile reședință de județ, pentru toate operațiunile dezvoltate pe prioritățile P2, P3, P4, P6 și P7 ale programului, precum și de celelalte municipii și orașe care își doresc să abordeze integrat soluționarea problemelor complexe economice, sociale, demografice, mediu prin realizarea de investiții finanțate sub prioritatea P7. Mecanismul de guvernanta urbană va fi dezvoltat pe două nivele: rolul decizional va aparține consiliului local/adunării generale a asociației (ZUF, ZM) cu responsabilități în legiferarea procedurilor și asigurarea mecanismului de guvernanta, iar rolul executiv va fi asigurat de aparatul tehnic al UAT/ZUF/ZM (structuri/departamente tehnice din primărie/ADI) cu responsabilitatea selecției strategice a proiectelor și monitorizării acestora.

Pentru a asigura respectarea și aplicarea cerințelor instrumentului DUI - conform art. 28 și 29 din Regulamentul nr. 1060/2021, AM POR NE va încheia un Protocol Cadru de Colaborare Nord-Est cu aceștia în care vor fi oficializate, definite și convenite sarcinile și obligațiile fiecărei entități semnatară și termenele limită pentru realizarea acestora. Protocoalele vor fi gestionate de structura dedicată din AM POR NE. Cererile de finanțare depuse vor fi condiționate de existența unui aviz de conformitate eliberat de AM POR, care va atesta îndeplinirea sarcinilor și obligațiilor asumate prin protocol. Fiecare etapă parcursă de aparatul tehnic va fi validată de AM POR NE pe baza de liste de verificare. Aceste liste de verificare se vor anexa la avizul de conformitate.

Toate municipiile, altele decât reședință de județ, precum și toate orașele vor putea realiza în funcție de nevoile și oportunitățile locale, investiții punctuale, pe prioritățile programului P2- P6, cu condiția ca proiectul vizat să facă parte dintr-o strategie de dezvoltare locală, fără a fi necesară aplicarea prevederilor instrumentului DUI NE. În situația în care, doresc să abordeze într-o manieră integrată provocări locale multiple, de ordin economic, social, demografic, climatic, prin proiecte care prin specificul lor se încadrează în P7, o vor putea face numai prin utilizarea obligatorie a instrumentului DUI NE.

UAT-urile județene vor putea accesa intervențiile pe turismul cultural și de agrement numai în parteneriat cu UAT-urile urbane care aplică instrumentul DUI NE, proiectele depuse trebuind să facă parte din strategia integrată de dezvoltare urbană.

Intervențiile adresate sprijinirii industriilor cultural-creative vor putea fi finanțate cu condiția ca acestea să figureze într-o strategie integrată de dezvoltare urbană (la nivel de intervenție sau măsură), subiect al aplicării instrumentului DUI NE (Nota: prin POR NE vor fi sprijinite microintreprinderi și IMM-uri cu domenii de activitate în industrii cultural-creative din mediul urban și IMM-uri din mediul rural aparținând ZUF-urilor și ZM-urilor).

Fondurile alocate municipiilor reședință de județ vor fi predefinite în funcție de populația domiciliată a fiecăruia dintre ele. Fondurile alocate celorlalte municipii și orașelor se vor repartiza pe baza de apel competitiv.

The interregional, cross-border and transnational actions – point (d)(vi) of Article 22(3) CPR

The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR

N/A

2.A.1.1.2 Indicators

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR and Article 8 ERDF and CF Regulation

Table 2: Output indicators								
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
P 7	<i>e (i) favorizarea dezvoltarii integrate sociale, economice si de mediu la nivel local si a patrimoniului cultural, turismului si securitatii in zonele urbane;</i>	<i>FEDR+BS</i>	<i>Mai putin dezvoltate</i>	RCO 01	Intreprinderi care beneficiaza de sprijin (din care: micro, medii, mari)	Nr. intreprinderi	0	188
				RCO 02	Intreprinderi care beneficiaza de sprijin prin granturi	Nr. intreprinderi	0	188
				RCO 74	Populatia din zonele acoperite de strategiile de dezvoltare teritoriala	Nr. persoane	0	1.051.019
				RCO 75	Strategii pentru dezvoltare teritoriala integrata sprijinite	Nr. strategii	8	8
				RCO 77	Situri turistice si culturale sprijinite	Nr. situri	0	23
				RCO 114	Spatii deschise create sau reabilitate in zone urbane	Nr. spatii	0	38

Table 3: Result indicators											
Prior ity	Specific objectiv e (Invest ment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Categ ory of regio n	ID [5]	Indicat or [255]	Measure ment unit	Baselin e or referen ce value	Refer ence year	Target (2029)	Source of data [200]	Co m me nts [20 0]
P 7	e (i) favorizar ea dezvoltar ii integrate sociale, economi ce si de mediu la nivel local si a patrimon iului cultural, turismul ui si securitati i in zonele urbane;	FE DR +B S	Mai putin dezvol tate	RC R 77	Vizitator i in siturile care benefici aza de sprijin	Nr. vizitatori/a n	832.052	2019	939.995	Proiecte impleme ntate	
				RC R 19	Intrepri nderi cu cifra de afaceri crescuta	Nr. intreprinde ri	0	2020	188	Proiecte impleme ntate	

[Point 2.1.1.3 in the Commission proposal has been moved up following changes in Article 17(3)(c) CPR and it is now point 2.1.1.bis]

2.A.1.1.3 Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention (not applicable to the EMFAF)

Reference: point (d)(viii) of Article 22(3) CPR

Table 4: Dimension 1 – intervention field					
Priority No	Fund	Category of region¹¹⁷	Specific objective	Code	Amount (MEUR)
P 7	FEDR	Mai putin dezvoltata	e (i) favorizarea dezvoltarii integrate sociale, economice si de mediu la nivel local si a patrimoniului cultural, turismului si securitatii in zonele urbane;	165 - Protection, development and promotion of public tourism assets and related tourism services	21,1376
				166 - Protection, development and promotion of cultural heritage and cultural services	42,1485
				168 - Physical regeneration and security of public spaces	26,3487
				015 - SME business development and internationalisation, including productive investments	7.6
				172 - Cross-financing under the ERDF (support to ESF-type actions necessary for the implementation of the ERDF part of the operation and directly linked to it)	5,1177

Table 5: Dimension 2 – form of support					
Priority No	Fund	Category of region¹¹⁸	Specific objective	Code	Amount (MEUR)
P 7	FEDR	Mai putin dezvoltata	e (i) favorizarea dezvoltarii integrate sociale, economice si de mediu la nivel local si a patrimoniului cultural, turismului si securitatii in zonele urbane;	01 Grant	102,3525

Table 6: Dimension 3 – territorial delivery mechanism and territorial focus					
Priority No	Fund	Category of region¹¹⁹	Specific objective	Code	Amount (MEUR)
P 7	FEDR	Mai putin dezvoltata	e (i) favorizarea dezvoltarii integrate sociale, economice si de mediu la nivel local si a patrimoniului cultural, turismului si securitatii in zonele urbane;	18 - cities, towns and suburbs	42,4762
				19 - functional urban area	59,8763

¹¹⁷ Not relevant for CF

¹¹⁸ Not relevant for CF

¹¹⁹ Not relevant for CF

Table 7: Dimension 6 – ESF+ secondary themes					
Priority No	Fund	Category of region	Specific objective	Code	Amount (MEUR)
P 7	FEDR	Mai puțin dezvoltată	e (i) favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în zonele urbane;	09 – Not applicable	102,3525

Table 8: Dimension 7 – ESF+*, ERDF, CF and JTF gender equality dimension					
Priority No	Fund	Category of region	Specific objective	Code	Amount (MEUR)
P 7	FEDR	Mai puțin dezvoltată	e (i) favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în zonele urbane;	03 – Gender neutral	102,3525

* In principle, 40% for the ESF+ contributes to gender tracking. 100% is applicable when Member State chooses to use article 6(2), ESF+ as well as programme specific actions in gender equality.

2.2 Technical Assistance priorities

Prioritatea 8: Asistenta tehnica

2.2.1.1 Interventions of the Funds

The related types of actions – point (e)(i) of Article 22(3) CPR

Activitatile pe aceasta prioritate vor contribui la managementul si implementarea eficienta a programului, prin formarea si perfectionarea pregatirii personalului din AM POR NE si asigurarea stabilitatii acestuia, prin cresterea capacitatii administrative a actorilor locali si regionali implicati in implementarea, monitorizarea si evaluarea programului, si nu in ultimul rand prin sprijinirea potentialilor beneficiari/beneficiarilor in a intelege si respecta cerintele programului.

Acestea le completeaza pe cele deja prevazute in prioritatea 1, orientate catre dezvoltarea competentelor la nivelul entitatilor implicate in procesul de descoperire antreprenoriala, adecvate sustinerii specializarii inteligente, a IMM-urilor pentru inovare si modernizare tehnologica, cat si pe cele de la prioritatile 2-7, orientate catre cresterea capacitatii administrative a beneficiarilor prin schimburi de bune practici, experiente si formare in domeniile de interes acoperite de obiectivul specific.

Operatiuni dedicate constructiei si dezvoltarii capacitatii administrative a AM POR NE, potentialilor beneficiari si beneficiari:

- sprijin (inclusiv costuri administrative, de personal) pentru implementarea programului, respectiv identificarea si dezvoltarea proiectelor (inclusiv indrumare help-desk), intocmirea de documentatii tehnico-economice, pregatire, selectie, verificare si monitorizare, evaluare, control si audit;
- sprijin (inclusiv costuri administrative, respectiv de personal) pentru managementul programului, respectiv programare, monitorizare si evaluare;
- achizitia si instalarea echipamentelor IT si birotice, achizitia si dezvoltarea programelor informatice necesare pentru managementul si implementarea POR NE;
- achizitia de bunuri si servicii necesare desfasurarii activitatilor specifice implementarii POR NE;
- formare profesionala (instruiri, conferinte, mese rotunde, seminarii, ateliere de lucru, schimburi de experienta, etc.) specifice domeniilor finantate in cadrul programului in vederea imbunatatirii calificarii personalului AM POR, in scopul imbunatatirii cunostintelor, competentelor beneficiarilor si a potentialilor beneficiari in ceea ce priveste POR NE;
- instruirea personalului AM POR NE, a potentialilor beneficiari si beneficiari pe teme orizontale:elaborare ghiduri, ajutor de stat, metodologie de aplicare SCO, achizitii publice, evitarea conflictului de interese, prevenire neregului, fraudă si coruptie, etc – in complementaritate cu actiuni finantate POAT;
- instruirea personalului AM POR NE, a potentialilor beneficiari si beneficiari pe teme aferente POR NE: digitalizare, orase inteligente, cercetare-inovare, dezvoltare urbana, etc. – in complementaritate cu actiuni finantate POAT;
- asistenta tehnica de specialitate pentru personalul AM POR NE implicat in activitatile de elaborare a documentatiilor necesare apelurilor de proiecte aferente POR NE (pachet ghidul solicitantului, proiectare scheme ajutor de stat,etc.);
- instruiri specifice in domeniile de finantate ale programului, in scopul imbunatatirii cunostintelor, competentelor potentialilor beneficiari si beneficiari;
- sprijinirea activitatilor de informare si comunicare specifice POR NE – acordare asistenta tip helpdesk, dezvoltarea si gestionarea instrumentelor de comunicare, inclusiv pagina web dedicata programului-conectata cu platforma unica nationala dedicata fondurilor europene, realizarea si distribuirea materialelor informative si promovare, organizarea de evenimente de informare si promovare, implementarea de campanii de promovare, etc;
- sprijin pentru elaborarea strategiei de asistenta tehnica, strategia de comunicare, manualului de identitate vizuala;
- elaborarea unei metodologii de monitorizare RIS3 si achizitionarea unui instrument informatic adecvat gestionarii datelor privind RIS3 Nord-Est;
- suport pentru dezvoltarea unei structuri one stop shop regional, dedicata sprijinirii promotorilor de proiecte CDI;
- elaborarea de studii specifice Strategiei de Comunicare POR 2021 – 2027 (studii de notorietate);
- sprijin pentru pregatirea,implementarea,monitorizarea si evaluarea POR NE, PDR NE si RIS3 NE, prin elaborarea de studii, analize, metodologii, prin pregatirea portofoliilor de proiecte POR NE, PDR NE, RIS3 NE etc.;

- realizarea de studii, analize, rapoarte necesare fundamentarii activitatilor de programare, inclusiv etapei „mid-term review”;
- pregatirea perioadei de programare post 2027 prin derularea de activitati aferente realizarii PDR NE, RIS NE, POR NE, a altor planuri, strategii, studii si analize suport, etc.

Operatiuni dedicate constructiei si dezvoltarii capacitatii administrative a partenerilor locali si regionali implicati in implementarea, monitorizarea si evaluarea POR NE:

- derularea de schimburi de experienta, de formare si informare pentru membrii CDR NE, in regiuni din alte state membre, la institutii si organisme ale Uniunii Europene;
- sprijinirea organizatorica si logistica, dezvoltare capacitate administrativa a CM POR NE, a CRP NE si a altor grupuri de lucru subsecvente implicate in implementarea, monitorizarea si evaluarea POR NE;
- dezvoltarea capacitatii administrative a Consorțiului Regional de Inovare, Comisiei Consultative Academice pentru actualizarea, monitorizarea si evaluarea rezultatelor RIS3 Nord-Est prin instruiuri, ateliere de lucru, vizite de studiu.

Cresterea capacitatii administrative va presupune si derularea in mod complementar a unor interventii propuse a se derula prin POAT/POCIDIF, dupa cum urmeaza:

- Crearea, dezvoltarea de huburi de inovare digitala, care vor integra urmatoarele actiuni: dezvoltarea structurii, achizitia de instrumente si sisteme informatice necesare gestionarii bazelor de date; asistenta pentru dezvoltarea si promovarea gamei de servicii; asigurarea functiei de observator digital regional. Structurile vor functiona ca one-stop-shopuri pentru digitalizare intr-o nisa de specializare TIC si vor sprijini RIS3 prin mobilizarea actorilor implicati in procesul de descoperire antreprenoriala in domeniul TIC.
- Instruirea personalului AM POR NE, potentialilor beneficiari, beneficiari pe teme orizontale si alte teme pe domenii specifice programului complementar cu actiunile prevazute pe prioritatea 8 din POR NE;
- Asigurarea unui schimb permanent de informatii relevante (bune practici, orientari, expertiza, date statistice) pentru UAT-uri urbane, prin crearea unui observator regional de dezvoltare urbana, care sa sprijine autoritatile locale in pregatirea si implementarea strategiilor de dezvoltare urbana.

Activitatile de instruire specifice POR NE vor fi realizate conform planului de instruire al AM POR NE in functie de nevoile identificate, in corelare cu masurile generale sprijinite prin intermediul POAT. De asemenea, activitatile de comunicare si informare vor fi realizate conform planului de comunicare AM POR NE.

The main target groups – point (e)(iii) of Article 22(3) CPR

Personalul AM POR NE, structuri parteneriale (CDR NE, CRP NE, CM POR NE, RIS3 NE, etc), potentiali beneficiari, beneficiari, alti actori interesati

2.2.1.2. Indicators

Output indicators with the corresponding milestones and targets

Reference: point (e)(ii) of Article 22(3) CPR

Priority	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
P 8	FEDR+BS	Mai putin dezvoltata	RC O 7S3	Personal finantat din FEDR	Nr. persoane	170	170

2.2.1.3 Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention

Reference point (e)(iv) of Article 22(3) CPR

Table 4: Dimension 1 – intervention field				
Priority No	Fund	Category of region¹²⁰	Code	Amount (Mil. EUR)
P 8	FEDR	<i>Mai putin dezvoltata</i>	179 - Information and communication	2,9768
			180 - Preparation, implementation, monitoring and control	59,5551
			181 - Evaluation and studies, data collection	1,2893
			182 - Reinforcement of the capacity of Member State authorities, beneficiaries and relevant partners	64,466

Table 7: Dimension 6 – ESF+ secondary themes				
Priority No	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
P 8	FEDR	<i>Mai putin dezvoltata</i>	09 – Not applicable	64,466

Table 8: Dimension 7 – ESF+*, ERDF, Cohesion Fund and JTF gender equality dimension				
Priority No	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
P 8	FEDR	<i>Mai putin dezvoltata</i>	03 – Gender neutral	64,466

* In principle, 40% for the ESF+ contributes to gender tracking. 100% is applicable when Member State chooses to use article 6(2), ESF+ as well as programme specific actions in gender equality.

¹²⁰ Not relevant for CF

3. Financial plan

Reference: points (g)(i), (ii) and (iii) of Article 22(3), Article 112(1), (2) and (3), and Articles 14 and 26 CPR

3.1 Transfers and contributions¹²¹

Reference: Articles 14, 26 and 27 CPR

Programme amendment related to	☐ contribution to InvestEU
	☐ transfer to instruments under direct or indirect management
	☐ transfer between ERDF, ESF+, Cohesion Fund or to another Fund or Funds

Table 15A: Contributions to InvestEU*

Contribution form		Contribution to	Breakdown by year							
Fund	Category of region	InvestEU window(s)	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total
ERDF	More developed									
	Transition									
	Less developed									
ESF+	More developed									
	Transition									
	Less developed									
Cohesion Fund	N/A									
EMFAF	N/A									

* For each new request for contribution, a programme amendment shall set out the total amounts for each year by Fund and by category of region.

¹²¹ Applicable only to programme amendments in accordance with Articles 14 and 26 except complementary transfers to the JTF in accordance with Article 27 CPR. Transfers shall not affect the annual breakdown of financial appropriations at the MFF level for a Member State.

Table 15B: Contributions to InvestEU* (summary)

	Category of regions	Window 1 Sustainable infrastructure (a)	Window 2 Innovation and digitisation (b)	Window 3 SME (c)	Window 4 Social Investment and Skills (d)	Amount (f)=(a)+(b)+(c)+(d)
ERDF	More developed					
	Less developed					
	Transition					
ESF+	More developed					
	Less developed					
	Transition					
JTF*	More developed					
	Less developed					
	Transition					
Cohesion Fund	N/A					
EMFAF	N/A					
Total						

* Initial JTF allocation (without complementary resources transferred) within the limits set in Article 21.

Table 16: Transfers to instruments under direct or indirect management*

Fund	Category of regions	Instrument 1	Instrument 2	Instrument 3	Instrument 4	Instrument 5	Transfer amount
		(a)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f)=(a)+(b)+(c)+(d)+(e)
ERDF	More developed						
	Transition						
	Less developed						
	Outermost and northern sparsely populated						

ESF+	More developed						
	Transition						
	Less developed						
	Outermost and northern sparsely populated						
CF							
EMFF							
Total							

* Cumulative amounts for all transfers during programming period.

Table 17: Transfers between shared management funds*

Receiving fund / instrument Transferring fund /instrument		ERDF				ESF+				CF	EMFF	AMIF	ISF	BMVI	Total
		More developed	Transition	Less developed	Outermost and northern sparsely populated	More developed	Transition	Less developed	Outermost and northern sparsely populated						
ERDF	More developed														
	Transition														
	Less developed														
	Outermost and northern sparsely populated														
ESF+	More developed														
	Transition														
	Less developed														
	Outermost and northern sparsely populated														
CF															
EMFF															
Total															

* Cumulative amounts for all transfers during programming period.

Table 18: Initial JTF allocation to the programme¹

Reference: Article 21 a

	Initial JTF allocation to the programme* per category of region		
	More developed	Transition	Less developed
Initial JTF allocation in the programme*			

* Programme with the JTF allocation.

¹ When JTF is the ‘fund concerned’ (basic data on the programme, p.1 of programme template).”

(5) Under point 3.A, a new ticking box is inserted, after Table 18:

“Obligatory transfer of ERDF and ESF+ resources as complementary support to the Just Transition Fund²

Transfer to JTF	☐ concerns internal transfers within the programme with JTF allocation (Table 18A)
	☐ concerns transfers from other programmes to the programme with JTF allocation (Table 18B)
	☐ N/A (ie no support from JTF to the programme)

² In case a programme supported by the JTF receives complementary support (cf Article 21a) within the programme and from other programmes both Tables 18A and 18B need to be filled in.”

Table 18A: Transfer of ERDF and ESF+ resources to the Just Transition Fund (JTF) within the programme

		JTF allocation in the programme* per category of region		
		More developed	Transition	Less developed
Transfer within the programme* (complementary support) per category of region				
ERDF	More developed			
	Transition			
	Less developed			
	Outermost and northern sparsely populated			
ESF+	More developed			
	Transition			
	Less developed			
	Outermost and northern sparsely populated			
Total	More developed			
	Transition			
	Less developed			
	Outermost and northern sparsely populated			

* Programme with the JTF allocation.”

Table 18B: Transfer of ERDF and ESF+ resources from other programme(s) to the Just Transition Fund (JTF) in this programme

		Complementary support to the JTF in this programme (CCI number)* per category of region		
		More developed	Transition	Less developed
Transfer(s) from other programme(s)** per category of region				
Programme 1 (CCI number)				
ERDF	More developed			
	Transition			
	Less developed			
	Outermost and northern sparsely populated			
ESF+	More developed			
	Transition			
	Less developed			
	Outermost and northern sparsely populated			
Programme 2 (CCI number)				
Programme 3 (CCI number)				
Total ERDF	More developed			
	Transition			
	Less developed			

	Outermost and northern sparsely populated			
Total ESF+	More developed			
	Transition			
	Less developed			
	Outermost			
Total				

* programme with JTF allocation, which receives complementary support from the ERDF and ESF+.

** programme providing the complementary support from the ERDF and ESF+ (source)."

3.5 Financial appropriations by year

Reference: point (g)(i) of Article 22(3) CPR and Articles 3, 4 and 7 JTF Regulation.

Table 10: Financial appropriations by year

Fund	Category of region	2021	2022	2023	2024	2025	2026		2026 for EMFAF only	2027		2027 for EMFAF only	Total
							Financial appropriation without flexibility amount	Flexibility amount		Financial appropriation without flexibility amount	Flexibility amount		
ERDF* Mil. Euro	More developed												
	Transition												
	Less developed	74.420575	74.420575	148.84115	297.6823	297.6823	148.84115	148.84115		148.84115	148.84115		1488,4115
	Outermost and												

		northern sparsely populated											
Total			74.420575	74.420575	148.84115	297.6823	297.6823	148.84115	148.84115		148.84115	148.84115	1488,4115
ESF+*		More developed											
		Transition											
		Less developed											
		Outermost and northern sparsely populated											
Total													
JTF*	Article 3 JTF Regulation resources												
	Article 4 JTF Regulation resources												
	Article 7 JTF Regulation resources (related to Article 3 JTF Regulation resources)												

	Article 7 JTF Regulation resources (related to Article 4 JTF Regulation resources)													
Total														
Cohesion Fund		N/A												
EMFAF		N/A												
Total														

*Amounts after the complementary transfer to the JTF.

3.6. Total financial appropriations by fund and national co-financing

Reference: point (g)(ii) of Article 22(3), Article 22(6) and Article 36 CPR

For programmes under the Investment for jobs and growth goal where technical assistance in accordance with Article 36(4) CPR was chosen in the Partnership Agreement.

Table 11: Total financial appropriations by fund and national co-financing												
Policy/JTF specific objective number or technical assistance	Priority	Basis for calculation Union support (total eligible cost or public contribution)	Fund	Category of region*	EU contribution (a)=(g)+(h)	Breakdown of Union contribution		National contribution	Indicative breakdown of national contribution		Total	Co-financing rate
					Mil. Euro	Union contribution less the flexibility amount (g)	Flexibility amount (h)		public	private		
					(a)			(b)=(c)+(d)	(c)	(d)	(e)=(a)+ (b)	(f)=(a)/(e)
OP 1	P 1	P/T	ERDF	Less developed	357.0649	285.65192	71.41298	65.8475			422.9124	84.43%
OP 1	P 2		ERDF	Less developed	85.9438	68.75504	17.18876	15.8492			101.7930	84.43%
OP 2	P 3		ERDF	Less developed	290.6876	232.55008	58.13752	53.6066	53.6066	0	344.2942	84.43%
OP 2	P 4		ERDF	Less developed	278.2196	222.57568	55.64392	51.3073	51.3073	0	329.5269	84.43%
OP 3	P 5		ERDF	Less developed	153.4811	122.78488	30.69622	28.3039	28.3039	0	181.7850	84.43%
OP 4	P 6		ERDF	Less developed	156.1960	124.9568	31.2392	28.8046	28.8046	0	185.0006	84.43%
OP 5	P 7		ERDF	Less developed	102.3525	81.882	20.4705	18.8751			121.2276	84.43%
Technical assistance	P 8 Technical assistance pursuant to Art. 36(4) CPR		ERDF	Less developed	64.4660	51.5728	12.8932	11.8884	11.8884	0	76.3544	84.43%
Total ERDF				More developed								
				Transition								
				Less developed	1488.4115	1190.7292	297.6823	274.4826	173.9109	0.0000	1762.8941	84.43%
				Outermost and northern sparsely populated regions								
Total ESF+				More developed								
				Transition								
				Less developed								
				Outermost and northern sparsely populated regions								
Total JTF				More developed								
				Transition								
				Less developed								
Total CF			N/A									
Grand total					1488.4115	1190.7292	297.6823	274.4826	173.9109	0.0000	1762.8941	84.43%

* For ERDF: less developed, transition, more developed, and, where applicable, special allocation for outermost and northern sparsely populated regions. For ESF+: less developed, transition, more developed and, where applicable, additional allocation for outermost regions. For Cohesion Fund: not applicable. For technical assistance, application of categories of region depends on selection of a fund.

4. Enabling conditions

Reference: point (i) of Article 22(3) CPR

Table 12: Enabling conditions							
Enabling conditions	Fund	Selected specific objective (N/A to the EMFAF)	Fulfilment of enabling condition	Criteria	Fulfilment of criteria	Reference to relevant documents	Justification
Buna guvernanta a strategiei nationale sau regionale de specializare inteligenta	FEDR	(i) Dezvoltarea capacitatilor de cercetare si inovare si adoptarea tehnologiilor avansate (ii) Fructificarea avantajelor digitalizarii, in beneficiul cetatenilor, al companiilor si al guvernelor (iii) Impulsionarea cresterii si competitivitatii IMM-urilor (iv) Dezvoltarea competentelor pentru specializare inteligenta, tranzitie		<i>Strategia (strategiile) de specializare inteligenta trebuie sa fie sprijinita (sprijinite) de:</i> C1. O analiza la zi a factorilor care impiedica diseminarea inovarii, inclusiv digitalizarea C2. Existenta unei institutii sau a unui organism national/regional competent responsabil cu managementul strategiei de specializare inteligenta C3. Instrumente de monitorizare si evaluare pentru a masura performantele in directia atingerii obiectivelor strategiei C4. Functionarea eficace a procesului de descoperire antreprenoriala C5. Actiuni necesare pentru imbunatatirea sistemelor de cercetare si inovare nationale sau regionale, daca este relevant C6. Actiuni pentru managementul tranzitiei industriale, daca este relevant C7. Masuri in sprijinul colaborarii internationale	Y/N	[500]	[1 000]

		industrială și antreprenoriat					
Un cadru de politică strategică pentru sprijinirea renovărilor destinate să îmbunătățească eficiența energetică a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale		b (i) Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră		C1. Este adoptată o strategie națională de renovare pe termen lung pentru sprijinirea renovării parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, în conformitate cu cerințele Directivei 2010/31/UE privind performanța energetică a clădirilor, care: a. implică obiective de etapă orientative pentru 2030 și 2040, și ținte pentru 2050 b. oferă o descriere orientativă a resurselor bugetare necesare pentru a sprijini implementarea strategiei c. definește mecanisme eficiente pentru promovarea investițiilor în renovarea clădirilor C2. Măsurile de îmbunătățire a eficienței energetice pentru a realiza economiile de energie necesare	Y/N		
Planificarea globală a transporturilor la nivelul corespunzător		c (iii) Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere		Se efectuează o cartografiere multinodală a infrastructurilor existente și a celor planificate până în 2030, care: C1. conține o justificare economică a investițiilor planificate, susținută de o analiză solidă a cererii și de o modelare a traficului, care ar trebui să ia în considerare impactul preconizat al liberalizării sectorului feroviar C2. reflectă planurile privind calitatea aerului, ținând seama în special de planurile naționale de decarbonizare C3. include investițiile în coridoarele rețelei centrale TEN-T, astfel cum sunt definite în Regulamentul (UE) nr. 1316/2013, în conformitate cu respectivele planuri de lucru ale rețelei TEN-T C4. în ceea ce privește investițiile din afara rețelei centrale TEN-T, garantează complementaritatea prin asigurarea unei conectivități suficiente la rețeaua centrală TEN-T și la nodurile acesteia pentru regiunile și comunitățile locale			

			C5. unde este cazul, raporteaza implementarea ERTMS conform cu Regulamentul de implementare al Comisiei EU 2017/6 din 5 ianuarie 2017 referitor la planul de implementare ERTMS. C6.promoveaza multimodalitatea, identificand nevoile de terminale multimodale sau de transbordare din cadrul transportului de pasageri sau marfa, precum si nevoile de moduri active de transport C7.include masuri vizand promovarea combustibililor alternativi, in conformitate cu cadrele nationale de politii C8. Include un rezumat al evaluarii riscurilor de siguranta rutiera, in conformitate cu strategiile nationale de siguranta rutiera existente, impreuna cu o cartografiere a drumurilor si sectiunilor afectate si furnizarea cu prioritate a investitiilor corespunzatoareca relevante C9. furnizeaza informatii privind resursele bugetare si de finantare corespunzatoare investitiilor planificate si necesare pentru acoperirea costurilor de exploatare si de intretinere a infrastructurilor existente si a celor planificate			
Un cadru de politica strategic pentru sistemul de educatie si formare, la toate nivelurile		d (ii) imbunatatirea accesului la servicii de calitate si favorabile incluziunii in educatie, formare si invatarea pe tot parcursul vietii prin dezvoltarea infrastructurii;	Existenta unui cadru de politica strategic la nivel national si/sau regional pentru sistemul de educatie si formare, care cuprinde: C1.sisteme de anticipare si previziuni privind competentele, bazate pe date concrete, precum si mecanisme si servicii de monitorizare C2.masuri care sa garanteze un acces egal, participarea si absolvirea unor programe de educatie si formare de calitate, relevante si incluzive si dobandirea de competente-cheie la toate nivelurile, inclusiv in invatamantul superior C3.un mecanism de coordonare la toate nivelurile sistemului de educatie si formare, inclusiv la nivelul invatamantului tertiar, si o atribuire clara a responsabilitatilor intre autoritatile nationale relevante si/sau organismele regionale C4.modalitati de monitorizare, evaluare si revizuire a cadrului de politica strategic			

			C5.masuri care sa vizeze adultii cu calificari si competente reduse si persoanele provenind din medii socioeconomice dezavantajate, si cursuri de perfectionare profesionala C6. Masuri de sprijinire a cadrelor didactice, a formatorilor si a personalului universitar in ceea ce priveste metode de invatare adecvate, evaluarea si validarea competentelor-cheie masuri destinate a promova mobilitatea cursantilor si a personalului si colaborarea transnationala a formatorilor si a personalului didactic, inclusiv prin recunoasterea rezultatelor studiilor si a calificarilor.			
--	--	--	---	--	--	--

5. Programme authorities

Reference: point (k) of Article 22(3) and Articles 71 and 84 CPR

Table 13: Programme authorities			
Programme authorities	Name of the institution [500]	Contact name [200]	E-mail [200]
Managing authority	Agentia de Dezvoltare Regionala Nord-Est	Vasile Asandei	vasandei@adnrdest.ro
Audit authority			
Body which receives payments from the Commission			
Where applicable, body or, bodies which receive payments from the Commission in case of technical assistance pursuant to Article 36(5)			
Accounting function in case this function is entrusted to a body other			

than the managing authority			
-----------------------------	--	--	--

The repartition of the reimbursed amounts for technical assistance pursuant to Article 36(5) CPR if more bodies are identified to receive payments from the Commission.

Reference: Article 22(3) CPR

The portion of the percentages set out in Article 36(5)(b) that would be reimbursed to the bodies which receive payments from the Commission in case of technical assistance pursuant to Article 36(5) (in percentage points)	
Body 1	p.p.
Body 2	p.p.

6. Partnership

Reference: point (h) of Article 22(3) CPR

Principiul parteneriatului reprezinta un aspect esential in procesul de programare si gestionare a fondurilor FESI fiind o preconditie pentru elaborarea unor politici economice, sociale si teritoriale realiste, eficiente, eficace si cu impact pozitiv. Mai mult decat atat, importanta parteneriatului rezulta atat din nevoia de a asigura transparenta procesului de programare si implementare, cat si pentru a oferi posibilitatea de implicare si responsabilizare tuturor actorilor interesati. Pentru 2021-2027, MIPE indeplineste calitatea de coordonator national al elaborarii documentelor de programare, asigurand totodata cadrul partenerial prin implicarea tuturor partilor interesate reprezentative pentru programarea si implementarea fondurilor aferente, iar MDLPA, pe cea de coordonator operational pentru programele operationale regionale. Primele consultari parteneriale au avut loc in prima jumatate din 2019, fiind constituite 5 grupuri parteneriale aferente celor 5 OP-uri prevazute in propunerea RDC. Componenta grupurilor de lucru a fost stabilita plecand de la membrii Comitetelor de Monitorizare ale Programelor Operationale 2014-2020 si membri/ observatori/ invitati CCMAP, carora li s-au alaturat o serie de parteneri care si-au exprimat interesul pentru a face parte din aceste grupuri. In perioada 2019-2020, au avut loc numeroase consultari, atat prin organizarea de reuniuni parteneriale, cat si in scris, fiind solicitate observatii/ propuneri pe marginea prioritatilor de finantare post 2020. In perioada mai-septembrie 2019 au fost realizate reuniuni de informarea a structurilor parteneriale, in care au fost prezentate, pe de
--

o parte, schimbarile majore de la nivelul regulamentelor politicii de coeziune, si, pe de alta parte, nevoile de interventie (pornind de la concluziile Raportului de Tara – Anexa D) si prioritatile de investitie care au derivat din acestea aferente domeniilor de interes.

In octombrie 2019 a fost organizat un eveniment de informare si dezbatare la nivel local in Botosani, cu scopul informarii stadiului procesului de programare, precum si pentru dezbaterile cu cei mai relevanti actori (autoritati publice locale, primarii, consilii judetene, autoritati si asociatii locale reprezentative) a posibilitatilor de abordare a instrumentelor teritoriale (ITI, CLLD) in perioada 2021-2027.

In noiembrie 2019, MIPE a organizat mai multe reuniuni parteneriale, atat la nivelul grupurilor parteneriale, cat si pe grupuri tehnice de lucru, in care au fost dezbătute logica interventiei pe cele 5 OP-uri - publicate pe site-ul institutiei, incat sa se asigure transparenta dezbaterilor si posibilitatea de consultare cat mai larga a tuturor partilor interesate. In data de noiembrie 2019 a avut loc un prim eveniment de amploare vizand consultarea asupra perioadei de programare 2021-2027, la care au participat reprezentanti ai mediului de afaceri, societatii civile, autoritatilor publice centrale si locale, etc. fiind prezentate stadiul negocierilor documentelor de programare, logica interventiilor pe domenii de interventie, arhitectura programelor operationale, mecanismul de consultare parteneriala.

Dupa publicarea arhitecturii viitoarelor PO in Memorandum la nivelul Guvernului, in februarie 2020, grupurile de lucru organizate la nivelul celor 5 OP-uri au fost restructurate la nivel de program, ca urmare a apelului national pentru exprimarea interesului si pentru selectia partenerilor in cadrul structurilor parteneriale aferente PO, organizat in perioada mai-iulie 2020.

Transparenta in procesul de programare, informarea si diseminarea este asigurata atat la nivel central, cat si regional, prin publicarea pe pagina de internet MIPE, respectiv ADR NE, a versiunilor de lucru a POR NE, cat si documentelor suport (PDR NE 2021-2027, RIS3 NE 2021-2027, etc).

Dupa publicarea in 2020 a primelor versiuni ale programelor regionale 2021-2027, a avut loc o consultare publica, in sistem de videoconferinta, la care au participat 180 de reprezentanti ai diversilor institutii/organizatii. Astfel, observatiile/propunerile formulate in timpul reuniunii, cat si transmise in scris catre ADR NE au fost analizate si, dupa caz, integrate in versiunea revizuita a POR NE.

In regiune, pentru pregatirea perioadei de programare 2021-2027, structurile parteneriale au fost implicate activ atat in procesul de planificare, prin elaborarea PDR NE si RIS3 NE¹²², cat si in procesul de programare a POR NE. Astfel, au fost realizate consultari directe derulate in toate judetele regiunii, dedicate identificarii nevoilor, problemelor, oportunitatilor de dezvoltare, potentialelor solutii strategice; consultari scrise asupra analizei economico-sociale si SWOT, strategiei de dezvoltare regionala; implicarea parteneriatului in activitatile de realizare (interviuri, sondaj pe baza de chestionare, focusgrupuri) ale Studiului¹²³ privind disparitatilor de tip urban-rural din RNE. Totodata, parteneriatul regional a fost implicat in constituirea portofoliului de proiecte regional, care acopera inclusiv prioritatile si interventiile POR NE: cuprinde 207 proiecte, propuse de administratia publica locala si mediul academic, cu o valoare totala de 2,3 miliarde de Euro.

In paralel, pentru realizarea POR NE 2021-2027, la nivel regional au fost desfasurate consultari scrise si intalniri /videoconferinte care au vizat identificarea/dezvoltarea interventiilor in raport cu nevoile, provocarile si oportunitatile existente la nivel local, cu portofoliile de proiecte create, cu strategiile de dezvoltare locale existente/actualizate, cu noul instrument de dezvoltare urbana creat. Acestea au vizat autoritatile publice locale, partenerii economici si sociali, organismele relevante care reprezinta societatea civila, inclusiv parteneri in domeniul protectiei mediului, organizatii neguvernamentale si organisme insarcinate cu promovarea integrarii sociale, egalitatii de gen si nediscriminarii care, in conformitate cu abordarea bazata pe guvernanta pe mai multe niveluri se implica pe durata programarii si, ulterior in implementare, inclusiv prin participarea in comitetul de monitorizare. Mai mult, partenerii regionali au fost implicati in dezvoltarea versiunilor de program prin

¹²² Documente suport PDR NE si RIS3NE

¹²³ Document suport PDR NE si POR NE2021-2027

formularea/incadrarea de propuneri de interventii/operatiuni pe prioritatile programului (consilii judetene, primarii, autoritati urbane, institutii ale prefectului, etc.), dezvoltarea mecanismului de guvernanta urbana, estimarea tintelor indicatorilor de program, corelarea cu viitoarele strategii de dezvoltare locala, etc.

RIS3 NE¹²⁴ este rezultatul unui proces de tip „bottom-up”, care a presupus o ampla consultare a actorilor regionali implicati in ariile prioritare de activitate, in care regiunea beneficiaza de avantaje competitive si/sau comparative. Pentru elaborarea si implementarea RIS3 NE se utilizeaza mecanismul de descoperire antreprenoriala (EDP) – dialog facilitat, iterativ, prin care reprezentantii mediului privat, academic si de cercetare, ai autoritatilor publice locale si societatii civile, identifica de jos in sus elementele asociate RIS3¹²⁵. EDP are la baza metodologia recomandata de JRC/DG Regio si aprobata de MLPDA, si este asigurat prin functionalitatea unor structuri partenariale dedicate: 7 focus grupuri de descoperire antreprenoriala (asociate celor 7 domenii cu potential de specializare regionale - agroalimentar, textile, energie, mediu, turism, TIC, sanatate); Consorțiul Regional de Inovare (cu rol de avizare strategie, rapoarte de implementare si portofoliu de proiecte prioritare); Comisia Consultativa Academica (cu rol consultativ, de avizare stiintifica a ideilor de proiecte aferente RIS3); Comisia Consultativa pentru Finantare (cu rol de suport pentru incadrarea ideilor de proiect pe surse de finantare). ADR NE are rolul de coordonator operational si facilitator al procesului de specializare inteligenta regional, membra in Comitetul de Coordonare pentru Specializare Inteligenta activat de MEC pentru indeplinirea conditiei favorizante „Buna guvernanta a strategiei nationale sau regionale de specializare inteligenta”. La atelierele EDP(12) organizate in 2020, in contextul elaborarii RIS3 NE, 2021-2027 au participat 22 reprezentanti ai autoritatilor publice, 119 ai entitatilor private, 122 ai mediului academic si 96 ai societatii civile. Rezultatele EDP au fost validate de Consorțiul Regional de Inovare care a avizat RIS3 NE in octombrie 2020. In cadrul apelului deschis pentru constituirea portofoliului de proiecte RIS3 in perioada septembrie – decembrie 2020, au fost depuse la ADR NE, 118 propuneri de proiecte (fisa de proiect) din care au fost selectate 85 proiecte, cu un buget total de 728,85 mil. Euro, repartizate pe domenii: 15 agroalimentar, 4 textile, 6 energie, 1 mediu, 21 sanatate , 8 turism si 30 TIC¹²⁶. Strategia, aprobata in decembrie 2020 de CDR NE stabileste domeniile de investitii aferente OP1.

Structura parteneriala curenta din regiunea NE este in conformitate cu prevederile Metodologiei privind Planificarea Dezvoltarii Regionale si HG 1115/2004, privind organizarea cadrului partenerial.

In regiune, parteneriatul regional este dezvoltat si structurat pe trei nivele: grupuri de lucru subregionale in toate judetele regiunii, grupuri de lucru tematice regionale pentru mediu si schimbari climatice, inovare si mediu de afaceri, conectivitate regionala, capital uman, dezvoltare teritoriala si turism si cultura, si Comitetul Regional pentru Planificare NE. Parteneriatul regional are in componenta sa reprezentanti la nivel decizional, ai: ADR NE, consiliilor judetene, primariilor din mediul urban si rural, prefecturilor, serviciilor deconcentrate ale institutiilor publice (Agentiile Judetene pentru Ocuparea Fortei de Munca, Directiile de sanatate publica judetene, Directiile pentru Agricultura Judetene, Inspectoratele Scolare Judetene, Directii Generale de Asistenta Sociala si Protectia Copilului, Directia Regionala / directii judetene de statistica, Agentiile Judetene pentru Protectia Mediului, Directiile Judetene de Cultura, etc), camerelor de comert si industrie, universitatilor, organizatiilor reprezentative pentru minoritati si grupuri dezavantajate, sindicatelor, asociatiilor patronale, asociatiilor profesionale, grupurilor de actiune locala, etc.

Parteneriatul regional are o experienta acumulata pe parcursul a doua decenii de activitate, timp in care a fost implicat in procesul de planificare a editiilor Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est (PDR NE). Incepand cu PDR NE 2014-2020, parteneriatul regional si-a extins atributiile prin participarea si la monitorizarea documentului. Astfel, anual, se elaboreaza Raportul strategic de monitorizare a PDR NE, care defineste noul cadru socio-economic, variatiile fata de tintele asumate, identificarea problemelor intampinate, precum si si stadiul implementarii portofoliului de proiecte prioritare. Implicit, parteneriatul a fost implicat si in procesul de

¹²⁴ Sursa: ADR Nord-Est, Strategia pentru Cercetare si Inovare prin Specializare Inteligenta RIS 3 Nord-Est

¹²⁵ Proces de Descoperire Antreprenoriala (Entrepreneurial Discovery Process – EDP) reprezinta un concept interactiv si incluziv, dezvoltat in cadrul Platformei Europene de Specializare Inteligentă S3 de catre Centrul Comun de Cercetare al Comisiei Europene (JRC)

¹²⁶ Rezultate apel de constituire portofoliu proiecte aferent RIS3 Nord-Est, Editia 3, disponibil aici <https://www.adrnordest.ro/rezultatele-apelului-de-constituire-a-portofoliului-de-proiecte-aferent-ris3-nord-est/>

implementare a PDR NE, prin participarea la realizarea planurilor regionale de actiune in domeniul educatiei (invatamant profesional si tehnic), a turismului si RIS3 Nord-Est.

Stabilirea implicarii parteneriatului regional in implementarea, monitorizarea si evaluarea POR NE 2021-2027 vor fi facute dupa definitivarea cadrului legislativ si institutional.

7. Communication and visibility

Reference: point (j) of Article 22(3) CPR

In perioadele anterioare de programare, Regio – POR a beneficiat de identitate vizuala proprie, brandul ajungand la un grad de notorietate de 62% si un nivel de opinie favorabila de 42% la nivelul regiunii¹²⁷. POR NE va avea o identitate vizuala adaptata, dar pentru a pastra capitalul de imagine, vor fi mentinute si elemente din identitatea curenta. Logo va fi utilizat in conformitate cu Manualul de Identitate Vizuala POR NE ce va fi elaborat de AM POR NE, cu respectarea prevederilor Art 42, Art. 45 si Anexa VIII la RDC.

Procesul de comunicare POR NE va urmari atingerea urmatoarelor obiective:

1. Promovarea contributiei programului la dezvoltarea regiunii, in vederea cresterii si consolidarii unui nivel de opinie favorabila asupra programului in randul publicului general din regiune (60 %, anul 2029)
2. Informarea categoriilor de potentiali beneficiari cu privire la conditiile de accesare a finantarilor POR NE in vederea contractarii fondurilor disponibile
3. Informarea beneficiarilor cu privire la obligatiile ce decurg din contractul de finantare, regulile de identitate vizuala, procedurile pe care trebuie sa le respecte pe parcursul implementarii proiectelor, in vederea asigurarii absorbtiei fondurilor alocate regiunii
4. Asigurarea vizibilitatii deciziilor si actiunilor ADR NE in calitate de AM POR.

Masurile de informare si promovare vor avea in vedere publicul general (populatie regiune urban/rural 18+) si publicul specializat (potentiali beneficiari si beneficiari). AM POR NE va acorda o atentie deosebita promovarii operatiunilor de importanta strategica din POR NE, asa cum sunt ele definite de AMPOR NE/CMPOR NE si va implementa masuri dedicate ce vor fi detaliate in Planul de Comunicare POR NE. AM va asigura constant informarea mass media asupra evolutiei programului (materiale de presa si evenimente). In procesul de comunicare vor mai fi implicati: public intern, Reteaua Comunicatorilor NE, Centrul Europe Direct, Reprezentanta Comisiei Europene, autoritati centrale si locale, etc.

Activitatea de informare si publicitate se va desfasura sub indrumarea unui ofiter de comunicare, care va fi identificat din cadrul personalului ADR NE cu experienta in informarea si publicitatea derulata la nivelul regiunii pentru POR 2007-2013, respectiv POR 2014-2020. Acesta va asigura elaborarea Strategiei si Planului de Comunicare pentru POR NE in stransa corelare cu masurile propuse pentru promovarea fondurilor structurale si de coeziune lansate de MIPE la nivel national.

Avand in vedere rezultatele obtinute in perioadele anterioare de programare, pentru promovarea POR 2021 – 2027 se va utiliza mixul de canale ce si-a dovedit eficienta, dar abordand cu prioritate mijloacele pentru comunicarea online:

¹²⁷ Studiu privind evaluarea gradului de notorietate a brandului Regio – Programul Operațional Regional 2014 – 2020 la nivelul Regiunii Nord –Est (populație urban/rural, 18+ani) derulat de ADR Nord –Est in anul 2019

- Webpage dedicat dezvoltat in conformitate cu prevederile art. 4, RDC cuprinzand obiectivele, activitatile, oportunitatile de finantare disponibile si realizările programului, ce va fi conectat cu portalul unic national dedicat programelor cu finantare europeana.
- Social Media (pagini gestionate AM POR) ce va viza in principal publicul general, subliniind efectele pozitive ale investitiilor.
- Birou de informare (helpdesk) ce va solutiona solicitarile publicului specializat si general.
- Evenimente (fizice si online) proiectate pe baza nevoilor grupurilor tinta, respectiv sesiuni dedicate publicului specializat si evenimente de promovare dedicate publicului general pentru a creste nivelul de constientizare privind investitiile realizate si impactul asupra comunitatilor locale.
- Materiale de informare/publicatii tiparite si electronice pentru publicul specializat si materiale de promovare (clipuri/spoturi audio-video, obiecte personalizate,etc.) difuzate/distribuite in scopul cresterii notorietatii si mentinerii unei opinii pozitive asupra programului.
- Campanii de promovare online, radio/TV, panotaj (indoor/outdoor) ce completeaza mixul de instrumente de comunicare gestionate de AM POR NE pentru a asigura vizibilitatea programului in randul publicului general, evidentiind beneficiile utilizarii fondurilor si impactul asupra calitatii vietii locuitorilor regiunii.
- Reteaua Comunicatorilor NE ce va coagula membri ce pot prelua o parte din efortul de comunicare, aducand un grad sporit de credibilitate.

Bugetul previzionat pentru perioada 2021–2029 este de 810.000 Euro, o detaliere urmand a fi prezentata in Planul de Comunicare POR NE.

Urmatorii indicatori vor fi utilizati pentru evaluarea actiunilor de comunicare(rezultat), cu tinte nivel 2029:

- Numar vizitatori unici webpage POR NE: 135.000
- Numar solicitari solutionate helpdesk: 5.500
- Numar participanti evenimente informare si promovare organizate (fizic/online): 3.200
- Nivel opinie favorabila POR NE (% public general): 60%

Procesul de comunicare va fi monitorizat/evaluat prin evaluari interne (periodice) si studii sociologice realizate de institutii specializate (la fiecare 2 ani).

8. Use of unit costs, lump sums, flat rates and financing not linked to costs

Reference: Articles 94 and 95 CPR

Intended use of Articles 94 and 95	YES	NO
From the adoption programme will make use of reimbursement of the Union contribution based on unit costs, lump sums and flat rates under the priority according to Article 94 CPR (if yes, fill in Appendix 1)	☒	☐
From the adoption programme will make use of reimbursement of the Union contribution based on financing not linked to costs according to Article 95 CPR (if yes, fill in Appendix 2)	☐	☒

Appendix 1: Union contribution based on unit costs, lump sums and flat rates

Template for submitting data for the consideration of the Commission
(Article 94 CPR)

Date of submitting the proposal	

This Appendix is not required when EU-level simplified cost options established by the delegated act referred to in Article 94(4) are used.

A. Summary of the main elements

.	Specific objective	Estimated proportion of the total financial allocation within the priority to which the SCO will be applied in %	Type(s) of operation covered		Indicator triggering reimbursement		Unit of measurement for the indicator triggering reimbursement	Type of SCO (standard scale of unit costs, lump sums or flat rates)	Amount (in EUR) or percentage (in case of flat rates) of the SCO
			Code ¹²⁸	Description	Code ¹²⁹	Description			

¹²⁸ This refers to the code in Annex VI of the fund-specific regulations on the AMIF, BMVI and ISF.

¹²⁹ This refers to the code of a common indicator, if applicable.

B. Details by type of operation (to be completed for every type of operation)

Did the managing authority receive support from an external company to set out the simplified costs below?

If so, please specify which external company:

1.1. Description of the operation type including the timeline for implementation ¹³⁰	
1.2 specific objective(s)	
1.3 Indicator triggering reimbursement ¹³¹	
1.4 Unit of measurement for the indicator triggering reimbursement	
1.5 Standard scale of unit cost, lump sum or flat rate	
1.6 Amount per unit of measurement or percentage (for flat rates) of the SCO	
1.7 Categories of costs covered by the unit cost, lump sum or flat rate	
1.8 Do these categories of costs cover all eligible expenditure for the operation? (Y/N)	
1.9 Adjustment(s) method ¹³²	

¹³⁰ Envisaged starting date of the selection of operations and envisaged final date of their completion (ref. Article 57(6)).

¹³¹ For operations encompassing several simplified cost options covering different categories of costs, different projects or successive phases of an operation, the fields 1.3 to 1.11 need to be filled in for each indicator triggering reimbursement.

¹³² If applicable, indicate the frequency and timing of the adjustment and a clear reference to a specific indicator (including a link to the website where this indicator is published, if applicable).

1.10 Verification of the achievement of the units [delivered] - describe what document(s)/system will be used to verify the achievement of the units delivered ? - describe what will be checked and by whom during management verifications . - describe what arrangements will be made to collect and store relevant data/documents	
1.11 Possible perverse incentives, mitigating measures ¹³³ and the estimated level of risk (high/medium/low)	
1.12 Total amount (national and EU) expected to be reimbursed by the Commission on this basis	

C: Calculation of the standard scale of unit costs, lump sums or flat rates

1. Source of data used to calculate the standard scale of unit costs, lump sums or flat rates (who produced, collected and recorded the data; where the data are stored; cut-off dates; validation, etc.).

2. Please specify why the proposed method and calculation based on Article 88(2) is relevant to the type of operation:

3. Please specify how the calculations were made, in particular including any assumptions made in terms of quality or quantities. Where relevant, statistical evidence and benchmarks should be used and, if requested, provided in a format that is usable by the Commission.

¹³³ Are there any potential negative implications on the quality of the supported operations and, if so, what measures (e.g. quality assurance) will be taken to offset this risk?

4. Please explain how you have ensured that only eligible expenditure was included in the calculation of the standard scale of unit cost, lump sum or flat rate.

5. Assessment of the audit authority(ies) of the calculation methodology and amounts and the arrangements to ensure the verification, quality, collection and storage of data.

Appendix 2: Union contribution based on financing not linked to costs

Template for submitting data for the consideration of the Commission (Article 95)

Date of submitting the proposal	
	NA

This Appendix is not required when amounts for EU-level financing not linked to costs established by the delegated act referred to in Article 89(4) are used.

A. Summary of the main elements

Priority	Fund	Specific objective	Category of region	The amount covered by the financing not linked to costs	Type(s) of operation covered		Conditions to be fulfilled/results to be achieved triggering reimbursement by the Commission	indicator		Unit of measurement for the conditions to be fulfilled/results to be achieved triggering reimbursement by the Commission	Envisaged type of reimbursement method used to reimburse the beneficiary or beneficiaries
					Code ¹³⁴	Description		Code ¹³⁵	Description		

¹³⁴ This should refer to the code in Annex VI of the fund-specific regulations on the AMIF, BMVI and ISF.

¹³⁵ This should refer to the code of a common indicator, if applicable.

B. Details by type of operation (to be completed for every type of operation)

1.1. Description of the operation type			
1.2 specific objective			
1.3 Conditions to be fulfilled or results to be achieved			
1.4 Deadline for fulfilment of conditions or results to be achieved			
1.5 Indicator definition			
1.6 Unit of measurement for conditions to be fulfilled/results to be achieved triggering reimbursement by the Commission			
1.7 Intermediate deliverables (if applicable) triggering reimbursement by the Commission with schedule for reimbursements	Intermediate deliverables	Envisaged date	Amounts (in EUR)
1.8 Total amount (including EU and national funding)			
1.9 Adjustment(s) method			
1.10 Verification of the achievement of the result or condition (and where relevant, the intermediate deliverables): - describe what document(s)/system will be used to verify the achievement of the result or condition (and where relevant, each of the intermediate deliverables) - describe what will be checked, by whom and how during management verifications (including on-the-spot).			

- describe what arrangements will be made to collect and store relevant data/documents	
10a Use of grants in the form of financing not linked to costs. Does the grant provided by Member State to beneficiaries take the form of financing not linked to costs? [Y/N]	
1.11 Arrangements to ensure the audit trail Please list the body(ies) responsible for these arrangements.	

Appendix 3

List of planned operations of strategic importance with a timetable (Article 22(3))

Text field [2 000]

Appendix 3

EMFAF action plan for each outermost region

NB: to be duplicated for each outermost region

Template for submitting data for the consideration of the Commission

Name of the outermost region	
------------------------------	--

1. Description of the strategy for the sustainable exploitation of fisheries and the development of the sustainable blue economy

Text field [30 000]

2. Description of the main actions envisaged and the corresponding financial means

Description of the main actions	EMFAF amount allocated (EUR)
Structural support to the fishery and aquaculture sector under the EMFAF Text field [10 000]	
Compensation for the additional costs under Article [21] of the EMFAF	

<i>Text field [10 000]</i>	
Other investments in the sustainable blue economy necessary to achieve a sustainable coastal development <i>Text field [10 000]</i>	
TOTAL	

3. Description of the synergies with other sources of Union funding

<i>Text field [10 000]</i>

4. Additional funding for the implementation of the compensation for the additional costs (State aid)

Information to be provided for each envisaged scheme/ad hoc aid

Region	Name of the Region(s) (<i>NUTS</i> ¹³⁶)	...
		...
		...
Granting authority	Name	...
	Postal address	...
	Web address	...
Title of the aid measure	...	
National legal basis (reference to the relevant national official publication)	...	
	...	
	...	
Web link to the full text of the aid measure	...	
Type of measure	☐ Scheme	

¹³⁶ NUTS — Nomenclature of Territorial Units for Statistics. Typically, the region is specified at level 2. Regulation (EC) No 1059/2003 of the European Parliament and of the Council of 26 May 2003 on the establishment of a common classification of territorial units for statistics (NUTS), OJ L 154, 21.6.2003, p. 1.

	☐ Ad hoc aid	Name of the beneficiary and the group ¹³⁷ it belongs to
Amendment of an existing aid scheme or ad hoc aid		Commission aid reference
	☐ Prolongation	
	☐ Modification	
Duration ¹³⁸	☐ Scheme	dd/mm/yyyy to dd/mm/yyyy
Date of granting ¹³⁹	☐ Ad hoc aid	dd/mm/yyyy
Economic sector(s) concerned	☐ All economic sectors eligible to receive aid	
	☐ Limited to certain sectors: please specify at NACE group level ¹⁴⁰	
Type of beneficiary	☐ SME	
	☐ Large undertakings	
Budget	Total annual amount of the budget planned under the scheme ¹⁴¹	National currency ... (full amounts) ...

¹³⁷ An undertaking for the purposes of rules on competition laid down in the Treaty and for the purposes of this section is any entity engaged in an economic activity, regardless of its legal status and the way in which it is financed. The Court of Justice has ruled that entities which are controlled (on a legal or on a de facto basis) by the same entity should be considered as one undertaking.

¹³⁸ Period during which the granting authority can commit itself to grant the aid.

¹³⁹ 'Date of granting the aid' means the date when the legal right to receive the aid is conferred on the beneficiary under the applicable national legal regime.

¹⁴⁰ NACE Rev. 2 — Statistical classification of Economic Activities in the European Union. Typically, the sector shall be specified at group level.

¹⁴¹ In case of an aid scheme: indicate the annual overall amount of the budget planned under the scheme or the estimated tax loss per year for all aid instruments contained in the scheme.

	Overall amount of the ad hoc aid awarded to the undertaking ¹⁴²	National currency ... (full amounts) ...
	☐ For guarantees ¹⁴³	National currency ... (full amounts) ...
Aid instrument	☐ Grant/Interest rate subsidy ☐ Loan/Repayable advances ☐ Guarantee (where appropriate with a reference to the Commission decision ¹⁴⁴) ☐ Tax advantage or tax exemption ☐ Provision of risk finance ☐ Other (please specify) ...	
Motivation	Indicate why a State aid scheme has been established or an ad-hoc aid has been granted, instead of assistance under the European Maritime, Fisheries and Aquaculture Fund (EMFAF): ☐ measure not covered by the national programme; ☐ prioritisation in the allocation of funds under the national programme; ☐ funding no longer available under the EMFAF; ☐ other (please specify)	

¹⁴² In case of an ad hoc aid award: indicate the overall aid amount/tax loss.

¹⁴³ For guarantees, indicate the (maximum) amount of loans guaranteed.

¹⁴⁴ Where appropriate, reference to the Commission decision approving the methodology to calculate the gross grant equivalent.

Anexa recomandari Raport de mediu aferent POR Nord-Est 2021-2027:

Măsurile propuse sunt necesare pentru prevenirea, eliminarea, minimizarea și compensarea efectelor negative semnificative asupra mediului și a sănătății generate prin implementarea proiectelor ce se vor derula prin POR NE și pentru consolidarea efectelor pozitive care apar prin implementarea POR NE. Acestea sunt stabilite având în vedere reglementările legislative în domeniul calității aerului, a apei, solului, schimbărilor climatice, zgomotului și obiectivele și țintele propuse la nivel național pentru orizontul de timp 2030, privind dezvoltarea durabilă, strategia energetică, schimbările climatice și domeniile transporturi și turism.

A. Măsuri generale pentru adresarea potențialelor efecte semnificative

Pentru prevenirea și reducerea impactului negativ asupra factorilor de mediu se vor avea în vedere următoarele aspecte:

- ≈ ghidurile privind elaborarea cererilor de finanțare aferente POR NE 2021-2027 trebuie să fie astfel concepute încât aplicațiile beneficiarilor să respecte cerințele cu privire la aspectele de mediu ce trebuie avute în vedere pentru implementarea proiectelor propuse;
- ≈ pentru fiecare proiect propus se vor parcurge procedurile legale de reglementare din punct de vedere al protecției mediului în scopul identificării variantelor optime de aplicare, cu impact minim asupra factorilor de mediu; proiectele propuse ce pot avea impact asupra mediului sau asupra ariilor naturale protejate de interes comunitar, vor trebui evaluate din acest punct de vedere (EIA, respectiv EA la nivel de proiect);
- ≈ se va asigura transparența și accesul la informație de-a lungul etapelor de implementare a POR NE 2021-2027, pentru public și factorii interesați;
- ≈ vor fi incluse măsurile de reducere a impactului asupra factorilor de mediu, solicitate de către autoritățile responsabile de emiterea avizelor din domeniile protecției mediului, sănătății populației, etc., în cadrul procedurilor de reglementare a proiectelor propuse;
- ≈ monitorizarea modului în care se vor implementa în proiectele derulate, măsurile și condițiile solicitate de către autoritățile competente în domeniul protecției mediului;
- ≈ în cadrul procedurilor de avizare din punct de vedere al protecției mediului se vor analiza eventualele efecte negative cumulative pe care le-ar putea avea implementarea proiectelor derulate prin POR NE, prin relaționare cu alte activități existente sau propuse;

- ≈ se va evita amplasarea proiectelor în interiorul sau imediata vecinătate a zonelor sensibile din ariile naturale protejate;
- ≈ analiza sustenabilității activităților, în timpul procesului de aprobare a proiectelor și monitorizarea în timpul procesului de implementare a proiectelor, conform Legii nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului;
- ≈ monitorizarea și evaluarea sistematică a impactului potențial al programului asupra mediului și a sănătății populației, conform programului de monitorizare stabilit în cadrul procedurii de avizare a acestuia;
- ≈ introducerea în cadrul proiectelor implementate prin POR NE a măsurilor pentru prevenirea riscurilor de mediu și a riscurilor tehnologice cu potențial impact negativ direct asupra mediului și a sănătății umane;
- ≈ considerarea noilor orientări tehnice publicate de Comisia Europeană prin comunicarea ”Technical guidance on the climate proofing of infrastructure in the period 2021-2027” (”Îndrumări tehnice privind protecția climatică a infrastructurii în perioada 2021-2027”) din 29.07.2021) la evaluarea proiectelor propuse spre finanțare.

B. Măsuri specifice pentru adresarea altor efecte potențiale semnificative

Tabel 1 Măsuri specifice pentru prevenirea și reducerea efectelor negative asupra mediului și pentru consolidarea efectelor pozitive generate de implementarea POR NE 2021-2027

Nr. crt.	Aspecte de mediu	Măsuri propuse pentru implementarea POR NE 2021-2027
1.	Schimbări climatice	Includerea în etapele de planificare și proiectare a investițiilor a cerinței privind corelarea acestora cu direcțiile prevăzute de strategiile și planurile de acțiune privind schimbările climatice (menționate în Capitolul V: Obiective de mediu relevante în raport cu obiectivele specifice ale POR NE 2021-2027). Finanțarea cu precădere a proiectelor care prevăd modernizarea infrastructurii rutiere, descongestionarea traficului în zonele urbane, creșterea ponderii utilizării mijloacelor de transport nepoluante, eficientizării energetice a clădirilor, măririi suprafețelor de spații verzi și a celor împădurite, proiecte care vizează economia circulară.

Nr. crt.	Aspecte de mediu	Măsurile propuse pentru implementarea POR NE 2021-2027
2.	Aer	Finanțarea investițiilor care propun obiective economice/tehnologii cu potențial de ameliorare a calității aerului. Toate proiectele care presupun în etapa de execuție lucrări ce pot genera emisii de noxe și zgomot vor avea prevăzute măsuri de minimizare a impactului negativ.
3.	Apă	Investițiile care includ dotări pentru alimentarea cu apă vor avea prevăzute măsuri pentru eficientizarea consumurilor de apă. Stabilirea cerinței de conformare legislativă cu respectarea valorilor maxim admise pentru indicatorii prevăzuți de legislația în vigoare privind descărcările de ape uzate rezultate prin implementarea proiectelor subsecvente, în corpurile de apă. Introducerea din etapa de proiectare a investițiilor a unor soluții tehnice pentru evitarea contaminării corpurilor de apă prin infiltrații, scurgeri necontrolate sau transportul sedimentelor de către curenții de apă. Implementarea proiectelor ce prevăd utilizarea resurselor naturale de ape de suprafață sau subterane trebuie coordonată cu planurile de management și cu planurile de amenajare ale bazinelor hidrografice.
4.	Sol	Operațiunile derulate prin POR NE vor avea în vedere reducerea la minim a suprafețelor de sol afectate în timpul lucrărilor de construcții din cadrul proiectelor subsecvente, iar implementarea se va adresa exclusiv la suprafețele menționate. Pentru toate amplasamentele propuse se vor realiza studii geotehnice, geologice și hidrogeologice în vederea identificării soluțiilor de proiectare optime.
5.	Peisaj natural	La stabilirea amplasamentelor pentru noile obiective prevăzute prin proiectele subsecvente se va ține cont de efectul generat asupra zonelor cu valoare peisagistică. Pe toată perioada derulării proiectelor finanțate prin POR NE se vor impune conservarea și consolidarea peisajelor naturale.
6.	Patrimoniu cultural	Amplasamentele pentru noile obiective prevăzute prin derularea proiectelor finanțate prin POR vor fi stabilite în afara siturilor arheologice și fără afectarea zonelor în care se află monumente desemnate conform Listei Monumentelor Istorice (LMI) anexă la Ordinul ministrului culturii nr. 2828/2015.

Nr. crt.	Aspecte de mediu	Măsurile propuse pentru implementarea POR NE 2021-2027
		Acțiunile sprijinite prin POR NE care prevăd restaurarea, consolidarea, protecția și conservarea monumentelor istorice se vor derula după elaborarea expertizelor tehnice, cu respectarea exigențelor specifice domeniului monumentelor istorice și a cerințelor privind calitatea lucrărilor în construcții.
7.	Managementul deșeurilor	Se vor impune măsuri de gestionare a deșeurilor generate prin derularea proiectelor finanțate, conform Planului Național de Gestionare a Deșeurilor și a planurilor județene elaborate în regiunea Nord-Est. Vor beneficia de un punctaj suplimentar proiectele care au prevăzute măsuri de minimizare a cantităților de deșeuri generate și de valorificarea acestora.
8.	Consevrarea/utilizarea eficientă a resurselor naturale	Vor fi finanțate cu precădere proiectele care au prevăzute măsuri pentru prevenirea deteriorării mediului și a supraexploatării resurselor naturale (inclusiv a resurselor de apă, terenuri și sol), eficiență energetică, economie circulară, reducerea consumului de materii prime și utilități.
9.	Calitatea vieții	Toate proiectele subsecvente vor fi analizate din punct de vedere al impactului asupra factorilor de mediu cu efect asupra stării de sănătate a populației, în cadrul procedurilor de avizare derulate înainte de implementare și conformate normelor legislative privind limitele maxim admise pentru emisiile generate. În perioada de execuție a lucrărilor de infrastructură rutieră, a consolidării și eficientizării energetice a clădirilor din zonele urbane, vor fi impuse măsuri de reducere la minim a disconfortului creat prin emisii de pulberi, zgomot și deșeuri de construcție. În cadrul procedurilor de avizare din punct de vedere al mediului se vor stabili programe pentru monitorizarea calității aerului, apei, zgomotului în zonele de amplasare a proiectelor propuse, atât în perioada de execuție cât și în perioada de operare.
10.	Creșterea gradului de conștientizare asupra problemelor de mediu	Derularea unor campanii prealabile etapei de proiectare, cu scop de informare a factorilor interesați cu privire la proiectele ce urmează să fie finanțate prin POR NE.

C. **Măsurile specifice pentru conservarea și protejarea biodiversității** (*conform Studiului EA pentru POR NE 2021-2027)

Potențialele proiectele specificate în POR NE 2021-2027 vor parcurge etape succesive de planificare, proiectare și implementare, la nivelul cărora este necesară considerarea implementării următorului set de măsuri, pentru evitarea și reducerea impactului asupra rețelei naționale de situri Natura 2000.

Măsurile propuse sunt formulate într-o manieră generală pentru a acoperi cerințele varietății de proiecte propuse spre finanțare în cadrul POR NE 2021-2027.

Tabel 2 Măsurile de reducere a impactului asupra ariilor naturale protejate

Cod măsură	Măsură	Rezultate așteptate
M1.	Evaluarea strategică de mediu, evaluarea impactului asupra mediului și evaluarea adecvată trebuie demarate încă din primele faze de proiectare, în etapa analizei multicriteriale și continuate pe tot parcursul dezvoltării și implementării proiectelor, în special în cazul acelor propuneri de proiect ce pot genera efecte asupra siturilor Natura 2000. (<i>Legea nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului.</i>)	Eficientizarea costurilor de de proiectare asociate proiectelor
M2.	Pentru toate proiectele noi ce presupun construcții în interiorul sau imediata vecinătate a siturilor Natura 2000, prin Studiul de Evaluare Adecvată se stabilesc măsuri de reducere a impactului. Aceste măsuri trebuie să fie: 1.să fie parte integrantă din PP propus; 2.să se adreseze direct impactului; 3.să fie prezentate în detaliu cu o explicație bazată pe dovezi științifice privind modul în care acestea vor elimina sau vor reduce efectele negative identificate; 4.să fie funcționale la momentul producerii impactului negativ; 5.să aibă la bază cele mai recente date științifice din teren. (cf.ORD.19/2010/ ORD.262/2021)	Eficientizarea măsurilor de reducere a impactului asupra ariilor Natura 2000 propuse prin Studiile de Evaluare adecvata
M3.	În proiectarea proiectelor propuse prin POR NE 2021-2027 este necesară evidențierea clară a cuantumului financiar necesar prin care măsurile de reducere pot fi asigurate pe termen scurt, mediu și lung.	Eficientizarea costurilor de măsurilor relevante și aplicabile de reducere a impactului

	Titularul proiectului este responsabil de monitorizarea implementării măsurilor de reducere până în momentul când acestea devin funcționale și de transmiterea unui raport privind implementarea și funcționarea acestor măsuri autorității competente pentru protecția mediului conform acordurilor de mediu. (cf. L. 292/2018)	
M4.	Evaluarea de mediu și evaluarea adecvată trebuie să cuprindă și un plan al măsurilor de reducere a impactului în ceea ce privește calendarul de implementare și persoana juridică sau fizică responsabilă de monitorizarea și implementarea măsurilor de reducere a impactului. În cazul în care în cadrul activității de monitorizare a implementării măsurilor de reducere a impactului apar elemente noi care nu au fost luate în calcul inițial, vor fi întreprinse acțiuni care să remedieze aceste aspecte. (cf. L. 292/2018)	Evitarea apariției impacturilor
M5.	Reducerea la minim a activităților conexe/suplimentare care vor fi generate ca urmare a implementării proiectelor propuse în interiorul și imediata vecinătate a siturilor Natura 2000 și, mai ales, evitarea propunerii acestora în interiorul zonelor sensibile (habitate Natura 2000, zone critice pentru speciile de interes comunitar. (cf. ORD.19/2010/ ORD.262/2021)	Reducerea impactului asupra habitatelor
M6.	Pentru reducerea la minim a suprafețelor afectate, în timpul lucrărilor de construcții, recomandăm ca organizările de șantier, gropile de împrumut, depozitele de materiale etc., să fie amplasate în afara siturilor Natura 2000 (să nu fie amplasate pe suprafețe ocupate cu habitate Natura 2000 sau zone critice pentru speciile de interes comunitar). (cf. ORD.19/2010/ ORD.262/2021)	Reducerea impactului asupra habitatelor și speciilor
M7.	Pentru toate proiectele potențiale se recomandă asigurarea unui management adecvat al deșeurilor, în timpul perioadei de construcție, cu eliminarea periodică a acestora, preferabil fără a utiliza depozite intermediare. (cf. ORD.19/2010/ ORD.262/2021)	Reducerea impactului asupra habitatelor și speciilor
M8.	Pentru toate proiectele ce presupun lucrări de refacere a amplasamentelor (îmierbări, plantări, reîmpăduriri, reabilitări etc.) vor trebui să prevină utilizarea speciilor alohtone, precum și instalarea unor specii invazive în zonele afectate temporar de lucrările de construcții și supuse ulterior unor acțiuni de refacere. (cf. ORD.19/2010/ ORD.262/2021)	Reducerea impactului asupra habitatelor și speciilor

M9.	În cadrul viitoarelor proiecte se recomandă includerea unor soluții tehnice pentru evitarea unor eventuale contaminări prin infiltrații, scurgeri necontrolate sau transportul sedimentelor de către curenții de apă, în corpurilor de apă (subterane și de suprafață) din interiorul sau imediata vecinătate a siturilor Natura 2000, precum și în amonte de cusurile de apă de suprafață (ape pluviale netratate încărcate cu suspensii, produse petroliere, săruri etc., poluări accidentale urmate de scurgeri de substanțe periculoase pentru mediu etc.). (cf.ORD.19/2010/ ORD.262/2021)	Reducerea impactului asupra habitatelor și speciilor
M10.	Includerea unor măsuri pentru evitarea instalării speciilor invazive, precum și controlul acestora în lungul infrastructurilor/obiectivelor de investiții nou create, în responsabilitățile beneficiarilor proiectelor propuse. (cf.ORD.19/2010/ ORD.262/2021)	Controlul speciilor invazive
M11.	Pentru proiectele potențiale în interiorul sau vecinătatea siturilor Natura 2000, ce au potențial de a limita tranzitul sau migrația speciilor (în principal infrastructurile de transport, dar nu numai) vor fi identificate soluții tehnice fezabile, bazate pe studii și investigații riguroase în teren, și propuse soluții de tip constructiv (viaducte, tuneluri, subtraversări, supratraversări - ecoducte, pasaje etc.) care să asigure cel mai ridicat grad de permeabilitate și evitarea întreruperii conectivității între habitatele speciilor de interes comunitar (urmând principiul general: infrastructura de transport nu trebuie să întrerupă conectivitatea infrastructurii ecologice). (cf.ORD.19/2010/ ORD.262/2021)	Asigurarea permeabilității și conectivității pentru speciile de interes comunitar
M12.	Se recomandă evitarea oricăror modificări asupra regimului de curgere al apei, asupra albiei, malurilor sau substratului, care ar putea afecta semnificativ speciile de interes comunitar strict dependente de apă (în principal speciile de pești, amfibieni, bivalve etc.), prin realizarea de construcții sau alte intervenții la nivelul corpurilor de apă de suprafață (de exemplu, în cazul lucrărilor de protecție împotriva inundațiilor, pentru lucrările de regularizare se recomandă reducerea la minim, la strictul necesar, al tăierilor de coturi care pot schimba regimul de curgere al râului prin mărirea pantelor, și implicit a vitezelor de curgere etc.	Evitarea impactului asupra componentelor acvatice
M13.	Pentru toate proiectele potențiale în interiorul sau imediata vecinătate a siturilor Natura 2000, este necesară aplicarea unor soluții tehnice pentru limitarea creșterii nivelului de zgomot, în special la nivelul zonelor critice pentru speciile de interes comunitar, atât la nivelul infrastructurii	Reducerea perturbării activităților speciilor datorată zgomotului

	existente, cât și pentru toate proiectele potențiale (de ex., ca o abordare precaută, valoarea de maxim 40 dB incluzând zgomotul de fond și cel generat de proiect, trebuie luată în calcul la nivelul zonelor critice pentru speciile protejate din interiorul siturilor Natura 2000), astfel încât să nu existe pierderi din teritoriile/habitatele favorabile acestor specii. (cf.ORD.19/2010/ ORD.262/2021)	
M14.	Pentru toate proiectele potențiale în interiorul sau vecinătatea siturilor Natura 2000, este necesară implementarea unor programe multianuale de monitorizare pentru evaluarea impactului rezidual, precum și a succesului măsurilor de evitare/reducere a impactului asupra ariilor naturale protejate /compensare implementate. (cf.ORD.19/2010/ ORD.262/2021)	Controlul impacturilor generate de obiectivele de investiții propuse asupra rețelei Natura 2000